

63. évf., 2009. XII. 17., ára 100 dinár

38–39

Jó Pajtás

Szült a Szűz! Győzött a Világosság!

Karácsonyi gondolatok

Egyszer igen régen, több mint 2000 évvel ezelőtt, az Úristen nagyon megelégedte azt, hogy a földön annyi bánat, betegség, boldogtalanság, szegénység van. Azt, hogy nem ismerték az emberek Őt, hogy nem ismerték jól. Elérkezettnek vélte az időt, hogy változtasson ezen, és belépjen az ember életébe. Közelebb akart kerülni hozzánk, láttatni, éreztetni akarta magát. Szólni akart. Három-négyezer évvel ezelőtt az Isten még olyan távolt volt az emberektől, hogy azok a nevének sem merték kiejteni a száján, egyedül a főpapok teheték ezt. Ha csak rá gondoltak Istenre, összerendeztek. Félték Őt. (Innen ered az istenfélő szavunk is, csak ma már más értelemben használjuk.)

Az egyszerű emberek úgy gondoltak rá, mint aki csak büntetni tud. Ezért állandóan áldozatokat mutattak be neki engeszteléseként az elkövetett bűnökért.

Távoli volt az Úr. Elérhetetlen. Hát elindult, hogy megkeressen bennünket. Elindult elérhetővé válni, emberré lenni:

„...az Isten elküldte Gábor angyalt egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: »Üdvözlégy kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál.« E szavak hallatára Mária meghökkent és gondolkodni kezdett rajta, miféle köszönés ez. Az angyal így folytatta: »Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Gyermekeket fogansz, fiút szülsz és Jézusnak fogod elnevezni. Fiad nagy lesz és a Magasságos Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házában örökké, s országának nem lesz vége.« (Lk, 1, 26–34)

Mondanom sem kell, Mária, ez a fiatal zsidó lány mennyire megijedt ezektől a szavaktól. Nem igazán értette, mit kíván tőle az Úr, hiszen tanulatlan, egyszerű teremtés volt. Mégis őt választotta Isten, hogy megszüljön az a gyermek, aki aztán a benne hívők lelkének ura lesz. Megszülje azt a gyermeket, aki egész lényében az Isten akaratát hordozza, aki megmutatja, hogyan kellene élnünk ahhoz, hogy igazán boldogok lehessünk. Aki majd megmutatja a módját, az egyetlen módját ennek.

Áldás volt rajta földi életének végéig. Amit tett, amihez ért, életre serkent. Amit tanított, az a mai napig gondolkodóba ejti az embereket. Ellentmondásos volt. Emberen túli, mégis emberi. Ezért valljuk istenembségét.

Azért jött, hogy megtanítsa ÉLNI bennünket. Orvosságot hozott a sok bajra, gyógyírt a reménytelenségre.

Őrök életéről beszélt, a Mennyek országáról és Istenről, akit apucinak szólított, és aki a szeretet maga.

A korában élő emberek igen csodálkoztak

azon, hogy beszélhet valaki így az Istenről. Míg mások Úrnak, Fenségesnek, Hatalmasnak nevezték Őt, és e szavak súlyától szinte a földre süllyedtek, addig Jézus apucinak szólította. Vagyis arám nyelven szólva Abbának. Azért tette ezt, hogy mi, emberek ne féljünk tőle. Azért tette, hogy szeressük Őt, ahogyan Ő szereti, és úgy éljünk, hogy belső fülünk mindig készen álljon meghallani a belső hangot, az Ő hangját. Mária, a fiatal zsidó lány mindezt nem értette, még csak nem is sejtette, de a belső hangot meghalló füle nyitva volt. Azt megértette, hogy sokkal nagyobb dolog fog megtörténni vele, mint amit ő fel tud fogni. Ezét csak ennyit válaszolt az Isten angyalának: „Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid.” (Lk, 1, 37–38)

Képzelték el azt, hogy ha mindenki, aki a világon él, úgy bízna magát az Istenre, mint Mária. Ha olyan szelíd volna és béketűrő, mint ő. Sohasem lenne többé háború, szegénység, szenvedés. Ez nem azt jelenti, hogy ténylegesen eltűnne a világból a testi-lelki gyötrem. Nem. Hanem azt jelenti, hogy mindazt, amit az Úr ránk mér, másképpen fogunk föl, mint ahogyan most felfogjuk. Így a szenvedés sem szenvedés lenne, a betegség sem betegség, s a várakozások sem a kínok kínjai, hanem a remények reménye. Eljönne Isten országa, amint azt Jézus meg is ígérte. Hiszen már bennünk van.

Itt a karácsony. Mielőtt összeölelkeznétek szüleitekkel, testvéreitekkel a karácsonyfa előtt, és mielőtt kibontanátok ajándékaitokat, kotorászatok egy kicsit lelketek fiókjában, hátha ráleltek arra a lángocskára, amely felgyújtja majd a lelketeket, hogy lobogjon az idők végezetéig. Addig, amíg a szeretet át nem szövi az egész világmindenséget.

Bogdán József atya

Dürer: Krisztus születése (1503)

Békés karácsonyt, valamint sikerekben gazdag új esztendőt kívánunk minden tininek, a szülőknek, a pedagógusoknak, a terjesztőknek és a lap valamennyi barátjának, támogatójának.

A Jó Pajtás következő, szintén kettős száma január 14-én jelenik meg.

Akit Máriának hívtak

Názáret virága

Lehet-e szívderítőbb és kedvesebb egy kislány számára, mint egy virágos kert szívében világra jönni? Mária Názáretben látta meg a napvilágot. A város neve magyarul virágos kertet jelent, az ő neve pedig Isten szeretetére utal, héberül Mirjam, amit csak a későbbi görög és latin Biblia-fordítások mondanak Máriának.

A kis Mirjam születéséről és gyermekéveiről nem tudósít bennünket a Biblia. Annyi bizonyos, hogy valóban „Názáret virága” volt, és ha a kutatások szerint tizenkét-tizenhárom évesen lett az ács József jegyese, és i. e. 7-ben adott valóban életet Jézusnak, akkor neki i. e. 19–20. körül kellett világra jönnie.

A kortárs anyaszentegyházi szerzők viszont részletesen beszámolnak a kis Mirjam gyermekkoráról, rendkívüli jószágáról. Tiszta tekintetű, hallgatag kislány volt, akit szülei békés, áldozatkész természetűe miatt templomi szolgálatra szántak. Az alázatos gyermek társnőivel együtt énekelte a zsoltárokat, javítgatta templomi ruhákat, és a Messiásért imádkozott, aki majd népét megszabadítja a zsarnok rómaiaktól.

Mirjam kései gyermek volt, korán árvaságra jutott, ezért nagybátyja, Zakariás vette pártfogásába. Feleségével, Erzsébettel együtt úgy döntöttek, mihamarabb vőlegényt keresnek neki, összeült a rokonság, és azt eszelték ki, hogy Mária menjen férjhez a Betlehemből és szintén Dávid családjából származó Józsefhez, így a rokonság és a szülői vagyón is együtt marad.

A szelíd lelkű ácsmester, József részvétet és tiszta szeretetet érzett ifjú hitvese iránt. A kor szokásai szerint ugyan egyáltalán nem volt ritkaság a gyermeklányok kiházásítása, gyámjai mégsem siettek az esküvőt.

Csillag a jászol felett

Jézus születését – akár csak Keresztelő Szent Jánosét – angyal adta hírül. Isten Gábor arkangyalt elküldte egy szűzhöz, „akit Máriának hívtak és aki a Dávid családjából származó Józsefnek volt jegyese”. Mária a hír hallatán – hogy gyermeket fogan – előbb zavarba jött, majd mennyei boldogság töltött el, hogy kegyelmet talált az Úrnál és hogy választása éppen rá esett.

Csak 794 évente fordul elő, hogy a Halak csillagképben a Jupiter a Szaturnusszal áll együtt (a Jupiter az Istenek uralkodójához tartozó királyi csillag, a Szaturnusz pedig Izrael csillaga), és így nagyon erős fényel, égi jelenségként ragyog az égbolton. Ezt a tündöklő csillagot követte a három keleti bölcs, híres asztrológus, akikből a legendák utólag királyokat faragtak. Ők üdvözölték először Máriát és a kisdedet. Ha azt nem is tudjuk egészen pontosan, hogy mikor, annyi bizonyos, hogy Betlehemben. Augusztus császár ugyanis számba akarta venni birodalmának valamennyi alattvalóját, és így mindenkit nemzetségének szülővárosába rendelt. József és Mária Dávid családjából származott, így nekik Betlehemben kellett megjeleniük.

A Megváltó egy városszéli jászolban jött a világra. A Biblia beszámol a kis Jézus üdvözlésére siető pásztorokról, meg a három királyról, azaz tudósról, akik nem túl bölcsen először Heródes palotájában kutattak a leendő uralkodó, a megváltó után. A hatalomféltő király nyomban katonákat küldött az újszülött Megváltó felkutatására. Szerencsére a rémült bölcsök nem árulták el, hol húzódott meg a

A Szent Család

Szent Család, inkább elmenekültek. Heródes a hír hallatán szörnyű haragra gerjedt, és azt a parancsot adta ki, hogy öljenek meg minden két éven aluli fiúgyermeket. Józsefnek álmában angyal mondta meg, mi a teendője. És József az angyal útbaigazítása szerint felpakolta Máriát meg a kisfiát, hogy Egyiptomba menekítse őket.

A mi Madonnánk

A Szent Család tehát így megmenekült. És Heródes halála után visszatérhettek Názáretbe, a régi otthonukba. Laikus szerzők nyomán ma is szívesen gondolunk rájuk úgy, hogy József asztalokat, bútorokat ácsol, a szelíd Mária a családjának él, a kis Jézus pedig a munkapad alatt a lehullott forgácsokkal játszadozik. Mert a Biblia csupán négy alkalommal említi Mária nevét: akkor, amikor a kis Jézust a templomban bemutatja, később, amikor a templomban a bölcs papokat szónoki képességeivel bámulatba ejtő tizenkét éves fia keresésére indul, majd a kánai menyegzőn – ahol Jézus Mária kérésére az első csodát teszi –, s végül a Golgotán, szeretett gyermeke szörnyű halálakor.

Szűz Mária az Angyali üdvözetkor tehát nemcsak arra mondott igent, hogy a Megváltót erre a világra hozza, hanem arra is, hogy végigszenvédi Krisztussal – értünk – a megváltás kínjait.

„Csendes éj, szentséges éj!”

A karácsony himnuszának története

Sok-sok ünnep van az évben, sorra megemlékezünk a húsvétról, a pünkösdről, a születés- és névnapokról, de – valljuk be őszintén – egyikhez sem fűződik annyi várákozás, remény, szeretet, mint a karácsonyhoz. És egyikhez sem kötődik annyi hagyomány, szokás, jelkép, mint ehhez a decemberi ünnephez.

Elmaradhatatlan a karácsonyfa, az ajándékozás, a hal, a mákos kalács, az éjféli misén való részvétel, és a dal:

*Csendes éj, szentséges éj!
Mindenek nyugta mély,
Nincs fenn más csak
a szent szüle-pár
Drága kisedünk álmainál.
Szent Fiú, aludjál,
Szent Fiú, aludjál!*

*Csendes éj, szentséges éj!
Angyalok hangja kél,
Halld a mennyei halleluját,
Szertezengi e drága szavát,
Krisztus megszabadít,
Krisztus megszabadít!*

*Csendes éj, szentséges éj,
Szív örülj, higgy, remélj!
Isten szent Fia hinti reád,
Ajka vigasztaló mosolyát!
Krisztus megszületett,
Krisztus megszületett!*

Stille Nacht – eredetileg ez a német címe. Napjainkban azonban már nemcsak a német nyelvterületen, hanem az egész világon ezt éneklék karácsony estéjén, ezt az ausztriai Oberndorfban, Salzburg közelében keletkezett gyönyörűsége himnuszt. Sokan nem is tudják a történetét, a keletkezését, amely bizony a szerencsés véletlen műve.

A Salzburg közelében levő Oberndorf segédlelkészeként szolgált Joseph Mohr, aki 217 évvel ezelőtt, 1792-ben született, és 26 éves volt 1818-ban, amikor megírta a Csendes éj szövegét. A segédlelkész a karácsonyi misére készülve orgonájához ült, ám megdöbbenően tapasztalta, hogy a bőrből készült orgonafújítatót elrágta az egerek, más nappal ugyan a templomban nem találtak. Hívta volna a hangszerjavítót, csak hogy akkora volt a hó, hogy az nem jutott el Oberndorfba. Énekszó, karácsonyi dal nélkül sem ő, sem a hívek nem tudták volna elképzelni a szentestét. Már csak néhány óra volt a szentmiséig, gyorsan papírra vetette a sorokat, majd szánon átvágtatott a szomszédos Arnsdorfba, Franz

El Greco: Pásztorok imádása

Xaver Gruberhez, a falu kántortanítójához, és a bensőséges, karácsonyváro hangulatnak köszönhetően hamarosan megszületett a daltam Gruber úr gitárján. Együtt mentek vissza Oberndorfba, útközben még finomítottak a dallamokon. A Szent Miklós-templomban már gyülekeztek az emberek, és a gyerekekből álló kórus. Nekik tanították be gyorsan, gyorsan, gitárkísérettel a Csendes éjt, Franz Xaver Gruber énekelte a basszust, Joseph Mohr pedig a tenorszólamot.

Karácsony után, amikor eltűrták a havat, járhatóvá váltak az utak, az orgonaépítő csak eljutott a faluba, és neki ugyancsak elénekelték az új dalocskát, ő kottázta le, és magával vitte lakóhelyére, Fügenbe. A következő karácsonykor már ott is ezt adták elő a szentmisén. A szólót a Rainer-lányok énekeltek, akik később világhírű népdalénekesek lettek, és ahol csak megfordultak, ezt a dalt is műsorukra tűzték. Mindenütt

hatalmas sikert arattak vele, a kottát száz- ezres példányban sokszorosították, ám a szerzőit sehol sem tüntették fel, mert valójában nem is tudták, kitől, kiktől származik a mű. IV. Frigyes porosz király aztán kiadta a parancsot, hogy derítsék fel a dalocska eredetét. Sokan azt hitték, hogy Haydn, Mozart vagy Beethoven a zene szerzője, ám végül is nyomára bukkantak az eredetének, és nyilvánvaló lett a két szerző. A Szent Miklós-templomot, ahol először felhangzott az ének, a 20. század elején lebontották, helyére emelték a Gruber-Mohr emlékkápolnát, amelyet 72 évvel ezelőtt, 1937. december 24-én szenteltek fel.

A Csendes éj megszületése óta a világ karácsonyi himnusza lett, hirdeti a békét, a boldogságot, a beteljesedést, megérintve minden jó szándékú ember szívét nemre, fajra, bőrszínre való tekintet nélkül.

(b)

Karácsony földi csillaga

Történt egyszer nagyon régen, 1825-ben, hogy egy Joel Roberts Pionsett nevű urat kineveztek az USA mexikói nagykövetévé. Karácsony táján, útban megbízatási helye felé felfigyelt a vidék lágyvörös színben pompázó mezőire, melyeken úgy tűnt, nincs is virág, csak sok-sok pirosra festett levél. Amikor érdeklődni kezdett a neve után, kiderült, hogy a mexikóiak nyelvében három neve is van: flor de fuego (= lángvirág), flor de pascua (= karácsonyvirág), flor de la Nochebuena (= szentestevirág).

Mindhárom név egy szegénynél is szegényebb leány legendájából ered, akinek annyi pénze sem volt, hogy egyetlen szál olcsó virágot vegyen, amellyel a templomi betlehemben fekvő kis Jézusnak kedveskedjen. A város népe már mind bevonult az éjféli misére, csak ő sírt egyedül a templomtéren, mert virág nélkül nem merte átlépni a küszöböt. Amint ott folytak a könnyei, egyszer csak nagy fényességben megjelent előtte egy angyal, s kezébe nyomott pár vékonyka ágon nőtt zöld levelet, mely úgy festett, mint az út menti gaz. Felszólította, hogy a kis csokrot tegye a templomi jászolhoz. Csodák csodája, ahogy a csúnya kis leveleket a jászolra helyezte, azok hirtelen lángot vetettek. Amikor ellobbant a láng, a parányi csokor tele lett tűzpiros levelekkel, amelyek szép lassan terebélyesedve körülfolyták az egész kis betlehemet.

Egy évre rá az új virág ellepte egész Mexikót. Azóta is ezzel díszítik karácsonykor ott a templomokat, a kápolnákat és a harangtoronyokat, de még a karácsonyi vacsorához terített asztalt is.

Pionsett úr küldött is belőle néhány palántát a családjának Kaliforniába. Rövidesen az Egyesült Államok jó részén elterjedt. Eleinte karácsonyi csillagnak nevezték. E nevet vették át azután a németek, akik máig Weihnachtsstern néven emlegetik, ami szintén karácsonyi csillagot jelent. A rendszertani neve viszont elterjesztője, Pionsett úr nevét őrzi, lévén Poinsettia pulcherrima.

Arról a virágról van szó, amelyet nálunk mikulásvirágnak neveznek, minthogy már Mikulásra bepirosodnak a fellevelei.

Közép-Amerikában és Észak-Amerika egyes tájain ugyanolyan növényi jelképe lett a karácsonynak, mint nálunk a fenyő. De mind nagyobb teret hódít karácsonyi virágként Nyugat-Európában, Afrikában is. Rákerült a képe a karácsonyi ajándékok csomagolópapírára és a karácsonyi levelezőlapokra, abroszokra, szalvétákra. Fagyöngy közé tűzve piroslik a karácsonyi csokrokban, selyemből is készülnek utánzatai a karácsonyi ajándékdobozokra.

A fellevelek mindig decemberben színesednek, és mindig csillag alakban helyezkednek el. Nagyon illik hát e virágra a karácsonyi csillag név, mert valóban ő a karácsony földi csillaga.

A karácsony mágiája

Kellemes karácsonyt!
– 53 nyelven!

Albánul: Gezur Krislinjden!

Angolul: Merry Christmas!

Arabul: Idah Saidan Wa Sanah
Jadidah!

Argentínában: Feliz Navidad!

Azeri nyelven: Tezze Iliniz Yahsi
Olsun!

Baszk nyelven: Zorionak eta Urte
Berri On!

Bengáli nyelven: Shuvo Naba
Barsha!

Brazíliában: Boas Festas!

Bolgáruul: Tchestito Rojdestvo
Hristovo!

Katalánul: Bon Nadal i un Bon Any
Nou!

Chilében: Feliz Navidad!

Kréta szigetén: Mitho Makosi
Kesikansi!

Dánul: Gladelig Jul!

Hollandul: Vrolijk Kerstfeest! (vagy:
Zalig Kerstfeest!)

Horvátul: Sretan Božić!

Eszkimó nyelven: Jutdlime
pivdluarit ukiortame pivdluaritlo!

Eszperantóul: Gajan Krsitnaskon!

Észtül: Ruumsaid juuluphi!

Farszi nyelven: Cristams-e-shoma
mobarak bashad!

Finnül: Hyvaa joulua!

A Fülöp-szigeteken: Maligayan
Pasko!

Görögül: Kala Christouyenna!

Hawaii nyelven: Mele Kalikimaka!

Hindu nyelven: Shub Naya Baras!

Indonéziában: Selamat Hari Natal!

Irakban: Idah Saidan Wa Sanah
Jadidah!

Irokéz nyelven: Ojenyuyat
Sungwiyadeson honungradon
nagwutut!

Izlandon: Gledileg Jo!

Japánban: Kurisumasu Omedeto!

Kínaiul: Gun Tso Sun Tan'Gung Haw
Sun!

Kolumbiában: Feliz Navidad!

Koreában: Sung Tan Chuk Ha!

Lengyelül: Wesolych Swiat Bozego
Narodzenia!

Lettül: Prieci'gus Ziemsvētkus!

Litvánul: Linksmu Kaledu!

Maori nyelven: Meri Kirihimete!

Németül: Fröhliche Weihnachten!

Olaszul: Buone Feste Natalizie!

Örményül: Shenoraavor Pari
Gaghand!

Pápua Új-Guineában: Bikpela
hamamas blong dispela Krismas!

Peruban: Feliz Navidad!

Portugálul: Feliz Natal!

Oroszul: Pozdrevlyayu s prazdnikom
Rozhdestva!

Szerbül: Hristos se rodi!

Szingaléz nyelven: Subha nath
thalak Vewa!

Szlovákul: Vesele Vianoce!

Szlovénül: Vesele Božične!

Spanyolul: Feliz Navidad!

Thai nyelven: Sawadee Pee Mai!

Törökül: Noeliniz Ve Yeni Yiliniz
Kutlu Olsun!

Ukránul: Srozhdestvom Kristovym!

Vietnamban: Chung Mung Giang
Sinh!

Karácsonyi emlékek

*Kis karácsony, nagy karácsony,
Kisült-e már a kalácsom?
Ha ki sült már, ide véle.
Hadd egyem meg melegében.*

*Jaj, de szép a karácsonyfa,
Ragyog rajta a sok gyertya.
Itt egy szép könyv, ott egy labda,
Jaj, de szép a karácsonyfa.*

*Béke szálljon minden házra,
Kis családra, nagy családra,
Karácsonyfa, fenyő ága,
Hintsél békét a világra!*

Karácsony táján mind többet esik szó a karácsonyfáról, az alatta elhelyezett ajándékokról, amiket azoknak ajándékozunk, akiket szeretünk, a finomabbnál finomabb kalácsokról, a szeretetről, a békességről, erről szól e népköltészeti alkotás is. Mert a karácsony a szeretet ünnepe, ilyenkor mindenki arra vágyik, hogy együtt legyen a családjával és azokkal, akiket szeret.

A bácsföldvári Svetozar Marković iskola könyvtárban arról beszélgetünk, hogy mit jelent a karácsony, milyen szép történetre emlékeznek vissza, hogyan ünnepelnek a tanulók. **Virág Antonella, Tóth Lóránt, Róza Lea, Soltis Paulina, Zaluckij Nikoletta** és **Polyák Gabriella** említésemre már énekelik is a Kis karácsony, nagy karácsony kezdetű éneket, majdnem mindannyian tudják. Jó hangulatban folyik tovább a beszélgetés, mindenkinél van valamilyen kedves karácsonyi emléke.

– Régen történt már, harmadikos lehettem – emlékezik vissza Antonella –, de még mindig emlékszem, mikor a szüleim hozták be a lakásba a fenyőfát. Azt mondták, hogy

csak aludjak, biztosan álmodtam, mikor szoba hoztam a látottakat. Mikor látták, hogy tényleg észrevettem, hogy mi történt, kértek, hogy ne mondjam el a tesóimnak. Persze az egyik tesóm is fölébredt, s azóta ő is tudja, hogy nem a Jézuska hozza a karácsonyfát. A legfiatalabb testvérem még nagyon várja a Jézuskát. Ő ugyanis még óvodás. Örül nagyon az ajándéknak és a karácsonyfának is. Azóta együtt megyünk a szüleimmel megvásárolni a fát is meg az ajándékokat is. Tudjuk, kinek mire van szüksége, minek örül majd meg. Mivel jó gyerekek vagyunk, két karácsonyfánk is van: egy a nappaliban, meg egy a mi szobánkban.

Lóránt szerint nagyon szép ünnep a karácsony, a szeretet ünnepe. Míg kicsik voltak, nagyon tudtak örülni a fának, ajándéknak. De egyszer krampusz is jött...

– Négyéves lehettem – kezd a mesélésbe Lóránt –, mikor piros-fekete ruhába öltözött krampusz jött hozzánk. Még az arca is pirosra volt festve.

„Aki nem viselkedett jól – mondta – annak elviszem a karácsonyfáját. Mivel Lóránt jó gyerek, az övét nem viszem el.” Aztán karácsonyi verseket mondott, majd énekelte a karácsonyi énekeket. Később tudtam már meg, hogy nem a Jézuska hozza a fát, meg az ajándékokat. Ugyanis egyszer megláttam, hogy apa tette a fa alá az ajándékokat. A testvéremnek nem árurom el, hadd örüljön.

– Nálunk sem tudja még a fiatalabb testvérem, hogy ki díszíti a fát – kapcsolódik a beszélgetésbe Paulina –, de az idősebb már igen. Mi magunk készítjük a díszeket, mégpedig mézeskalácsból: ló, fenyő és csengő alakút szoktunk készíteni. Mikor kisül, cukormázzal kidíszítjük, majd amikor megszá-

rad, fölaggatjuk a fára. Ilyenkor az asztalra is finomságok kerülnek. Este karácsonyi énekeket énekelünk. A fa alá gyakran könyv is kerül.

– Nekünk anyu mondta meg, hogy mi is az igazság – meséli Lea –, s hogy ezentúl közösen díszítjük majd a karácsonyfát. Kicsit mérges voltam, hogy eddig hitegettek a Jézuska-mesével, aztán mégis nagy élmény volt a díszítés. A fa alá főleg édesség kerül, de kaptunk már könyvet is. A testvéremmel a szüleinknek is készítünk ajándékot.

Nikolettáké kétszer is ünneplik a karácsonyt, ugyanis apukája szerb, anyukája magyar.

– Nálunk karácsony előtt mindig nagytakarítás van. A karácsonyfát a „Jézuska előre elhozza”, és közösen díszítjük az öcséimmel. Nekünk jó, mert kétszer is ünnepelünk, ugyanis apukám szerb, így a katolikuson kívül a pravoszláv karácsonyt is megünnepeljük. A szerb templom ilyenkor szépen föl van díszítve, sok-sok gyertya ég. Mindkét karácsony ünneplésekor eljönnek a rokonok, s nagyon jó, mikor együtt van a család.

Gabrielláké négyen vannak testvérek, egy idősebb, meg két pici: egyikőjük egy-, a másik két éves. Milyen jó nekik! Örömet tudnak szerezni a két kistestvérnek, akik persze, nem is sejtik, hogy Gabrielláké díszítik a karácsonyfát.

– Már óvodáskorom óta együtt díszítjük a testvéremmel a karácsonyfát – jelenti ki Gabriella. – Nekem is a legszebb ünnep a karácsony. Nem vagyok híve az ajándékozásnak, az együttlét, a szeretet a legfontosabb. Azért akad édesség a fenyő alatt. Este karácsonyi énekeket énekelünk, s nagyon boldogok vagyunk.

Konc Erzsébet

Téli ünnepek

A karácsony eredetileg egy mozgó ünnep volt, az év különböző időpontjaiban ünnepelték. A december 25-i dátumot Juliusz pápa döntésére tűzték ki a negyedik században, mert akkor volt a római téli napforduló, a nap visszatérésének az ünnepe. Mivel a nép nem volt hajlandó feladni ezt a tradicionális ünnepet, a legjobb gondolat volt, hogy összekapcsolják a karácsonnyal, hogy azzal helyettesítsék a pogány ünnepléseket.

752-ben, amikor a Juliánus-naptárról átérték a gregoriánra, elvesztettek 11 napot az évből. Tehát a december 25. dátum 11 nappal hátramoszdukt. Azok az egyházak, amelyek ma is a Juliánus-kalendáriumot tartják, januárban (mármint a mi januárunkban) ünneplik a karácsonyt, akkorra esik náluk december 25.

A legtöbb karácsonyi szokás (ajándékozás, gyertyagyújtás, karácsonyjárás, karácsonyfa) régebbi vallásokból ered.

Alább bemutatunk néhányat a még fennmaradt pogány szokásokból.

Bifana – Olaszország Mikulása

Bifana, egy barátságos boszorkány, seprűn repül le a kéményeken, hogy a kiakaszott harisnyákba ajándékokat tegyen. A legenda szerint Bifana éppen sepregetett, amikor a háromkirályok bekopogtattak hozzá. Felajánlották, hogy magukkal viszik a kis Jézust megnézni, de azt mondta, nincs ideje. Utóbb meggondolta magát, de már késő volt. Ezért a mai napig is betér karácsonykor minden házba, és ajándékot hagy mindenhol a kis Jézus tiszteletére.

Svédországban

Mielőtt a kereszténységet felvették volna, a svédek a téli napfordulókora a napot ünnepelték. A neve Midvinterbloot, ami azt jelenti, hogy tél közepi vér, és olyankor állat- és emberáldozatokat mutattak be. Az áldozati oltárok meghatározott helyekre voltak felállítva, és még jelen pillanatban is majdnem minden régi svéd templom egy hajdani áldozati színtér helyén áll. Az utolsó pogány rítusokat végül is 1200 körül adták fel a misszionáriusok befolyására. (Bár eleinte a misszionáriusok is áldozatokként végezték a karrierjüket a viking falvakban.) A Midvinterblotnak az volt a szerepe, hogy a helyi istenségeket megengeszteljék, hogy azok nagylelkűen szabadon engedjék a napot, és az visszatérhessen a földre. A telek Skandináviában sötétek és ijesztőek. És azok az istenek nagyon nagy hatalommal bírtak! A csütörtök a mai napig is a háborúskodás istenének, Thornak a ne-

vét viseli, a péntek pedig a termékenységét (Freja). Azt is érdekes tudni, hogy svédül a karácsonyt Julnak nevezik, és a Jul gnómnak ugyanakkora szerepe van, mint a Téalapónak vagy a Krisztkindlinek. Nem könnyű a régi pogány szokásoktól megszabadulni! Állítólag a régi vallás, Thorral és barátaival az élén itt-ott még ma is él, ha nem is olyan véres többé.

Napforduló Skóciában

A napforduló ünnepét az év legrövidebb napjának az előestéjén tartják. Időszámításunk első évezredében a mai skótok ősei, a kelták napfordulókora a Nap istenét ünnepelték, örvendezve, hogy ezután visszatér, és újra erősödni fog. A szokások ma is élnek a néphagyományokban az angol nyelvterületeken, és különféle változatokban a világ más tájain is.

Egy nagy fahasábot – a Julhasábot – felállítanak egy tisztás közepén, és meggyújtják. Mindenki körültáncolja a tüzet. Azt mondják, hogy minél nagyobb zajt csapnak, annál jobb, mert ezzel ébresztik fel a Nap istenét, s így az újjáéledés folyamatát.

Dozmoce – a Haldokló év ünnepe Tibetben

Az öt napig tartó ünnep központja egy oszlop, ami ki van díszítve csillagokkal és egyéb, színes fonalakkal készített, dekorációkkal. Ijesztő maszkokat viselő táncosok ugrálják körül, hogy elijessék a rossz szellemeket az elkövetkező évre. Dáridózásokkal és imádkozásokkal telnek a következő napok, fináléként a nép együtt dönti le az oszlopot és szedi szét a dekorációkat.

Ganna – etiópiai szokás

A legenda szerint a juhászok, amikor meghallották Jézus születésének a híret, rázták a pásztorbotjaikat és egy Ganna nevezetű társasjátékot játszottak örömben. Ennek emlékére játssza ma a gannát Etiópiában minden keresztény férfi és fiú karácsony napján, vagyis január 7-én (a régi kalendárium szerint).

Vajszo-brászat – buddhista újévi szokás

Szintén tibeti szokás, hogy újévkor a buddhista szerzetesek jak-vajból aprólékos gonddal készített szobrokat faragnak, minden évben más és más történetet és tanító mesét elevenítve meg. A szobrok néha elérik a 10 méter magasságot, és speciális vajlámpások világítják meg őket. A legsikerültebb szobrok kitüntetésben részesülnek.

Csaomosz – pakisztáni napforduló ünnep

Ennek az ünnepnek is pogány, a muzulmán kort megelőző eredete van. A napforduló idején egy ősi félisten leszáll a földre, hogy összegyűjtse az imádságokat, és elvigye a Mindenható (Dezao) lábaihoz. Az ünnep alatt a lányok és asszonyok rituális fürdőket vesznek, a férfiak pedig vizet öntenek a fejükre, mialatt egy kenyert emelnek az ég felé. Ezután a férfiak is megmártóznak, de aztán nem szabad székre ülniük, amíg naplemente után kecskevérral be nem fröcskölnek az arcukat. A tisztító rítusok után nagy fesztivált rendeznek, táncolnak, tűzrakásokat gyújtanak és esznek-isznak.

Jézuska fürdővize

A magyar nép sok évszázados szokásokat alakított ki a karácsonyi ünnepkörrel kapcsolatban, különböző tájegységek esetében gyakori eltérésekkel. A karácsonyi, többnyire énekes, esetleg verses köszöntőt például általában kántálásnak nevezték, de néhol kóringyálás, pászlizás, mendikálás, angyali vigasság néven emlegették.

A köszöntők karácsonyi énekeket énekelve járták végig a falut. Engedélykérés után az ablak alatt vagy a házban énekeltek egy vagy több éneket. Ezután valamilyen ajándékot kaptak, melyet megköszönve mentek tovább. Különböző korcsoportok jártak köszönteni, kántálni, általában délben kezdtek járni a gyerekek, majd délután a fiatalok és késő este a házas emberek.

A legnépszerűbb karácsonyi szokásunk a betlehemezés volt, melyet sok helyen újra bevezettek. Nagyobb előkészületet, betanulást igénylő dramatikus játék, melynek több táji típusa is kialakult. A játéknak általában több szereplője van. Egyes változataiban bábok is szerepelnek, ez az ún. bábtáncoltató betlehemezés. A betlehemezés fő kelléke a jászol vagy templom alakú betlehem. A betlehemezés főbb jelenetei lehetnek az ún. szálláskeresés: József és Mária szállást keresnek, de nem fogadják be őket, a király, gazdag ember vagy a kovács végül az istállóba küldi őket. A következő jelenetben az angyal a pásztorokat Betlehembe vezeti. Költögeti a mezőn alvó pásztorokat, akik azután ajándékaikkal az újszülött Jézushoz mennek. A betlehemezés része lehet az ún. Heródes-játék is. Ebben a jelenetben a napkeleti bölcsek találkoznak Heródesdel, majd az angyallal, aki figyelmezteti a bölcseket, hogy kerüljék el Heródest. A napkeleti bölcsek látogatását mutatja be Jézusnál, és Heródes haragját, esetleg a betlehemi gyermekgyilkosságról is szól.

A betlehemezés fontos részét képezi a pásztorok évődése az öreg és a süket pásztorral. A betlehemezés egyes jeleneit gyakran önállóulva, külön szokásként adták elő. Így például a szálláskeresést az advent időszakában, a Heródes-jelenetet vízkeresztkor. Gyakran jártak házról házra csak a pásztorok tréfás jelenetével.

Többnyire karácsony böjtjén vagy néhány nappal előtte a kántortanító az iskolás gyerekekkel minden családnak megfelelő számú ostyát küldött. Ennek fejében a családok a tanító számára lisztet, babot, tojást, kolbászt, hurkát stb. adtak. Az ostya a karácsonyi vacsora fontos része volt, melyet sok helyen mézzel, borssal, fokhagymával együtt ettek, sőt az állatoknak is adták egészségvarázsló céllal.

December 24-én, karácsony vigíliáján, más néven karácsony böjtjén a szinte forgatókönyvszerűen előírt cselekmények a karácsonyi asztal körül történtek. A karácsonyi asztalra vagy alá, vagy akár csak a közelébe helyezett tárgyak, eszközök különleges mágikus hatalommal ruházták fel. Magát a karácsonyi abroszt csak egyetlen ünnepi alkalomra használták, ezentúl vetőabroszként vagy sütő-abroszként alkalmazzák, hogy a termés bő legyen, vagy a kenyér jól sikerüljön. Mi is került a karácsonyi asztalra? Elsősorban egész kenyér, sőt néhol kalács is, hogy egész esztendőben legyen. Az asztal alá szénát, szalmát vitt be a gazda, hogy azután az állatok alá tegye, ezzel biztosítva egész esztendőre az egészségüket. Néhol még szerszámokat, házi eszközöket is tettek az asztal alá, hogy azokban is szerencsésük legyen a következő esztendőben. A bő termést igyekeztek befolyásolni a szintén az asztal alá helyezett magvakkal, szemes terményekkel teli szakajtókkal. Ez utóbbiakat többnyire a tyúkoknak adták, hogy jobban tojjanak.

Az asztalra helyezett ételek, melyeket általában megfelelő sorrendben fogyasztottak el, a család tagjainak az egészségét biztosították a néphit szerint. Így a szentelt ostya, mézbe mártott fokhagyma, dió, alma stb. Az almának karácsonykor sokféle mágikus szerepet tulajdonítottak. Almával jósoltak a lányok Luca-naptól fogva; almáról mosakodtak szépség- és egészségvarázsló céllal. Almáról ittatták a jószágot is hasonló meggondolással. A palócoknál a családfő egy almát annyi felé vágott, ahány családtag volt, s mindenki kapott belőle, hogy összetartsa a családot: ha valaki eltévedne, a közösen evett almára visszagondolva hazataláljon.

A karácsonyi dióevés szinte az egész nyelvtérületen ismert. Az egészséges dió

egészséget, a rossz dió betegséget jósolt. Különböző magyarázattal szokás volt a diódobálás a sarkokba. A karácsonykor fogyasztott hüvelyesek, sült tök és újabban a hal a következő év pénzébőségét kellett hogy biztosítsák. A karácsonyi asztalon fontos szerepet tulajdonítottak az egész kenyérnek, azzal a magyarázattal, hogy egész éven át legyen majd kenyér az asztalon.

Általánosan elterjedt hiedelem szerint a karácsonyi asztaltól a gazdasszony nem állhatott fel, mert akkor a kotlósai nem lennének jó ülősek. A karácsonyi asztal morzsáját különösen becsben tartották, többnyire mágikus és gyógyító eljárásokban használták fel. A karácsonyi maradékot, minden más szentelményt legfeljebb elégetni lehetett, ha nem használták fel egyéb célokra.

Karácsony éjfelén, éjszakáján fontos szerepet kapott a víz, a tűz, a zajkeltés. A víznek gyógyító és varázserőt tulajdonítottak – még ha egyszerű kútvíz volt is. Az év bizonyos ünnepein, jeles napjain különleges italként fogyasztották vagy mosdottak benne. Hatását azzal is fokozták, hogy pénzt és piros almát dobtak bele. Karácsony éjjelén merítették az ún. aranyos vizet vagy más néven életvizet. Helyenként a vízmerítésnek különös jelentősége volt az eladósorú nagylányok számára. A falun kívül egyetlen kút volt, melyet a legények és a lányok éjféltájban fenyővel és koszorúkkal díszítettek fel, és gúzvesszővel a kúthoz kötötték az ágast. Amelyik lány éjfélt után elsőnek oldja fel a gúzst, elsőnek meríti az aranyvizet (melyben hitük szerint Jézus fürdött meg), az megy leghamarabb férjhez – gondolták. Másutt az éjféli miséről hazamenet merítették az aranyos vizet, ebből ivott, és ebben mosdott az egész család. Ez a víz egészséget jelentett, mert hitük szerint ebben fürösztötték a Jézuskát.

Jódal Rózsa

Dr. Gör-gör

Zsolti a születésnapjára gördeszkát kért. Egy pillanatig sem habozott, mit kérjen. Már a fél osztály... mit a fél osztály: a fél iskola... a fél város gördeszkázott.

Nem vesztegette ám az időt! Még aznap délután vad gyakorlásba fogott. S később is, folyamatosan. Gyakorolt hajnalok hajnalán, mihelyt kipattant a szeme. Gyakorolt délnben, amint hazaért az iskolából. Gyakorolt délután, miután elkészült a leckéjével. Gyakorolt volna ő előtte is... csak hát... ezek az értetlen szülők, ugye. Számukra más a fontossági sorrend. Hiába, nem értenek sem a sporthoz, sem a művészetekhez. Mert ugye, a vérbeli gördeszkázás – az már valóságos művészet, sőt tudomány. A srácok között pedig – a sportok királynője.

Szóval gyakorolt a mi Zsoltink – apró, kényeszerű megszakításokkal – reggeltől estig. Mert utóbb már, vad szenvedéllyel, lámpafénynél is „úzte az ipart”, míg csak haza nem parancsolták. „Ugyan, ugyan! Vacsorázni, aludni – micsoda maradi szokások!” – morogta magában olyankor is nagy kelletlenül.

Nem mondom, szépen haladt. A város főterén – mert utóbb a „menő” gördeszkások oda tették át székhelyüket és fő-fő versenypályájukat – már elég sok bravúros mutatványt vitt véghez. Tudott már lépcsőről lépcsőre ugrálni. Felfelé is, lefelé is. Megfordulni a levegőben. Egyszer még a tér egyik padjára is felpenderült. Igaz, nyomban le is penderült. Méghozzá úgy, hogy a hátán kötött ki. Sajnos minden kezdet nehéz.

Nem sok csodálója akadt, mert a legtöbb társa már tudott annyit, mint ő. Sőt. Néhányan többet is.

Egy bámulója azonban mégis akadt. Egy kis, rosszul öltözött, torzonborz fiúcska. Már napok óta meg-megjelent a „versenypályán”, és elsősorban Zsoltit figyelte odaadóan.

Hősünk, estéből föltápáskodva, rámondult.

– Mit bámulsz?

– Én csak... – rebegte megszeppelve a kis kócos.

– Hátra arcl! – vezényelt Zsolti.

A kicsi arrább oldalgott, de nem tágított. Hanem Zsoltinak aznap valahogy nem ment az edzés. Esett, kelt, esett, kelt. A töb-

biek heccelték, csúfolták. Dini, egy hasra esését „értékelve”, még ki is fütyülte. Zsolti dúlt, fúlt magában. Már éppen haza akart kotródni, amikor, a borzas vágyakozó pillantását elkapva, mást gondolt.

– Kéne? – kérdezte, a deszkát a kezében lóbálva.

– Hát... – nyögte a kicsi, és felragyogott a szeme.

– Na gyere, tedd rá te is a patádat.

Szokatlan volt, hogy mindketten ráálltak. A deszka is csodálkozott, a fiúk is. Dini röhögött.

– Nézd, most így... – fordult újdonsült tanítványához Zsolti. – Ne törődj velük. Irigy kutyák. Rám figyelj. A lábamra.

A kis borzas megdicsőült arccal utánozta minden mozdulatát.

Hanem akkor! Kész csoda. A gördeszka nyúlni kezdett, kerekei megduplázódtak. Aztán pördült egyet a két fiúval, s egyből a tizedik lépcső tetején termett! A többi fiúnak tátva maradt a szája. A deszka meg csak akkor kezdte igazán elemében érezni magát. Kétszer... háromszor... ötször... tízszer perdült meg a levegőben. Földre ereszkedve előbb kicsi, majd egyre szélesebb koncentrikus köröket kezdett rajzolni a téren. Méghozzá villámsebessen. A hirtelenében összeverődött nézők nem győztek hátraugrálni. Aztán felmászott a közeli szálloda falára. Úgy siklott felfelé, mint egy... mint egy... szánkó, bob vagy lift? Nem is tudták mihez hasonlítani, mert ilyen csodát még nem láttak. A hotel tető-

zetéről egy rugaszkodással átugrott a színház lapos tetejére, amelyen egy ideje szabadtéri kávéház üzemelt. Olyan ügyesen sergett-forgott a parányi asztalok, székek között, hogy egyet sem döntött fel közben. Felpattant a terasz párkányára, körbesiklott rajta, megint perdült néhányat a levegőben, egy üres asztalon termett, majd lepattanva róla, lassan helyben kezdett körözni. A vendégek tapsoltak, az egyik pincér pedig egy-egy üdítővel kínálta meg a tikkadt gördeszkázókat. Felhörpintették, majd ismét a levegőbe emelkedtek. Most a levegőben siklottak. Köröket, nyolcasokat és szabályos kockákat rajzoltak; meredeken felfelé tartottak, akár egy kilótt úrhajó, egy időre eltűntek szem elől, majd süvöltve lefelé zuhantak... Többen sikoltozni kezdtek, és a kapualjokba menekültek. A fiúk végül gördeszkástól, amelyen úgy álltak, akár a cövek, egy vonuló felhőn tűntek fel, lassan, integetve ellebegtek felettük, s eltűntek a messzeségben.

Sokáig várták őket, de nem mutatkoztak.

No de nem kell félni. Estig biztos megjönnek. Hazahozza majd őket az üresen korgó gyomrocskájuk. Meg a hír, hogy, teljesítményüket látva, Zsolti tornatanára a csodagördeszkát közben elnevezte dr. Gör-görnek.

– Ez a szerkentyű olyan csodás, hogy a legkevesebb, amit megérdemel, az a doktori titulus. Nincs igazam?

A felharsanó taps, lelkes lábdobogás és füttyszó igazolta a megállapítását.

December tájékán...

Habár az év utolsó hónapja, mégis sok eseménnyel búcsúzik tőlünk a december. Itt volt a Mikulás, közeledik a karácsony és az újév, itt a téli szünet is, hogy szusszanjunk egy kicsit, még mielőtt újra belevetnénk magunkat a tanulásba, és persze most is vannak a születésnapok, évfordulók, melyeket ünnepelni lehet. Ahogy múlik a december, egyre izgatottabb lesz a világ, mindenki készülődik az ünnepre, lassan díszbe öltözik az otthonunk, a szekrény mélyén már ott lapulnak az ajándékok, melyek csak arra várnak, hogy végre kibontsák őket a díszes papírból, tervezgetjük a szilveszteri bulit, és alig várjuk, hogy a fél év végi hajrá után megkezdődjön a szünet.

A szabadkai Miloš Crnjanski iskola hetedik és nyolcadikos tanulóival, **Mihályi Nikolett** és **Vígh Mónikával**, valamint **Drégely Ninával** és **Bíró Alennel** az évet búcsúztató és igen mozgalmas decemberről beszélgettünk.

Mónika nagyon szereti ezt a hónapot, főleg az ajándékok miatt, hiszen Mikulásra, majd karácsonyra is kap valami meglepetést.

– A december már csak azért is mozgalmas, mert több fellépésem van az ünnepek kapcsán. Főleg a karácsony miatt szeretem ezt a hónapot, de a mostani téli szünetem is érdekesen alakul, mert részt veszek egy háromnapos tinédzsertáborban, ami itt lesz Szabadkán, és az újéveket is ott töltöm. Nagyon várom már, sok barátom is ott lesz, szerintem biztosan jól érezzük majd magunkat. Szeretném, ha esne

a hó. Anyukám már készülődik az ünnepre, veszünk majd díszeket is a fára. A karácsonyfát mindig ő díszíti, mert szerinte mi nem tudjuk szépen megcsinálni.

Niki az ünnep ellenére sem szereti a decembert, mert nem szereti a telet, a hideget.

– Csak a karácsony és a téli szünet miatt jó ez a hónap, egyébként nem szeretem. Ami az ajándékokat illeti, nem tudom még, mit kapok, elmondtam a szüleimnek, hogy mi mindent szeretnék, de azt válaszolták, majd meglátják. A Mikulást is tartjuk, általában édességet kapunk, de már nem teszik bele a csizmánkba. A szünetben sokat leszek együtt a barátaimmal, korcsolyázni megyünk és pihenünk majd, újévezni pedig a barátnőimmel fogok, talán összejön egy buli is. Általában jók ezek a bulik, lélekben már készülődök is rá. Valahogy megváltozik ilyenkor az emberek hangulata, az anyém is, és otthon is valahogy minden más. Anyukám már elkezdett takarítani, néha én is besegítek neki, apu díszíti majd a fát, ami ezüstszerű és piros lesz.

Alen is inkább a nyári, de legalábbis a melegebb hónapokat szereti, a december csak az ünnep miatt jó.

– Tulajdonképpen elég mozgalmas a december, mert ennyi ünnep szerintem csak ebben a hónapban van. A Mikulással kezdődik, ekkor általában édességet kapunk, bár végül is semmi különös ez a nap. Én ritkán vásárolok ajándékot, de bizonyára majd eljön annak is az ideje, hogy én is megajándékozzak másokat, a

családomat, barátaimat. Egyelőre megfelel az is, hogy csak kapok – nevet Alen. – Észrevehető már otthon is a készülődés, megvettük a díszeket, a karácsonyfaágókat, kiegészítőket, a hangulat is valahogy jobb. Kicsit nehezek ezek az utolsó napok, hetek, mert sok a felelés, ellenőrző, próbálunk javítani a jegyeken. A szilveszter estét a barátaimmal töltöm, tervezünk valami házibulit is. Néhányszor már buliztunk együtt, és mindig jó volt, úgyhogy szerintem most is jól érezzük majd magunkat.

– Jókedvben telik a hónap, egyre közeledik a karácsony, folyik a készülődés, a suliban viszont átlagos, bár azt vettem észre, hogy kicsit itt is megváltoztak a dolgok és jobb a hangulat – mondja Nina. – Várom a téli szünetet, mert sokkal több időm lesz a barátaimra, a nagyszüleimet is meg tudom látogatni, és többször tudok majd náluk ebédelni. Igazából szeretem a decembert az ünnep miatt, bár annak nem örülök, hogy tél van, hideg van. Több a felelés is, és mivel kicsit lusta voltam tanulni, most pótolnom kéne és javítani a jegyeimen, készülni az ellenőrzőkre, pedig inkább a barátaimmal lennék. Jó lenne, ha mihamarabb véget érne a félév. A Mikulást is megünnepeljük, általában pénzt vagy csokit kapok. Már rég nincs meg az a varázsa, mint kiskoromban, de úgy emlékszem, nem volt belőle probléma, mikor megtudtam az igazságot. A szilvesztert a barátaimmal töltöm, remélem jó lesz, bár egyelőre még nem készülődöm rá.

Sztojánovity Livia

Az ajándékozás öröme

A másikat meglepni valami kis aprósággal, kifejezve ezzel szeretetünket, figyelmességünket, nekünk is öröm. Közeledik a karácsony, s az ünnep fényét természetesen az ajándékok is emelik, ám, ha mélyebben belegondolunk, az ünnep igazából nem erről szól, s az ajándékozást sem kell feltétlenül különleges alkalmakhoz kötnünk. Adni jó, és természetesen ugyanolyan jó kapni is, legyen az születésnap, évforduló, anyák napja vagy egy egyszerű hétköznap. Például meglátunk valamit a kirakatban, aminek a barátunk nagyon örülne, és megvesszük neki. A másik szemében ilyenkor felcsillanó öröm felbecsülhetetlen értékű.

Hogy így gondolják-e a fiatalok is, azt a szabadkai Ivan Goran Kovačić iskola hatodik osztályos tanulói, **Fodor Júlia Anna, Mészáros Fanni, Hódi Réka, Bašić Palković Krisztián, Süli Attila** és **Szkocsovski Zsolt** mondja el nektek.

Fanni nem számít nagy ajándékokra az idén. Mivel fogszabályzót kell viselnie, amit a szülei fizetnek, tudja, legfeljebb csak apróságok várják majd a fa alatt, de nem bánja.

– Én szeretném meglepni valamivel a családomat, vagyis a szüleimet és a kis testvéreimet, a nagyszülőknek pedig közösen veszünk ajándékot, amit én csomagolok be. Szerintem az is fontos, hogy az ajándék szép csomagolást kapjon, mégiscsak más, mintha csak úgy átadnánk. Jó dolog ez a karácsonyi ajándékozás, még ha tudjuk is, mi kerül a fa alá. Mivel a szüleim szerint problémás vagyok, és nem tudok mindennek örülni, ezért legtöbbször előre megbeszéljük, mit kapok. Szeretek ajándékozni, csak egyeseknek nagyon nehéz kiválasztani a megfelelő dolgot, meg hát attól is függ, mennyi pénzem van, de nagyon jó örömet okozni a másoknak, bár önmagában az ajándék még nem pótolja a szeretetet.

Krisztián mint mondja, kapott már olyan ajándékot, aminek nem örült, mert nem tudott vele mit kezdeni.

– Volt például egy játékróbot és egy számítógépes játék, aminek nem nagyon örültem.

Szerintem nagyon fontos, hogy odafigyeljünk a másik igényeire, izlésére, amikor ajándékot választunk. Nem kell nagy ajándék ahhoz, hogy örömet szerezzünk valakinek, de például az idén Legót kértem karácsonyra, amit remélem meg is kapok. Ebbe beleszállna mindenki, a család közösen venné meg. Nem mindig szoktam külön ajándékot kérni, de ha mégis, akkor nagyobb dolgot kérek, és akkor, ahogy most a Lego esetében, a felnőttek közösen megveszik nekem. Azért szeretem a meglepetéseket is, az ajándék az ajándék. Az idén én is szeretném meglepni a családot valami aprósággal, de mivel nincs pénzem, vásárolni nem tudok.

Réka a meglepetésajándékokat szereti, ezért nem is szokott semmit külön kérni a szüleitől, így az idén sem tette.

– Ajándékvásárláskor igyekszem figyelmet fordítani arra, hogy olyan dolgot vegyek, ami az ajándékozottnak tetszeni fog. A szüleimnek általában saját készítésű ajándékot szoktam adni, ha pedig valamelyik osztálytársamnak kell születésnapjára választani valamit, én kitalálom, hogy mi legyen az, anyukám pedig megveszi. Volt már, hogy mást javasolt, ilyenkor rábízom a döntést. A fiúknak kicsit nehezebb megfelelő ajándékot találni, mint a lányoknak, ők meg szerintem pont fordítva vannak vele. Jó dolog, amikor az ember megtartja a születésnapját, és sok ajándékot kap egyszerre, én legalábbis mindennek nagyon tudok örülni, de azt hiszem, ugyanannyira fontos és jó dolog, ha mi ajándékozunk meg másokat.

Juli nagyon örült, amikor az előző években az osztályon belül megajándékozták egymást, mert az nemcsak azért volt izgalmas, hogy mit fog kapni az ember, hanem azért is, hogy kitől.

– Jó dolog, ha meglepjük egymást egy kis aprósággal, de azt hiszem, az a legfontosabb, hogy év közben is jól meglegyünk, mert egy ajándékkal nem lehet mindent elintézni. Karácsonykor mindig sok ajándék vár a fa alatt. Biztos az idén is sok édességet kapok, és persze egy kis pénzt is. A szüleimtől valószínűleg

valamilyen ruhát fogok kapni, de én szeretném, ha ajándékként felújítanák a szobámat. A tanárokat is néha meglepjük ajándékkal, például nők napjára a tanárnők, április 1-jére pedig a tanárok kaptak egy kis apróságot. Én legalábbis nagyon tudok örülni egy kicsi ajándéknak is, az a lényeg, hogy szívből adják, és ajándékozni is szeretek.

Attila nem számít nagy ajándékokra, mert mint mondja, az év folyamán már megkapta a karácsonyi ajándékát, egy kerékpárt, úgyhogy most csak édességekre számít.

– A nagyszülőktől általában csokit és pénzt szoktam kapni, amiből megveszem, amit szeretnék. Az idén nem voltak külön kívánságaim az ajándékkal kapcsolatban, megvan a bicaj, és ez elég. Én nem nagyon szoktam ajándékozni, legfeljebb a két kisöcsémnek megveszem azt a játékot, amit nagyon szeretnek. Az az igazság, hogy a szüleimnek nem is tudnék mit adni, aminek tényleg örülnének, meg pénzem sincs rá, úgyhogy csak mi, gyerekek kapunk ajándékokat. De ha nekem kell ajándékot választanom, mindig igyekszem figyelembe venni, hogy a másik mit szeret. Az ünnep ajándék nélkül is ünnep lenne, hiszen az a lényeg, hogy együtt legyünk, persze nagyon jó dolog kapni, akár karácsony van, akár születésnap.

– Úgy gondolom, adni is és kapni is jó dolog, de amikor ajándékozunk, az dupla öröm, mert a megajándékozott is boldog, és én is, mert látom rajta az örömet. Ritkán vásárolok ajándékot, meg valahogy jobban örül a családnak, ha saját készítésű ajándékot kap. Nem beszélünk róla, hogy mit szeretnék kapni, biztos lesz gyümölcs meg édességek, de nincs is igazán külön kívánságom. A nagymamám szeretne venni nekem egy tévét, de én inkább egy elektromos gitárt szeretnék – mondja Zsolti. – Legtöbbször társasjátékokat szoktam kérni, de nagyon szeretem a meglepetésajándékokat is. A karácsonyra, húsvétra kapott ajándékok talán kicsit különlegesebbek, mert ott családi körben történik az ajándékozás.

Sztojánovity Livia

1	2	3	4		5	6	7	8		
9					10					
11				12						
13			14					15		
16		17				18	19			
		20			21				22	
23	24			25				26		
27			28			29				

A kiemelt sorok meghatározásai: Petőfi Sándor Az apostol című elbeszélő költeményének szereplője; Móricz Zsigmond egyik regényének a címe; Tóth Árpád egyik versének a címe; Karácsony címmel több költő írt verset, egyiküknek a vezetékneve.

Vízszintes sorok: 1. Az első két meghatározásra adott válasz, 9. Ázsiai ország (ék. h.), 10. Amerikai úrkutatási hivatal, 11. A másikat, 12. A szomszédba továbbítja a labdát, 13. Dó, ..., mi, 14. Közterület, 15. Vad betűi, 16. Kém, 18. Visszadob! 20. Zombor, 21. Düledék, 22. Egymást követő betűk az ábécében, 23. Fűszerez, 25. Ilyen növény is van, 27. Injekciózás, 29. A fa hajtása.

Függőleges sorok: 2. Falevél teszi, 3. Kezével jelez, 4. Lantán, 5. Cent betűi, 6. Sekély kapálás, 7. Kis Zsuzsa, 8. Nem ismeri be, 9. A 3. és a 4. meghatározásra adott válasz, 12. A Pál utcai fiúk egyik szereplője, 14. Egy, olaszul, 17. Becézett Eszter, 19. A görög ábécé utolsó betűje, 21. Rénium, 22. A szobába, 24. Ó. L. Y. 25. Est betűi keverve, 26. Ülőalkalmatosság.

Betűrejtvények

1

SZ	ET
Ü	

2

EP	
Ü	

3

CS	Y
KA	O

4

J	DDD
A	Á

Skandináv rejtvény (38–39.)

Az ünnepet el sem tudjuk képzelni nélkülük. A fenyőfa díszei közé tartoznak. Ha meggyújtjuk őket, szebbé válik körülöttünk a világ.

	TEMLOMTORONYBAN VAN KELET	ESZKÁBÁL GALIBA (ÉK. F.)		TETŐKÉSZÍTŐ SZARAJEVÓ	ZÉRO	GYANÓT KÉLTŐ (ÉK. H.) NORD		HINDU BETŰI GRAMM	ITTRIUM	
	EMBERHÚZTA BÉRKOCSI BOKA BETŰI			JÁRUNK RAJTA (ÉK. H.)	LESZÁLLT A REPÜLŐ SIMA TERÜLET (ÉK. H.)	LUXEMBURG	NÉMET ELŐLJÁRÓ BECÉZETT SZÜLŐ	SÍR A BABA	RÁDIUSZ LONDON VÉGEI	
SZÉN		MAJDNEM TÉGLA	AFRIKAI FOLYÓ ESZTENDŐS			ELPUHULT EMBER PIMASZ, HETYSKE				
KÉN MEGGYŐZÖDÉS	NÖVÉNYI FŐZET			SZIMPA... A 3. SZEMÉLY				A 3. ISMERETLEN LANTÁN	DEHOGY! BELGRÁDI HETILAP	
		VATIKÁN HANGTALANUL VÁG	TÜZEL LAZA PÁRATLANJAI	KESKENY ELEJE FORRÓ VÉGEI			MEGBÍZHATATLAN BASA EGYENMŰI			
ILYEN BÉKA IS VAN				FLUOR RÖNTGEN	A TÖBBES SZÁM JELE		NYELVBOTLÁS ÉSZAK			
					VÁGÓSZERSZÁM				A FÉRFI PÁRJA	

Télapópótló

Óvodások dumálnak:

- Nektek milyen karácsonyfátok van?
- Műanyag.
- És járt nálatok a Mikulás?
- Igen, de az se volt igazi.

Szép új világ

Az óvodában a Télapó megkérdezi egy aranyos kislánytól:

- Na, kicsi, jó voltál?
- Persze.
- És, milyen ajándékot szeretnél?
- Miért? Nem kaptad meg az e-mailemet?

Garázs

- Apu, apu, gyere gyorsan az ablakhoz!
- kiáltja Lacika a szobából.
- Miért, kisfiam? - aggodalmaskodik az apa.
- Azért, mert anyuci éppen most tolja ki az autóval a garázst az utcára!

Fő a tisztaság

- Képzeld, a kiránduláson ittam a halastó vizéből! - újságolja Pistike az édesanyjának.
- De hiszen az a víz piszkos! - csapja össze tenyerét rémülten az asszony.
- Igen, anyuka, de nem kell megjíjned: Ettem utána egy kis szappant.

Ajándék

Hazajön a férj, és újságolja a feleségének:

- Drágám, a születésnapodra akartam neked hozni egy gyönyörű kendőt...
- És miért nem hoztál?
- Nem lehetett. Az eladók állandóan engem figyeltek.

Ébresztés

Két anya beszélget:

- Te hogy tudod reggel felkelteni a fiadat? Az én gyerekem mindennap elkésik az iskolából.
- Nálunk az ébresztés könnyen megy, csak odateszem reggel a macskát a gyerek ágyára.
- És attól felkel?
- Igen, mert a kutyával alszik.

Fizetési kérdés

A skót az egyik előkelő vendéglőben teleszi magát drága ételekkel, majd a végén odaint a pincért, és megkérdi:

- Kinek kell fizetni?
- Természetesen nekem.
- Igen? Már azt hittem, hogy nekem.

A kis botanikus

- Látod, kisfiam, ez a dohányföld. Most virágzik.
- Érdekes. És mikorra érnek be a cigareták?

Tumultus

- Miért lökdösődik, jóember? - kérdi felháborodottan Pacsmag a tömött autóbussen.

- Nézze - feleli a megszólított férfi -, azt még eltűröm, hogy a hátam mögül beleolvasson az újságomba. Az azonban már mégiscsak sok, hogy előbb röhögjön a vicceken, mint én.

Újgazdagék dicsekednek

- Képzeld, tavaly vettünk a két fiunknak egy márkás zongorát több milliért! - újságolja Magasházi az ismerősének.
- És tudnak már játszani rajta a srácok?
- Hát persze hogy tudnak! Esténként azon szoktak gombfocizni.

Életjel

Az öreg indiánnak, Büszke Sólyomnak már nem a legtökéletesebbek az érzékszervei. Unokájával portyázás közben eltévednek.

- Bölénytoll, adj le egy lövést, hátha meghallja valaki a törzsből! - szól a nagypapa.
- Az unoka háromszor is lő, de senki sem siet a segítségükre.
- Bölénytoll, nem bírom tovább, lőj még egyet! - roskad le az öreg.
- Mire az unoka kétségbeesetten így szól: - Nincs több nyílvesztő!

- Aki bújt, aki nem, megyek!

- Így nem szedik le a gyerekek a szaloncukrot már az első nap!

Zenegép

- Fiacskám, a szomszédék kölcsönkérték ma estére a CD-lejátszódát.
- Igen, csak nem bulizni akarnak?
- Nem. Aludni!

A dohányos is ember

- Kérek egy pár negyvenkettes cipőt – mondja Pacsmag a trafikosnak.
- Bocsánat, de ebben az üzletben kizárólag dohányosok számára gyártott cikkeket árúsítunk.
- És ön szerint a dohányosok meztláb járnak?

Hangtompító

- Kislányom, miért zongorázol kesztyűben? Nincs itt hideg.
- Azért, mama, hogy a papa föl ne ébredjen.

Számtan

- Pistike, ha kapsz három narancsot, hogyan osztod szét négy pajtásod között?
- Megvárom, míg a négy közül valamelyik elmegy.

Nem létezik

- A maga arcát már láttam valahol.
- Lehetetlen, uram, mert születésem óta mindig ott van, ahol én.

Új év

- Józsikám, tiszta szívből ugyanazt kívánom neked újév alkalmából, amit te kívánsz nekem!
- Szégyelld magad, Feri! Csak azt nem értem, miért haragszol rám ennyire?

Apró lányok

- A kis Mónika – életében először – balettelőadásra megy a mamájával. Csodálkozik, hogy miért táncolnak a balerinák állandóan lábujjhegyen.
- Anyuci – suttojga –, miért nem vesznek fel a darabhoz egyszerűen magasabb lányokat?

Kérdés az ablakban

- Két szomszéd találkozik. Az egyik összecsapja a kezét, és azt mondja:
- Hogy néz ki maga?
- Mire a másik:
- Széthúzom az ablak előtt a függönyt, és úgy.

Anyanyelven

- A négyéves kislány először utazik a szüleiével külföldre. A határon átjutva, az erdő széli pihenőhelyen uzsonnázni kezdenek. Egyszer csak boldogan megszólal a kislány:
- Figyeljetek oda! A madarak itt még magyarul beszélnek!

Megoldás

- Nagymama, olvasd el, mi van arra a plakátra írva!
- Nem tudom elolvasni, kisunokám, ott hon hagytam a szemüvegemet.
- Én szemüveg nélkül is látok. Majd én nézem, te meg olvasod.

Kutya esernyővel

- Jé, ott megy egy kutya esernyővel!
- Most mit csodálkozol? Hiszen esik!

A postán

- A postáskisasszony kiszól az ablakon:
- Uram, erre a levélre a szükségesnél jóval több bélyeget ragasztott.
- Jaj, remélem, azért nem viszik sokkal messzebbre!

Kapás van

- A horgász háta mögött megszólal egy kibic:
- Na, van kapás? Van kapás?
- Igen – morogja a férfi. – Éppen az előbb fogtam egyet és bedobtam a folyóba.
- Miért? Méreten aluli volt?
- Ugyan! Akkora volt, mint maga. Csak folyton azt kérdezte: van kapás, van kapás?

- Boldog új évet magának is, kedves szomszéd!

- Megismétlem, kolléga, még csak harmincadika van!

LEXIKON

NEVEM: Narancsik Helén.

CÍMEM: 24430 Ada, Szabó Szepesi László u. 8.

ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Molnár Edit.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Biológia, magyar.

KEDVENC TANÁRAIM: Biológiatanárnő, némettanárnő, magyartanárnő.

AMI NEHEZEN MEGY: Matematika, szerb.

A LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK: Földrajz, magyar.

KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM: Palacsinta, spagetti, kóla, almás szörp.

KEDVENC ÉDESSÉGEM: Csokoládé.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Kávé.

KEDVENC ÜNNEPEIM: Karácsony, húsvét, újév.

KEDVENC FILMEM: Topmodell leszek.

MELYIK FILMBEN JÁTSZANÁM

A FŐSZEREPET? Egyikben sem.

KEDVENC ÉNEKESEM: Michael Jackson.

KEDVENC DALOM: Csókkirály.

KEDVENC KÖNYVEM: Vuk.

KEDVENC ÉVSZAKAIM: Tavasz, nyár, tél.

KEDVENC ÁLLATOM: Ló.

SZERELMEM, SZIMPÁTIÁM: Nincs.

BARÁTNŐIM: Ballog Réka, Orcsik Henrietta, Dér Lilla.

NEVEM: Narancsik Helga.

CÍMEM: 24430 Ada, Szabó Szepesi László u. 8.

ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Molnár Edit.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Rajz, torna, magyar és matek.

KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria, Pesznyák Erika.

AMI NEHEZEN MEGY: Földrajz és szerb.

A LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK: Magyar, földrajz és rajz.

KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Spagetti és narancsszörp.

KEDVENC ÉDESSÉGEM: Csoki.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Margarinos, pástétomos kenyér.

KEDVENC ÜNNEPEIM: Karácsony, húsvét és a szülinapom.

MELYIK FILMBEN JÁTSZANÁM A FŐSZEREPET? Mindegyikben.

KEDVENC ÉNEKESEM: Michael Jackson, Lady Gaga.

KEDVENC DALOM: Rumadai és Dhed.

KEDVENC KÖNYVEM: Tom Sawyer kalandjai.

KEDVENC FŐHŐSÖM: Becky.

KEDVENC ÉVSZAKAIM: Tél és a tavasz.

KEDVENC ÁLLATOM: Macska.

SZERELMEM, SZIMPÁTIÁM: Nincs.

LEGKEDVESEBB BARÁTNŐM: Orcsik Henrietta.

KEDVENC SZÍNEM: Citromsárga.

NEVEM: Dér Lilla.

BECENEVEM: Lili.

CÍMEM: 24430 Ada, Kossuth Lajos u. 50.

ISKOLÁM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.

OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Molnár Edit.

KEDVENC TANTÁRGYAIM: Biológia, testnevelés.

KEDVENC TANÁROM: Molnár Edit.

AMI NEHEZEN MEGY: Történelem.

A LEGÉRDEKESEBB ÓRÁK: Földrajz, magyar, rajz.

KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Csokoládé, víz.

KEDVENC ÉDESSÉGEIM: Milka csoki, kókuszgombóc.

AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Kávé, fagyi, kókuszgombóc.

KEDVENC ÜNNEPEIM: Karácsony, születésnapom.

KEDVENC SZÍNÉSZEM: Linda.

KEDVENC FILMEM: Barátok közt.

MELYIK FILMBEN JÁTSZANÁM A FŐSZEREPET? A Barátok köztben.

KEDVENC DALOM: Szerelemvonat.

KEDVENC KÖNYVEM: Tom Sawyer kalandjai.

KEDVENC FŐHŐSÖM: Becky.

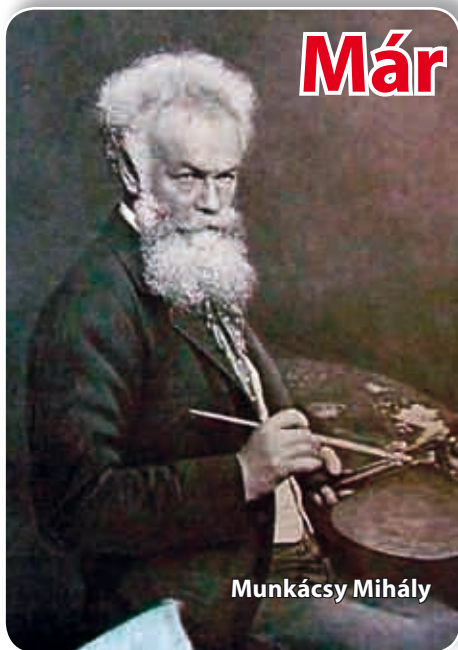
HOBBIM: Tánc, sportok.

KEDVENC ÉVSZAKOM: Tavasz.

KEDVENC ÁLLATOM: Kutya.

SZERELMEM, SZIMPÁTIÁM: Titok.

LEGKEDVESEBB BARÁTNŐM: Henrietta.

Munkácsy Mihály

Már életében halhatatlan volt

mestere hatására történelmi témát keresett, így jött létre az Árvízi jelenet, amelyben a kompozicionális problémákra keresett választ. „Itt a piktor annyi, mint nálunk a szünyog, szép nyári estén” – írta egy levelében.

1868-ban áttelepült Düsseldorfba. A témák közül a népi életképek vonzották. A világsikert a Siralomház című képe hozta meg 1870-ben. A kép témája a közszemlére kitétt, halálra ítélt btyár a börtönben. A képen minden alak arcjátéka nagyon kifejező, egyéni hangot képvisel.

1871-ben áttelepült Párizsba, a még Magyarországon megismert De Marches báró és felesége segítségével. Az 1872-es bécsi világkiállításra készülve festette meg az Éjjeli csavargókat, A részeges férj hazatérését és A köpülő asszonyt. Ezeket a műveit és kisebb tájképeit a francia kritika nagy elismeréssel fogadta, míg a magyar esztéták vegyes érzelmekkel viseltettek irántuk.

1873 végén úgy érezte, szüksége van új hatásokra, ezért jó barátjához Paál Lászlóhoz utazott Barbizonba. A tájképfestés új színfoltot hozott művészetébe. A barbizoni festőkolónián találkozott Millet-vel, aki mély benyomást gyakorolt rá. Ez a találkozás eredményezte a Rőzsheördő nő című festményét.

1874-ben nőül vette De Marches báró özvegyét, így élete újabb fordulatot vett. A nagyvilági életet élő asszony segítségével neve ismertté vált a párizsi arisztokrácia körében. Fényes estélyeket adtak Párizsban, és felesége birtokán, Colpachon. Az 1870-es években készítette utolsó magyar témájú képeit: A Falu hőstét és az Újoncokat. Az elkövetkező években főként szalonképeket fest.

Az 1878-as évben festette meg művészi újabb mérföldkövét, mellyel túlszárnyalja a Siralomház sikerét: a Miltont. Ezen a képen megtartotta a szalonfestészet külsőségeit, de morális témát keresett. Nagyon megragadta az angol költő mostoha sorsa, akinek elhagyatottság jutott osztályrészül. A képpel azt a pillanatot ragadta meg, amikor vakon diktálja lányának az Elveszett paracicsom című művét. A párizsi világkiállításon nagydíjat kapott érte. Ebben az időben lépett tíz évre szóló szerződésbe Sedelmayer műkereskedővel képei eladására, így egyenletes jövedelemből élhetett.

Bár Munkácsy nem tartotta magát különösen vallásosnak, mégis az 1880-as években két nagyméretű bibliai kompozíciót fest, valószínűleg Sedelmayer hatására. 1881-ben készült el a Krisztus Pilátus előtt, majd 1884-ben a Golgota. Nem a nagy hírű Szalonban lett kiállítva – mivel Munkácsy lekéste a megnyitót öt nappal –, hanem egy önálló műteremben. Valóságos zárandoklat indult el a képek miatt Európa több nagyvárosában, Londonban közel százezer látogatója volt három hónap alatt. A kép minden bemutatón nagy sikert aratott, a korszak legjelentősebb vallásos témájú festményei közé sorolták.

Az Osztrák–Magyar Monarchia 1878-ban magyar nemességgel tüntette ki a festőt. Később megbízást kapott a császártól a bécsi Kunsthistorisches Museum nagy lépcsőházának mennye-

zetképeire, amelynek témája A reneszánsz apoloízisa volt. A többivel ellentétben ezen a képen tanítványok segítségével dolgozott.

1889-ben visszaszállították Munkácsy két Krisztus-képét Amerikából, és a párizsi világkiállításon aranyéremmel jutalmazták.

Munkácsy megbízást kapott a magyar államtól, hogy az épülő parlament számára a magyar honfoglalással kapcsolatos képet fessen. Sajnos ekkor már megrendült az egészségi állapota, ráadásul a kritika sem fogadta jól ezt a képet. Utolsó nagy elképzelése a Krisztus-képek trilógiájává alakítása volt. Ecce homo című képével összegezte a historizmus látványában elképzelhető vallásos áhitatot. A kép 1896-ban készült el, a budapesti millenáris ünnepségek keretében az Andrássy úton, külön pavilonban mutatták be. A szenzációs látványosságot ismét rengeteg ember csodálta meg.

Munkácsy Mihály: Család

Munkácsy ekkor már kezdett elhatalmasodni a paralízis, súlyos betegen vett részt a millenáris ünnepségeken. A császár által rendezett udvari fogadásról így írt: „A felségek bevonulása után, a nagyteremben, ahol össze volt gyülekezve az egész világ, amelyet elképzelhet magának ilyen alkalmából, és ahol a felséges asszony a legkecsesebben kifejezte abbéli meglepettségét, hogy én visszajövök Budapestre – nos ekkor én kénytelen voltam a hőség miatt elhagyni ezt a szép termet.”

Betegségével, amelytől kora ifjúságától fogva tartott, példaértékűen felvette a harcot. Utolsó éveit Magyarországon akarta tölteni, de a kór megakadályozta ebben. Nagyon szenvedélyes, konok ember volt, környezete szerint megszállottan ragaszkodott elképzeléseihez, senkinek nem engedte, hogy befolyásolja döntéseit, csak a saját belső megérzéseire hallgatott. Minden bizonnyal ez a kemény és határozott életszemlélet is hozzájárult nagyszerű munkáinak létrejöttéhez. Munkácsy Mihály, az egyik legismertebb magyar festő, hároméves szenvedés után, 1900. május 1-jén halt meg az Eindenichben található elmeógyógyintézetben. (kutmagazin.hu)

életét asztalosinaként kezdte, majd a 19. század legnagyobb romantikus, akadémikus festőjeként hunyt el. Jelentős hatással volt korának festészetére, azon az új látásmódon keresztül, ahogyan az emberek legbensőbb érzéseit, gondolatait festette meg. Krisztus-trilógiája most is nagy hatást gyakorol a szemlélőre, egyben megrendítő és felemelő hatású (megtekinthető a debreceni Déry Múzeumban). Művészetét kortársai zseniálisnak tartották, az alkotásba egész lényét beleadta, ezenkívül, pusztán a fények és színek játékaival egészen újszerű kifejezőmódot talált a vásznon. Egyéb nagy művészekkel ellentétben a siker és világhír már életében elérte, munkássága fényűző életet biztosított felesége és önmaga számára. Egész életében meghatározó szerepet játszott a Nő, ahogy ő fogalmazott: „Minden alkotásomban egy kicsit a Nőért küzdök.”

Munkácsy Mihály 1844. február 20-án született Munkácson a mai Ukrajna területén. Liebl családnevét 1868-ban változtatta szülővárosa nevére. Korán árvaságra jutott, nagybátyjái nevelték fel Békéscsabán. Fiatal korában nehezen tanult, ezért szigorú nagybátyja – nem bízva értelmi képességeiben – asztalosinasnak adta. Ez később is visszaköszönt élete folyamán, mivel Liget Antal – első budapesti segítője – nagybátyja tanácsára intelligenciavizsgálatra küldte. Nehéz és sanyarú éveket töltött az asztalosmesterség elsajátításával, akkori mestere szigorúan büntette rajzos szárnypróbálgatásait. 1858-ban felszabadult, első festőmesterével, Szamosy Elekkel Aradra utazott. Szamosy tanította a fiatal embert, majd javasolta, hogy festőakadémián képezze tovább magát. 1863-tól Pesten Than Mór és Ligeti Antal festőművészek segítették Munkácsyt. 1865-től fél évet tanult a bécsi Képzőművészeti Akadémián Rahnál. Ekkor született meg első komoly képe a Húsvéti locsolás. Itt ismerkedett meg élete nagy szerelmével, akivel egy sajnálatos félreértés miatt nem sikerült összeházasodnia, és majdnem 15 évre szem elől tévesztik egymást. Amikor hosszú idő után újra találkoztak, a szeretett nő hirtelen, tragikus halála miatt boldogságuk nem teljesedhetett be.

Folytatta tanulmányait Münchenben Kaulbachnál. Első müncheni képeinek készítésekor

A szelídgesztenye és társbérleői

Ilyenkor, amikor – télvíz idején – a tüzelős kályha lapján gesztenyét sütögetünk, vagy a mélyfagyasztott gesztenyemaszszát elkészítve tejszínhabos gesztenyepürét kanalazgatunk, jusson eszünkbe az a (legtöbb városlakó által sosem látott) fa, melynek termését éppen fogyasztjuk.

Kevés fa van, amely a görög mitológiában is helyet kapott. A szelídgesztenye közéjük tartozik. Mind a görögök, mind a rómaiak nagy becsben tartották, és Zeusz makkjaként emlegették. Termése, fája és levele egyaránt az embert szolgálta és szolgálja napjainkban is. Ám nemcsak mi használjuk ezt a szép küllemű fát, hanem az élővilág seregnyi képviselője is kedveli, hiszen táplálkozó és búvóhelyként használja.

Ez a szubmediterrán-mediterrán elterjedésű fa a bükkfafélék rendjének tagjaként közeli rokona a tölgyeknek, de küllembeli hasonlóságuk ellenére semmiféle rendszertani kapcsolata sincs a vadgesztenyével, amely a többségükben szubtrópusi, trópusi eredetű szappanfafélék rendjébe tartozik.

A szelídgesztenye a vulkáni alapkőzetten kialakult kissé savanyú és káliumban gazdag talajokat kedveli, de a megfelelő vízellátottság és a levegő páratartalma is fontos számára. Igen lassan fejlődik, így ötvenéves korára éri el legszebb formáját és 25–30 méteres magasságát. Közepesen kemény fája értékes és kitűnő alapanyag épületekhez, valamint asztalos- és egyéb ipari termékekhez. Vízálló tulajdonsága miatt hordók és prések készítésére is felhasználják. Leveleinek főzetéből összehúzó hatású tea készíthető, amely jó háziszser a reuma, a makacs köhögés és az asztma ellen. Nyáron nyíló krémszínű virágaiból tuskés burokba

zárt, fénylő, sötétbarna makktermés fejlődik. Az ízletes, tápláló makkot (szelíd gesztenyét) főzve, sütvé, őrölve vagy pépesítve fogyasztják. Nálunk leginkább gesztenyepüré és massa alakjában kerül forgalomba. A nagy tápértékű gesztenyemag B₁-, B₂- és C-vitaminban gazdag. Lisztjét vászonfehérítésre és keményítő készítésére használták, de kenyeret is sütöttek belőle. A levelek és a makkhéj kivonata samponokhoz keverve aranyló fényt kölcsönöz a hajnak.

A szelídgesztenyefa sok élőlénynek szolgál menedékkül és táplálékul. A gerincesek között is számos gesztenyefogyasztó faj akad. Elsősorban mókások és pelék járnak rá szívesen ősszel a tölgy, a bükk és a mogyoró mellett a szelídgesztenye tápláló makktermésére. A madárvilágban nincsenek olyan fajok, amelyek előszeretettel fészkelnének az ágai között, de a harkályok, a szajkók, olykor a varjak és a szarkák is szívesen megdézsmálják az érett termését. Az énekesmadár-alkatúak közül főként a barátposzátákat és a csilpcsalpfüzikéket vonzza a fa rovarvilága.

A nagy hőscincér elsősorban az öreg, ligetes tölgyerdők lakója, de a szelídgesztenyékben is előfordul. Az impozáns küllemű, védett bogárfaj az öt és fél centiméteres testmagyságot is elérheti. Előszeretettel telepszik meg a napsugárzásnak kitett, halódó fákon, ahol a négy évig fejlődő lárvája eleinte a kéreg alatt rág, majd mélyen a fatestbe hatol. Bábózódása előtt jellegzetes bölcstöt készít a fatörzsben. A kifejlett bogarak a meleg, nyári estéken rajzanak, sokszor a tápnövényük körül röpködnek.

A lombos erdők és a szelídgesztenyések gyakori lakói a fa koronájának levelein élő

Igen terebélyesre tud nőni a szelídgesztenyefa: az ember szinte eltörpül a Shkodrai-tó mellett növő öreg gesztenye mellett

lombormányosok és levélbarkók. Ezek az egy centiméternél kisebb bogarak a levelekkel táplálkoznak, szélüket karéjozzák, és olykor csak a levélereket hagyják meg. Lárvaik a talajban élnek és fejlődnek, ahol gyökerekkel táplálkoznak. Közéjük tartozik a természetes, a selymes és az aranyporos lombormányos. Az említett fajok sokféle lombos fán és gyümölcsfán megélnek.

Színpompás, kis termetű lepke a darázsszitkár, amelynek szárnyait nem borítják pikkelyek, ezért fekete-sárga testével egy fullánkossal emlékeztet. A félelmetes rokonhoz való hasonlóság sokszor igen jó szolgálatot tesz az amúgy „fegyvertelen” és viszonylag lágy testű lepkének, hiszen a fenyegető mintázat a legtöbb támadót elriasztja. A darázsszitkár hernyója a héjkéreg alatt rág járatokat, és leginkább a fa sérült részeibe rakja le petéit. Jóval nagyobb termetű, nem kevésbé színpompás lepkefaj a

Darázsszitkár

Gesztényeormányos

Barátposzát

A tűskés termésben rendszerint két gesztenye rejtőzik

sárgafoltos púposzövő, amelynek szárny-távolsága 5–7 centiméter. A lomberdőzónában elterjedt lepke hernyója sokféle fa, köztük a szelídgesztenye levelét fogyasztja.

Jellegzetes életmódúak az úgynevezett levélaknázók is. Ezek az apró rovarok a tápnövény levelére helyezik petéiket, és a kikelő hernyó a levél belsejébe hatol, ahol úgy táplálkozik, hogy az alsó és a felső bőrszövet ép marad. Ekképp a rágásnak megfelelően áttetsző mintázat figyelhető meg a levélen, amelynek alakja, elrendeződése faji jellegzetesség. Levélaknát bogarak, legyek, hártýásszárnyúak és lepkék is készítenek. A tölgýaknázó sörtésmoly főként tölgýfában és szelídgesztenyében fejlődik ki. Foltaknát készít, vagyis a hernyója minden irányban egyenletesen rág.

Ha ősszel szemügyre vesszük a szelídgesztenyefa alatt a lehullott terméseket, szinte bizonyosan akad köztük olyan, amelynek barna héján szabályos, 2-3 milliméter átmérőjű lyukak éktelenkednek. E kerek furatokat a gesztenyeormányos vagy népies nevén gesztenyezsuzsok lárvája készíti, amikor elhagyja táplálkozási helyét. Az érett és megnövekedett lárvák a lehullott termésből a talajba ássák magukat, és ott készítik el bábbólcsőjüket. Egy gesztenyében általában néhány lárvá fejlődik, amelyek többnyire tönkreteszik a termés belsejét, és a magba csak jellegzetes, lisztszerű ürülékük marad vissza. A kifejlett bogár a következő év nyarának derekán kel ki, és a leveleken, illetve a még a fán levő tűskés terméseken kezd táplálkozni.

A peterakó nőtény csaknem egy centiméter hosszú ormányával körkörös mozdulatokkal fúrja át a kupacsot, miközben 8–10 milliméter mély petecsatornát készít. Ezután ormányát kihúzza, és egy vagy két petét helyez a nyílásba, amelyet végül nyálserű váladékkal zár le. Érdekes, hogy a sűrűn álló és hosszú, elágazó tűskékkel borított termések szinte teljes védelmet élveznek a gesz-

tenyeormányossal szemben, míg a gyéren tűskézett terméseknek akár kilencven százalékos is lehet a fertőzöttségük.

A gesztenyeormányoshoz hasonlóan ugyancsak a termést károsítja a tölgýmakkmoly, más néven gesztenyemoly. A 16–19 milliméter hosszú lepke a meglehetősen sok kártevőt magában foglaló sodrómolyok családjának tagja, és mint a neve is mutatja, nemcsak a szelídgesztenye termésén, hanem a tölgýfa makkján is megél. A különböző tölgýfajokon élő rovarok jó része ugyanis a szelídgesztenyét is elfogadja tápnövényként. Különösen akkor, ha a két faj egymás közelében él.

Az éjszaka aktív molylepkék a nyár végén rajzanak, és a nőtény a pázást követően rakja le harminc-hetven petéjét a gesztenyelevelekre. A kikelő hernyók a lombot nem bántják, hanem azonnal a termést keresik fel, amelyen a külső héj és a mag között mintegy 3–15 milliméter hosszú járatot ráganak. A járat mindig jelzi, hogy a termés hernyóval van fertőzve. A gesztenyeormányostól eltérően a tölgýmakkmoly hernyója többnyire magányosan fejlődik a termésben, de olykor több hernyó is behatol ugyanabba a makkba. Annak ellenére, hogy a hernyók nem tűrik egymás jelenlétét, az ormányosbogár lárvájával békésen megférnek.

A gesztenyeormányos és a tölgýmakkmoly kártétele néha nagymérvű termés kiesést okozhat. A rovarkárok igazán az olyan dél-európai országokban nagyok, mint

Tölgýmakkmoly

Nagy pele

Franciaország vagy Olaszország, ahol a hazaiaknál (a Fruška gorán van egy jó kis szelídgesztenye-erdő, sajnos, túl sokan ismerik a helyét...) jóval kiterjedtebb szelídgesztenye-állományok találhatóak. Amíg a rovarok a termést vagy a növény egyéb részeit károsítják, addig bizonyos gombabetegségek, amilyen a szelídgesztenyekór és a gesztenye fitoftóra tintabetegsége, az egész fa pusztulását idézhetik elő. A két mikroszkopikus gomba rákos burjánzást (lásd a képen a gesztenyefa törzsét!), valamint kéreg- és gyökérelhalást okoz, és ezek néhány év leforgása alatt egész gesztenyeállományok sorsát pecsételhetik meg.

Az erdőnek olyan lakói is vannak, amelyek a korhadó rönköket vagy a lehullott termés részeit hasznosítják. A hosszú lábú ablakos eretnekpók fesztelenül mozog a szelídgesztenye kupacsát borító tűskék között. Gyakran választja leshelyül földre hullott makk tányérszerű mélyedését. A karimás ezerlábúnak és a vaspondrónak szintén pompás búvóhely a lehullott makk héja. A víztől megpuhult, lehullott terméseken pedig olykor csigák lakmározhatnak. Az élővilág tehát a fa minden „porcikáját” belakja és hasznosítja.

Sz. Gy.-T. B.

Kerimás ezerlábú

Bukarest, te szürke!

Vendéglátóink, a Bukaresti Egyetem Hungarológiai Tanszékének munkatársai megírták egyik levelükben, Bukarestre mint egy tipikus balkáni városra tekintünk: azaz nem is szép, nem is rendezett, s nem is könnyű benne a tájékozódás. Azt gondoltam, ez nekünk nem újság, egy kis balkáni millióért nem kell túl messzire mennünk. Meg kell, hogy mondjam, mégsem számítottam mindarra, ami Románia, azaz a Balkán szívében fogadott. Kezdve attól, hogy nagyon-nagyon sok kilométeren át nemhogy autópályára, de még gyorsforgalmi útra sem lertünk utazás közben. És hihetetlen: de volt olyan szakasza az útnak, ahol szabályosan eltűnt az aszfaltút a kocsni alól. Pedig Románia az Európai Unió teljes jogú tagja. Bukarest előtt húzódik száz kilométeres szakaszon az ország egyetlen autópályája.

Tudtam tehát, hogy egy nagy balkáni város vár a majdnem ezer kilométeres út végén. De hogy ennyire szürke! Azért ezt álomban sem hittem volna. Én még nem láttam olyan nagyvárost, ahol ennyire csak ez a szín dominált volna, ahol, ha nem a város valamelyik látványos parkja (pl. Cîșmigiu Park) képezi sétánk helyét, nem fogunk másik színnel találkozni.

A belvárost széles sugárutak szelik keresztül, olyan forgalommal, amelyet amerikai filmekben látni. De lépj csak két utcával odébb: még a bádogtetős épület sem hiányzik a vidéki, szegényes környezetből. És sehol, de sehol nem tapasztaltam még a villamosvezetékeknek, telefondrótoknak olyan tengerét a város fellett, mint itt. De nemcsak millió villanydrót húzódik a járdák szegélye felett, átszelve a sugárutak feletti légeret, de lelógó vezetékdarabok, feltekert huzalok sorakoznak a tartóoszlopok különböző kiszögellésein, akasztóként hasznosítható részein. Mintha – mondta egyikünk – belekezdtek volna egy nagy arányú munkába, félbehagyták, s most eszük ágában sem volna folytatni. Különben is: manapság már a kisebb helységeken is a földben húzódnak a különböző vezetékek. Nem beszélve

Parlament

arról, hogy a vezeték-ég alatt sétálóknak átfut az agyán: ha ez egyszer leszakad...

Persze mindennek megvan a magyarzata. Ez esetben egy név, amely a 20. század legnagyobb emberellenes gonosztevőinek listáján is méltán szerepel: Ceaușescu. A hírhedt román diktátor célul tűzte ki a főváros arculatának teljes átforgatását. Bukarest belvárosának ötszáz hektárját eldózeroltatta (az emberiség történelmében feljegyzett legnagyobb méretű, békeidőbeli városrombolás volt), hogy szocialista realista stílusú új városközpontot építsen. A város közepén mesterséges dombon épült fel a gigantikus Köztársasági Palota, más elnevezéssel a Nép Háza (Casa Poporului), jelenleg a Parlament Palotája, melyet Ceaușescu saját rezidenciájának szánt. Felépítéséhez a régi Bukarest egyötödét tették földdé egyenlővé. Jelenleg ez az épület ad otthont a Képviselőháznak, a Szenátusnak és az Alkotmánybíróságnak. Az épületet a Guinness-rekordok könyve is jegyzi: ez a világon – a Pentagon után – a második legnagyobb épület, 330 000 m² alapterületű. A palotától a párizsi Champs Élysées-nél is szélesebb sugárút (Victoria Socialismului, jelenleg Bulevardul Unirii) indul keleti irányba, az ennek mentén felhúzott panelekbe a pártállami elit költözhetett.

Mindent azért Ceaușescu sem mert lerombolni. Több impozáns épület mégis fennmaradt a régi időkből, pl. a Királyi Palota, amely ma Modern Művészeti Múzeum, a Pátriárka Székesegyház, az Anima Kolostor stb. A Bu-

karesti Városi Történelmi és Szépművészeti Múzeum Románia egyik legértékesebb helyi múzeuma. Eredetileg egy palotának építette egy gazdag nemes ember, Costachie Sutu, két bécsi építésszel Konrad Schwinck-kel és Johan Veit-tel az 1830-as években. A négytornyú épület külsejét leginkább a neogótika jellemzi. A belső térben, a lépcső felett látható tíz négyzetméteres tükröt Velencéből hozatták. Az egyetem késő klasszicista főépülete a tér nyugati részén emelkedik. A Bukaresti Egyetemet csak 1864-ben alapították meg, de az épület már 1857–1859-ben elkészült. Az első egyetem lasiban (Jászvásáron) volt, a bukaresti Románia második egyeteme lett.

A Kultúrák határán című nemzetközi (magyar nyelvű) irodalmi konferencia (ennek apropóján volt ott e sorok írója is) székhelye, az Egyetemiek Háza is egy olyan impozáns épület, amelyet megkímélt a sors keze. Állítólag a két világháború között (Románia gazdasági virágkora!) egy német bankáré, majd egy tábornok tulajdonában volt. Később természetesen államosították. És végül: a legenda. Ezek szerint Bukarestet egy Bucur nevű pásztor alapította, bár sokkal valószínűbb, hogy Öreg Mircse havasalföldi fejedelem rakta le az alapjait a törökök elleni egyik sikeres csatája után. Bukarest román nevének (București) elemei a román bucurie (boldogság) és -esti (településnév képző, az -escu többszáma) szavak.

Bence Erika

Városi Történelmi és Szépművészeti Múzeum

Egyetem

Etnonap Bácsföldváron

Avagy: barátkozni, megismerni egymás kultúráját

A bácsföldvári Svetozar Marković iskola tanulói és tanárai azt a célt tűzték ki, hogy iskolájukban a szerb és a magyar gyerekek minél jobban megismerjék egymást, barátkozzanak. Gordana Stojić pedagógus, az órák fő szervezője szerint a kétnyelvű iskolákban nagyon fontos közelebb hozni a gyerekeket egymáshoz, ezáltal megtanulják egymás nyelvét, megismerik egymás kultúráját, szokásait, nem utolsó sorban barátkoznak, jobban megszeretik egymást.

A tanteremben a falakon lévő falijűságok, népi hímzések jelzték, hogy itt magyar és szerb diákok fognak előadni. Láthattuk Szent István, Nagy Imre, Hunyadi János, Korvin Mátyás, Petőfi Sándor, Kertész Imre, Ivo Andrić, Nikola Tesla, Miroslav Antić, Vuk Stefanović Karadžić és más híres történelmi személyiségek képét.

kájukkal, kutatási eredményeikkel hírnevet, elismerést szereztek. Összesen 13-an kaptak Nobel-díjat: Lénárd Fülöp (fizikai), Bárány Róbert (orvosi), Zsigmondy Richárd (kémiai), Szent Györgyi Albert (orvosi), Hevesi György (kémiai), Békésy György (orvosi), Wigner Jenő (fizikai), Gábor Dénes (fizikai), Polányi János (kémiai), Elie Wiesel (béke), Harsányi János (közgazdasági), Oláh György (kémiai) és Kertész Imre (irodalmi).

A magyar feltalálók közül is bemutatott néhányat, így Irinyi Jánost, a gyufa, Bíró Lászlót a golyóstoll, Rubik Ernőt, a bűvös kocka feltalálóját. Than Mór óbecsei születésű, híres magyar festő munkásságába is betekintést nyerhettünk.

A szokások közül a Mikulás, a magyar táncok, a csárdás került bemutatásra. Természetesen a

Sárközi György

A szeretet himnusza

Nézzétek:

*Fény villan az égen,
és azt lobogja:
Szeressétek egymást!
S a föld szíve
visszadobog
remegve: szeressétek
egymást!
Halljátok:
Az óceánok
fözlúgnak, így
zúgnak: szeressétek
egymást!
A hegyek közt
mennyekövek
dübörögnek:
szeressétek egymást!*

Čolić énekest utánozva jó hangulatot teremtett.

Nagyon sok mindent megtanulhattak a diákok egymásról ezen a délutánon. Órák után arról beszélgetünk, hogy hogyan is barátkoznak a szerb tanulók a magyarokkal, mi mindent tanultak meg ezúttal. A lelkes szereplők szívesen mesélnek.

Barac Jelena és **Kaçanski Tijana** Szent Györgyi Albertről, a C-vitamin fölfedezőjéről adott elő egy jelenetet.

– Mi nagyon is jól kijövünk a magyar lányokkal – mondják –, együtt megyünk szórakozni, jó barátok vagyunk. Tetszett ez a délután, jobban megismertük a magyar irodalmat, történelmet, Nobel-díjasokat, tudósokat.

Tomas Kozarski játszotta el a Mikulás szerepét. Ő is sokat megtanult ezen a délutánon.

– Tudom, hogy december 6-án jön a Mikulás – jelenti ki Tomas –, a katolikusok karácsonya pedig 25-én van. Én is jó viszonyban vagyok a magyar gyerekekkel. Endre és Ottó a barátaim, sokszor együtt megyünk futballedzésre.

Erdélyi Arnold és **Budai Martina** voltak a bemondók, meg táncoltak is, ezért szerb népviseletben vannak.

– Sok mindent megtanultam – mondja Arnold –, Nikola Tesláról már eddig is tudtam. Azért jó, hogy megismertük egymás történelmét, kultúráját. Mivel jól beszélem a szerb nyelvet, jól megvagyunk a szerb gyerekekkel.

– Nekem sok barátom van – dicsekszik Martina –, jól kijövünk Selenával, Dunjával. Nemrég együtt mentünk Törökbecsére bulizni. Szerintem is jó, hogy megismertük egymás történelmét, szokásait, irodalmát.

Ottó kólót táncolt, meg Zdravko Čolićot imitálta.

– Örülök, hogy ebbe a generációba tartozom – jelenti ki Ottó –, mert, ha nem is egy osztályba járunk, nagyon jó barátok vagyunk.

Koncz Erzsébet

Jelena Barac és Tijana Kačanski

A szereplők

Öt osztály mutatkozott be: a szerb tanulók bemutatták a magyarok történelmét, szokásait, felfedezőit, Nobel-díjasait, sportolóit, énekeseit..., a magyarok pedig a szerbekét.

Az órákon a tanulók felolvastak, ismertetőket, jeleneteket adtak elő, a kivetítőn pedig a témákkal kapcsolatos illusztrációkat láthattak.

A szerb gyerekek megemlítették, hogy Árpád vezetésével 996-ban jöttek be őseink a mai Magyarország területére.

Minden nemzet büszke lehet tudósaira – hallhattuk –, művészeire. A magyarság kis lélekszámához viszonyítva, aránylag sok olyan tudós szakembert indított életútjára a nagyvilágba, akik később a határokon túl is mun-

gyerekek magyar népviseletbe öltözve rop-ták a táncot. Majd Rúzsa Magdit, a kishegyesi származású énekesnőt utánozták. A sportolók közül Szeles Mónikáról hallottunk.

A másik órán a magyar tanulók adták elő a szerb történelmet, a népvándorlást, elmondták, hogy a szerbek Arsenije Čarnojević vezetésével az 1600-as években jöttek erre a területre.

Ivo Andrić Nobel-díjas íróról, Nikola Tesla feltalálóról is szóltak. Tudjátok, hogy a 100 dináron az ő képe van? Majd a szerb nép szokásairól, a családok védőszentjéről, az Exit fesztiválról. A sportók közül Novak Đoković teniszsztrárt mutatták be. Lovasi Ottó Zdravko

Magyar népviseletben a szerb lányok

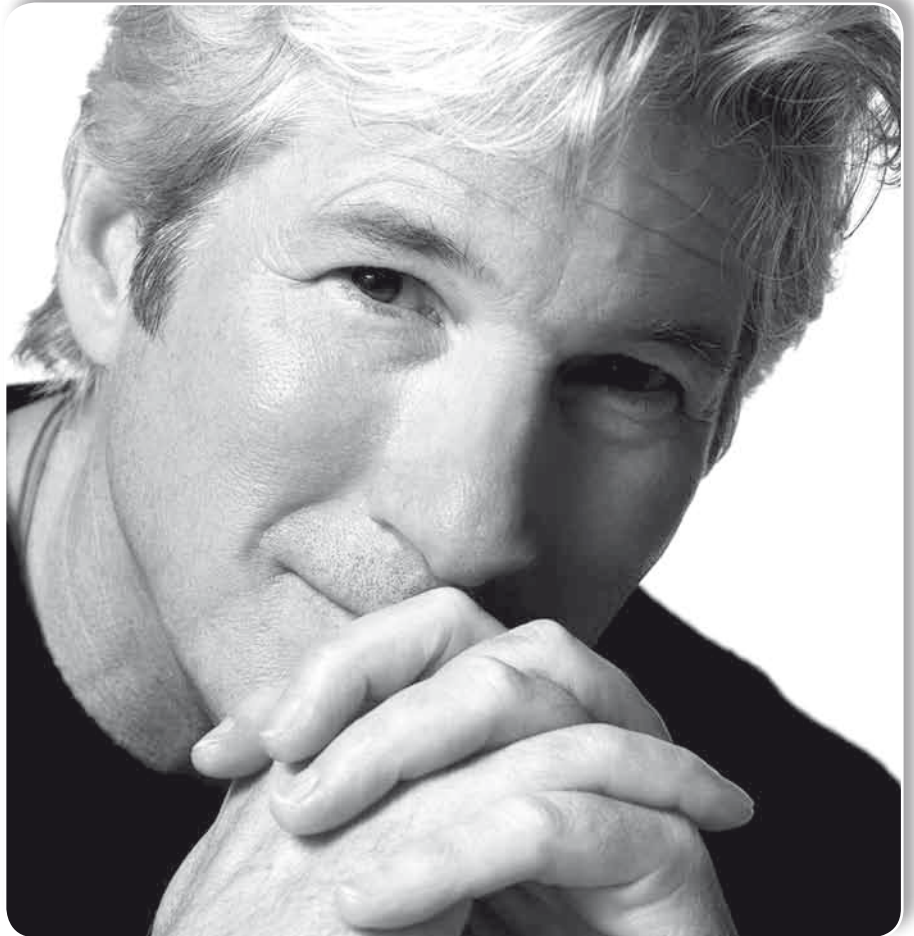

Erdélyi Arnold és Budai Martina

Richard Gere

Az ősz hajú sztár még mindig az élvonalban, és nagyon boldognak látszik – „Nem vagyok mítosz, nem leszek legenda, én egy egyszerű ember vagyok, az is maradok, amíg élek” – mondja

– Mit illik tudnunk rólad? Richard?

– Elsősorban talán azt, hogy már betöltöttem a hatvanát. 1949. augusztus 31-én születtem Philadelphiában, egy ötgyermekes ír család tagjaként. Teljes nevem: Richard Tiffany Gere. Édesapám bolti eladóként dolgozott, édesanyám háztartásbeliként gondoskodott a népes családról. Tudod, eredetileg muzsikus akartam lenni, több hangszer is megszólaltattam egykoron... A massachusettsi egyetemen filozófiát tanultam, de csak két évig nyomtam a számomra kemény padot. Elutaztam Londonba, ahol végre musicalszínészként dalolhattam és táncolhattam a híres Grease-ba. Több magazin az első oldalon hozta a fotómat, nagyon gyorsan népszerű lettem, még magamhoz sem tértem és máris szerződésekkel halmozta el. Szerencsém volt...

– Mikor törtél be az álmvárosba?

– 1980-ban... az emlékezetes Amerikai dzsigolóban egy szélhámós bőrébe bújtam, Las Vegasban diliskedtem, amolyan „rosszfiú” voltam abban a mesében. Megpróbáltam Julia Roberts mellett a Mr. Tökéletest bemutatni a Pretty Woman (Micsoda nő) című vígjátékban. Többször alakíthattam amerikai milliommot, de hidd el nekem: a dollárok sohasem érdekeltek...

– Te is beleszerettél Julia Robertsbe?

– Hm.... még egy közös filmet forgattunk, az Oltári nőt. Nagyon jól megértettük egymást, elnéztük egymás rigolyáit, de... nem, nem... Julia rokonszenves színésznő, de még csak nem is randiztunk... Nos, ennek a

két filmnek a forgatása előtt megkérdeztem magamtól, hogy mit is csináljak. Bántott, hogy nincs sikerem, a színvonalas szövegek könyvek elkerültek... Tele voltam ambícióval, de nem tudtam, hogy mit kezdjek magammal... s akkor, 1981-ben találkoztam a dalai lámával. E találkozás döbbsentett rá, hogy végső ideje abbahagynom a hülyéskedéseket, az örökös lázadást minden és mindenki ellen, az éjszakai csámborgásokat. Tanulmányozni kezdtem a buddhizmust. Síkraszállok Tibet ügyéért, támogatom az AIDS ellen küzdő szervezeteket. Értelmes életet élek, gondolom... Vannak dolgok, amelyek felett nem szabad szemet hunyni. A meditációnak köszönhetően sok mindent megtanultam, átvészeltem a nehézségeket...

– A buddhista vallás előírásai szerint élsz?

– Igen... ez nem titok. Vegetáriánus vagyok, rendszeresen meditálok, jógázom, és az erőszak mindenféle formáját elítélem. Én hiszek ebben: ha az ember elveszíti a hazáját, elveszíti a kultúráját. Enélkül már nem létezhet. Most, ebben a világban, segítsük egymást, segítsünk egymáson, és akkor talán megmarad az élet a Földön... – ezt szoktam mondani.

– Hollywood első dámaival szerepeltél.

– Ó, a dáma... Igen... Emlékszem... Forgattam Kim Basingerrel, a már említett Julia Robertsszel, Diane Lane-nel, Winona Ryderrel, Debra Wingerrel, de én Carey Lowellbe zúgtam bele sok-sok évvel ezelőtt.

– Nálunk a Tiszt és úriember című szerelmes románcot nézték a legtöbben. Egészen odavoltunk érted.

– Tudom... Az a film Debra Wingerrel hatalmas siker volt, nézőcsúcsokat döntött. Akkor – ha az emlékezetem nem csal – a Vouge magazinban megírták: „Richard Gere nemcsak tiszt és úriember, hanem színész és gentleman is.” Hát... nem szédültem meg ettől a mesétől. Kedveltem a Chicagót, ebben a musicalfilmben Renée Zellweger és Catherine Zeta-Jones oldalán újra énekelhettem és táncoltam. Erre ritkán nyílik alkalom... sajnos. Nem tudom... Életem mozifilmjében még nem szerepeltem... és az évek múlnak. Marlon Brandónak, Al Pacinónak, Robert De Níronak több szerencséje volt. Én csak dekoráció vagyok egy-egy vonzó színész mellett... de meddig még?

Harang csendül

*„Harang csendül, ének zendül,
messze zsong a hálaének, karácsonykor,
magába száll minden lélek...”*

Számomra a legkedvesebb ünnep a karácsony. Mindegyik karácsonyom szép volt, de a tavalyi különösen.

Reggel, amikor felkeltem rendet tettem a szobámban, és kimentem a napaliba, ahol megpillantottam a karácsonyfát. A látványa örömmel, szeretettel és békével töltötte el a szívemet és a lelkemet. Anya a kezembe nyomott egy hatalmas dobozt, és ezt mondta:

– Ez a tiéd, remélem, örülni fogsz neki.

– Mindegy, hogy mit kapok ajándékként, az a lényeg, hogy szívből adod – mondtam, és ezzel átadtam a saját kézzel készített képkeretet.

Ezután azonnal kibontottam az ajándékot, de a hatalmas dobozban egy kisebb volt, és a kisebbben egy még kisebb. Végül az utolsó dobozban egy könyv volt, ami a karácsonyról szólt. Ennek nagyon örültem, és gyorsan meg is köszöntem a szüleimnek. Kora délután kimentem játszani az udvarra. Hőembert építettem, csúszkáltam a jégen és hógolyóztam. Hógolyóval még a kutyámat is megdobáltam, ennek nem nagyon örült, gyorsan el is futott, és hozzá még nyüszített is, hogy hagyjam békén. Mire bementem, már késő délután volt. A családdal filmeket néztünk, és közben beszélgettünk. Megbeszéltük, hogy holnap kimegyünk a temetőbe a mamám sírjához is. Éjfélkor gyertyát gyújtottunk, karácsonyi énekeket hallgattunk és imádkoztunk a karácsonyfánál.

Nekem ez volt a legszebb, legjobb karácsonyom, mert együtt volt a család, szeretetben, békében és boldogságban.

Mészáros Zita, 5. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Karácsony

*Eljött a szeretet ünnepe,
karácsony az ő neve.
Hozott ajándékot, karácsonyfát,
Mária megszülte Jézuskát.*

*Örül a jó gyerek,
minden arc felnevet,
mert a díszes fa alatt
díszleleg a sok csomag.*

*Elkezd hullani a hó,
mindenki azt kiabálja,
„De jó!”
Készülhet a hőember,
sok-sok szeretettel.*

*Kész van már a halászlé, kocsonya,
a rétes és a mákos guba.
Kisültek a kalácsok,
mindenkinek boldog karácsonyt!*

Tápai Ramóna, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Hajbók Daniella, topolyai tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

Karácsonyra várva

Karácsonyra várva az emberek csinosítgatnak, díszítgetnek, vásárolnak...

Emlékszem, még amikor kisebb voltam, minden karácsony előtt vettünk adventi kalendáriumot, amiből mindennap jóízűen megettem egy csokit. Szívesen falatozhattam volna többet is, de sajnos egy nap, egy csoki. Amikor a huszonegyediket és egyben az utolsó is megízleltem, izgatottan vártam a következő napot, azaz a karácsonyt, amikor megajándékozzuk egymást, de nemcsak az ajándékok végett, hanem azért is, mert együtt ünnepelhet az egész család. Ilyenkor mindenki örül mindennek és mindenkinek. Mindig anyuval, apuval vagy a nővéremmel mentem ajándékokat nézni, mert hát kicsi voltam, egyedül nem mehettem. Most már másképp van. Múlt az idő, növekedtem, és ma már egyedül megyek vásárolni. A karácsonyfát és a lakást kívül-belül feldíszítjük, fenyőágakat teszünk a vázába kicsi, szalmából készített csillagokkal. Készítünk adventi házikót, ami a mi családukból hagyomány. Mindig veszünk valami igazán szemet gyönyörködtető adventi koszorút, és mellé rengeteg csinos dísz és egyéb kiegészítőket, amiket elhelyezünk a lakásban. Az adventi koszorún négy gyertya van. Az első héten meggyújtunk egyet, a másodikon kettőt, a harmadikon hármat, és a negyedikén mind a négyet. Advent a várakozás ideje, amikor Jézus jövetelét várjuk. Annak örülünk, hogy Jézus karácsonykor megszületett, eljött, és azóta is itt van velünk. Azt hirdeti nekünk, hogy isten szeret minket, és azt várja, hogy higgyünk benne és szeressük az embereket. Jézus születésének napján mindenki elveszi a saját ajándékát, és átadja a másiknak szánt ajándékot. Megosztjuk az élményeinket, és örülünk egymásnak.

Azért szeretem a karácsonyt, mert ezen a napon mindenki valamivel kifejezi szeretetét mások iránt, persze az ajándékokat se felejtjük ki.

Buru Henrietta, 6. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Karácsonyi történet

A karácsony csodás ünnep, mert ilyenkor együtt van a család. Együtt süttünk-főzünk, készülünk a nagy napra.

Mindig nagyon várjuk, hogy eljőjön a karácsony. Lassan itt a bevásárlási szezon. Nálunk úgy van, hogy megmondom a kívánságomat, anyu és apu pedig beszerzi nekem. Ők nem szoktak tőlem semmit sem kérni, de én azért mindig készítek nekik valamit.

Régen, még mikor kisebb voltam, azt mondtam anyukámnak: „Gyorsan szedjük le a fáról a díszeket, még mielőtt a Jézuska elviszi máshova, és azok veszik le!”

Ő nagyot kacagott. Én nem értettem, hogy mi ezen a nevetni való, de nem szóltam semmit.

Másodikos-harmadikos koromban, mikor már tudtam írni, a karácsonyfa alá tettem egy levelet, amibe ezt írtam: „Kedves Jézuska! Kérlek, ne vidd el hamar a karácsonyfát!”

Abban az évben a fa körülbelül februárig a szobában állt.

Nagyon szeretem a karácsonyt, ez így lesz örökké!

Ruzsa Annamária, 5. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Karácsony este

Ilt a karácsony este. Végre eljött.

Ilyenkor együtt van a család. Kint szép fehér, ropogó hó fedi a tájat. Bent a kandallóban a vörös fényű lángok mardossák a téglafalat. A boldogság átkarolja ekkor a házat, s úgy érzem, hogy szállok az örömtől. Már este van. Apa behozza a karácsonyfát, anya pedig a díszeket. Lassan mindenki a fa köré gyűlik, s a nagy dobozból elővesszük a díszeket. Szívárvány színű lesz a fa, s csak úgy ragyog a pompázó ékektől. Köré gyertyákat rakunk, de később mindenki szabad. Alig egy óra múlva hívnak vacsorára. Csörömpölnek a tányérok, de ezt alig lehet hallani, mivel ünnepi zeneszó hallatszik a másik szobából. Már-már az ablakon ki sem lehet látni a szikrázó hótól. Fenséges ez az egész. Mákos tésztát és süteményt fogyasztunk. Mindig. Elvisszük a tányérokat, de behozzuk az almát, a hagymát, a diót és a mézet. Ezeket is elfogyasztjuk, majd a maradék ételt egy kisebb tálban kirakjuk az angyaloknak. Nemsokára eljön az ajándékozás ideje. A testvéremet és engem felküdének a szobánkba. Ez idő alatt kikészítik az ajándékokat a fa alá. Mi is ajándékot csomagolunk odafenn. Lehívnak minket, mi pedig lemegyünk. Kiborítjuk az ajándékokat, és sokszor visítva örülünk nekik. Miután mindent megnéztünk, felrohanunk, és lassú léptekkel levisszük a mi ajándékunkat. Kibontják, majd elrakják őket. Senkinek sem az a fontos, hogy mit kap karácsonyra, hanem, hogy együtt legyen a család.

Későig fennmaradunk, de mikor leszáll a csendes éjszaka, lassan mindenki aludni tér.

Korsós Karolina, 5. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

RÜGYFAKADÁS

Télapóra várva

Hull a hó, hull a hó,
Gyere hozzám Télapó!
A puttonyod teli már;
Minden gyerek várva-vár.

Jó gyerekek kapnak ajándékot,
A rosszak pedig virgácsot.
Hozz a lányoknak sok Barbie babát,
A fiúknak meg legóköckét!

Hull a hó, hull a hó,
Mesebeli álom,
A Télapót én már
Nagyon-nagyon várom.

Kovács Nikolett, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Szeretből segítettem

A szomszédom boltba ment,
Ahol almát vett, rengeteget.
Hazafelé menet elesett,
A zacskója szétrepedt.
Segítségére siettem,
Almáit összeszedtem,
Segítettem neki felkelni,
A lábát bekötni.
Így lettem hát kedvence,
Az ő megmentője.

Bencun Mia, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Jószívű Móki

Közeledett a hideg tél. Móki, a mókuska a téli álomra készülődött. Egyik reggel eszébe jutott, hogy a makkot még nem raktározta el. Beszaladt a kamrába, s furcsábbnál furcsább hangokat hallott. Óvatosan lépkedett a zaj felé. Odaért, és egy törött szárnyú kis pacsirtát talált a nyúlászór szőnyegén.

– Hát te ki vagy? – kérdezte Móki.
– Én vagyok Pacsika, a pacsirta – mondta a madárka, és pityeregni kezdett.
– Mi a baj? – kérdezte a mókuska.
– Amikor indultunk Afrikába, egy nagy vihar elválasztott a szüleimtől. Hát ez a baj! – mondta Pacsika.
– Gyere, bekenem a szárnyadat gyógyolajjal! – mondta Móki. Meggyógyította a kispacsirta szárnyát, utána raktározta a maradék makkot.

A fióka télire ott maradt a mókusnál. Tavasszal elrepült, és megkereste a szüleit. Mókika pedig boldogan élt, míg meg nem halt.

Lengyel Anna, 3. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A számítógép átka

Egyszer volt, hol nem volt, a tengeren túl volt egy selyemtéglás ház. Élt itt egy fiatal házaspár. Nagyon sok gyermekük született. Nézzük csak sorjában, miért is jelentett ez gondot!

Amikor felépült a csodás ház, kiderült, hogy csak egy számítógépre és egy laptopra maradt pénzük. A sok gyermek mindig azon vitázott, hogy ki ülhet a számítógép elé. A szülők egyszer ráuntak erre. Úgy döntöttek, az egyetlen leánygyermekük marad velük. A fiúkat fogják, és elviszik a Csendes-óceánon túli kollégiumba. A fiúk ezt meghallották, és titokban magukkal vitték a laptopot meg egy mobiltelefon is. Amikor rájuk zárták a kollégium ajtaját, az volt az első dologuk, hogy kiderítsék a földkerekség melyik részén vannak. Erre használták fel a laptopot. Végül sikerült, és túljártak az igazgató eszén. Kikódolták az ajtót, és meglógtak. Reggelre már csak hült helyüket találták. A mobilon hívtak egy taxit. Az beírta a GPS-ébe a pontos címet, és hazavitte őket.

Volt is nagy öröm otthon. A fiúk megígérték, hogy soha többet nem fognak veszekedni a komputeren. Azt is megígérték, hogy letörlik róla az összes felesleges játékot. Szegény gép már úgy is túl van terelve. Felhívták a kollégium igazgatóját és ezt mondták: „Elnézést kérünk, de mi boldogan élünk, míg meg nem halunk.”

Szeles Enikő, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Röpcsi

Hol volt, hol nem volt, ez bizony nálunk volt.

Született egy hétfejű, tüzet okádó kiskutyá. Szegényt az anyja nem fogadta el, ezért én ápoltam, és vigyáztam rá. Nagyon nehéz dolgom volt az etetésnél, mert mindegyik feje mást akart enni és inni. Mikor egyéves lett a kiskutyá, akkor két szárnya nőtt. Ezért kapta a Röpcsi nevet. Egyszer mentem hazafelé az iskolából, és megláttam egy plakátot. Kíváncsian mentem közelebb. Ez állt rajta: Kutyakiállítás szombaton tizenegy órakor. Nyeremény: tíz aranyrúd. Vidáman folytattam utam, mert gondoltam Röpcsivel mi nyerünk. Be is nevezünk. Elérkezett a verseny napja, nagyon izgultam. Mi voltunk az első számú versenyzők. Röpcsi zuhanórepülést mutatott be, és tűzkarikákat fújt. Mi nyertünk. Mikor hazamentem, rögtön bepakoltam az utazótáskámba, mert Hawaiiira utaztunk. Ott építettünk egy házat.

Még mindig ott lakunk. Ha arra jársz, gyere be, és repülhetsz a Röpcsin!

Torda Judit, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A tükör előtt

Tavaly óta sok minden megváltozott rajtam, amit én is észreveszek, de különösebben eddig nem foglalkoztam vele.

Hogy van ez? Egy év ennyit számít? Mostanában sokkal többet nézek tükörbe, hogy megszokjam magam. Szóval nem vagyok elragadtatva az aránytalan testemtől. Minden reggel, mikor felkelek, és kimegyek a fürdőszobába, a tükör elé állok, és meglátom, hogy a hajam úgy áll, mint a szalmakazal. Az orromon díszelgő förtelmes pattanások láttán pedig már rosszul indul a napom. De ez van, ez ellen nincs mit tenni. Az orrom alatt sötétebb a bőröm. Mi ez, talán bajusz készülődik kinőni? Valószínű, próbálok magam nyugtatni. Nemrég még puha és babás arcom volt. Mi ez a változás, ki ez, aki rám néz a tükörből? Már emberes szemöldökeim alól még a régi, változatlan szempár néz ki. Ekkor rájövök, hogy én lennék az, aki a tükör előtt áll. Legnagyobb furcsaság a kéz- és lábfejem. Ugyanis a magasságomhoz viszonyítva hatalmasak. Hihetetlen, hogy ezek az örült nagy dolgok hozzám tartoznak. Eleinte zavart, mert nem tudtam használni őket, de lassan rájövök, hogyan kell velük bánni. Anya is szokta mondani, hogy néha rám sem ismer. De ő a viselkedésemre gondol leginkább. Például: mikor megindít leckét csinálni, még fél óra múlva is a tévé előtt ülök. Mikor már harmadszor szól, persze fölemelt hangon, akkor majdnem én sértődöm meg, mert most mondtam, hogy megyek. Persze az időérzésem csal, erre csak később jövök rá, mikor már mindketten robbanunk. Ezt nem szeretem magamban. A kinézetemben jelenleg nem találok semmit, amivel elégedett lennék. Talán a belső tulajdonságaim pozitívak.

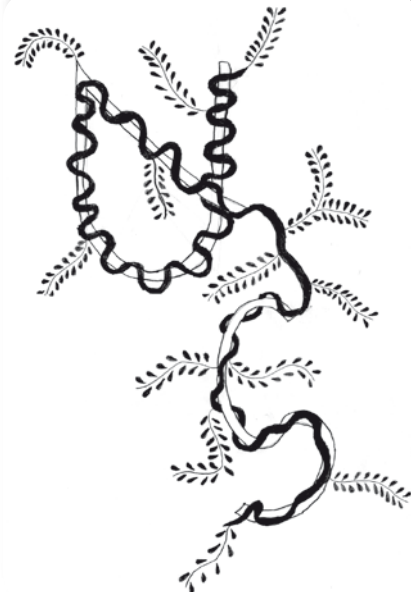
Szóval jelenleg ez vagyok én: átalakulóban kisgyerekből kamasszá. Remélem, a végeredménnyel meg leszek elégedve.

Pétevári Patrik, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Itt a tél

Itt a tél,
hull a hó,
szánkón jön
a Télapó.
Nagy szakállá
fehér, göndör,
olyan, mint
a fehér hó.
Hullámzik
a fehér hó,
szánkózik
most Télapó.
Zsákjában
a sok dió,
csokoládé,
mogyoró.

Marásek Edina,
5. osztály,
József Attila iskola,
Bácskertes

Uglár Szamanta topolyai tanuló rajza

Karácsony

*Jó a karácsony,
ha tejszín van a kalácson.
Szépen kidíszített fa,
anyalka van alatta.*

Molnár Misel, 6. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

Rossz fát tettem a tűzre

Egy szerda este összevitáztunk a konyhában a testvéremmel.
– Sári, rakd el a cuccaidat a konyhából, és végezd el a munkád, különben elverlek! – jelentettem ki.

– Most nem, majd később, mert nincs kedvem megcsinálni – mondta.

– Ne várd meg, hogy odamenjek! – figyelmeztettem.

Nem szólt semmit, hát kimentem a konyhába. Láttam, hogy a nagy fehér hűtőszekrény még mindig tele van képekkel, cetlikkel és meghívókkal. De a te-tején is mindenféle kacat van. Azért vannak rajta fontos papírok is. Az asztalon is ott a tesóm tányérja és a csészéje. A mosogatóban még mindig ott a csetres. Sári pedig a nappaliban televíziót néz.

– Sári, gyere csak ki! – kiáltottam ismét.

– Mi van már megint? – dunnyogott.

– Ugye, azt ígértem, hogyha nem csinálod meg rögtön, elnaspágollak – mondtam.

– Nem mersz úgy sem, mert megmondalak anyának, és te is kikapsz – mondta a húgom bátran.

Ezt már nem tűrhettem tovább, nekiestem, először csak a haját húztam meg, utána egy kicsit meglöktem. Erre ő tiszta erőből nekem jött. A lökéstől nekiestem a hűtőnek, a fejemet beleütöttem a fogantyújába, és az letört. Elkezdünk sírni. Sári azért sírt, mert nem gondolta, hogy nekiesek a hűtőszekrénynek, és a fogója letörik, én pedig azért, mert ezt meg kell mondani anyának, és fájjt is a fejem.

– Sári, ezt meg kell mondani anyunak – mondtam szipogva.

– De nem én fogom megmondani – szólt gyorsan Sára.

Muszáj volt beleegyezniem. Felhívtam anyát, mert minél előbb túl akartam lenni a dolgon.

– Anya, letört a hűtő fogója – mondtam zokogva.

– Várj már egy kicsit, hagyd abba a sírást, és kezd elölről, mert nem értek semmit – mondta anyu riadtan.

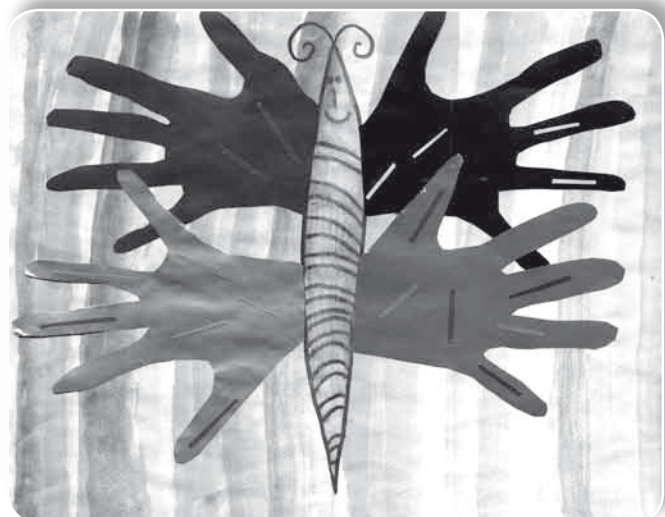
– Véletlenül letörtük a hűtőnek a kilincset – kezdtem neki ismét.

– Jól van no, nem kell ekkora ügyet csinálni – mondta anyu megkönnyebülve.

Persze azt nem mondtam meg, hogy azért tört le a hűtő fogója, mert verekedtünk, és nekiestem. Izgatottan vártuk, hogy anya hazaérjen. Mikor megjött, felve mentünk ki a konyhába. De anyuci nem szólt semmi rosszat. Nem értettük, hogy miért nem dorgál meg minket, de most már tudjuk, hogy azért nem szólt semmit, mert annyira megkönnyebbült, hogy csak a kilincse tört le a hűtőszekrénynek.

Hát én ilyen csinyeket szoktam elkövetni.

Könyves Regina, Cseh Károly iskola, Ada

Pósa Nikoletta szabadkai tanuló rajza

RÜGYFAKADÁS

„Holmi kis vásárnál népeesebb a konyha”

A kishúgom, Glória tegnap töltötte harmadik születésnapját.

Nagy volt a sürgés-forgás a hétvégén. Anya pénteken elment a boltba, és mindent megvett, amiről gondolta, hogy kell. Szombaton korán keltem, mert nekem is segítenem kellett a konyhában. Én kevertem a piskótákat. Eközben volt időm gondolkodni. Eszembe jutott, hogy amit mi készítünk, azok közül melyiket ehetne Toldi Miklós. Megkérdeztem a menüsört és a szüleimmel közösen elemeztük az ételeket. A tyúkhúslevessel kezdtük.

– No, ezt biztosan evett, mert magyar ember régóta eszik tyúkot! – szólt közbe apám.

A töltött káposztát szerintem fogyasztotta, sőt akár a kedvence lehetett, mint nekem. Gesztenyeturótát nem ehetett abban az időben. Ez idő alatt kész lett a torta és a sütemények. Vasárnap reggel a húgom köszöntésével ébredtünk, de ő nem fogadta a jókívánságokat, hanem a tortát követelte. Egész délelőtt vele játszottam. Amikor megérkeztek a vendégek, nagy volt az öröm, mert babakocsit és babaágyat kapott ajándékba. Amilyen sokáig tartott elkészíteni az ebédet, olyan gyorsan elfogyasztottuk. Mindenkinek nagyon ízlett, és jól érezte magát. A húgom pedig csak fényképezkedni akart a tortával meg a babakocsival felváltva. Öröm számomra, hogy a testvéremnek boldog születésnapot tudtam szerezni!

Hegyi Rafael, 6. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Kedves Naplóm

2009. október 18.

– Bea, kelj fel!

– Mi van? – még egyszer a paplan alá bújtam.

– Most már tényleg kelj fel, már nyolc óra elmúlt! Ugye nem kell többet bejönnöm? – kérdezte most már mérgesen apa.

– Na, jó. Kelek!

Ma nincs menség, a fáradságomra nem hivatkozhatok! Sajnos! Vasárnap misére illik menni, ami mindenki számára és bánatára fél kilenckor kezdődik. Mert nem az a gondom, hogy menni kell, hanem az, hogy korán van. Ez az egyetlen nap a héten, amikor tovább lehetne lustálkodni. Hiába, én már kiskoromtól kezdve nem tudok délután aludni.

Végül késve, de odaértem. Nem akartam előre menni az első sorba, hogy megbolygassam a társaságot, és nem akartam a plébánost sem magamra haragítani. Ennek a viszonylag új plébánosnak szúrós tekintetét és haragját nem nagyon tudnám elviselni, mert alapjában véve kedvelem: okos, vicces és nagyon szépen énekel. Az a lényeg, hogy felmentem (lábujjhegyen a lépcsőkökön) a kórusra, reménykedve, hogy a tanárnő ma fent kántoroskodik, és én észrevétlenül bekapcsolódhatok az éneklésbe. Sajnos, mint általában, nem volt szerencsém! Fent néhány bácsit találtam csak. Mindenki megvető pillantásokkal bámult rám... Amikor leültem, az atya szúrós tekintetét éreztem magamon. Ez se volt valami kellemes. Egyszerre csak elkezdett fájni a lábam a térdem körül. Visszaemlékezve a reggeli sietségemre, eszembe jutott, hogy pár tüske okozta ezt az égető, fájó érzést. Anya az este megkérte apát, hogy hozza be a kaktuszokat és egyéb cserépben levő növényt, mert megfagyhatnak. Persze három virág a szobám ablakában kapott helyet, egy az előszobában (a kabátoknál és a lábbeliknél, amibe jól beütöttem a lábamat) és a nappali ablakában. Arra eszméltem fel, hogy egy bácsi lökdös, mert ki akar menni, vége a misének. Hazaérve még egyszer beleszúrt a kaktusz a lábamba.

Ebédre leves, rizs, főtt zöldségek, meggyoszósz és főtt hús volt. Ezt utálom! Szívesebben lecszerelném egy tábla csokira!

A vasárnap délutánomat tanulással töltöttem.

Amikor elkezdtem olvasni, Mátyás (az öcsém) berontott, és elhadarta, hogy nyolc óraker kezdődik egy jó film Csillagpor címmel. Ennek nagyon megörültem, ti. a televízióknak elromlott, az nem nagy baj a szüleim szerint, mert úgy sincs időnk tévét nézni. Az igaz, hogy nagy ritkán van rá időnk, viszont Mátyás és én mindennap sóvárógva gondolunk a tévénézésre. Ez azt jelentette, hogy a mamához megyünk. Mátyás és én előresiettünk, hogy előbb odaérjünk. A kapuban viszont mindketten megtorpantunk. Az egész utcában csak egy lámpa égett, és pedig a sarkon. Rohantunk a sarokig. Ott még az orrunkig se láttunk. Sír csönd volt, figyeltük, hogy mikor jön apa. Mátyás egyszerre megszólalt:

– Én nem félek a sötétben!

Én amúgy félek, de nem adtam a tudtára, csak megfogtam a kezét, és éreztem, hogy remeg.

– Tudom, hogy te is félsz! Nem kell tettetned magad. Jó?

– Jól – válaszolta megkönnyebülve.

Egyszerre megjelent apa. Mindketten odarohantunk hozzá. Amíg nem értünk oda a mamához úgy szorítottuk a kezét, hogy már megkérdezte:

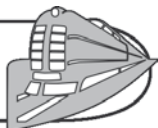
– Ti féltek?

– Dehogy, apa, hogy gondolhatsz ilyet?

A film jó volt. Elnyerte a tetszésemet. Visszafelé ugyanúgy rángattuk apát. Hazaérve gyorsan lezuhanyoztam, olvastam, és nyugovóra tértem.

Még egyszer köszönöm, kedves Naplóm, hogy végighallgattál! Számomra ez egy fontos szempont. Szeretek sokat beszélni, de sajnos a környezetemben senkinek sincs ideje meghallgatni. Jó éjt!

Brindza Beatrix, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Róma egykor a világ közepe volt, s ma is a nyugati kultúra gyökerei iránt érdeklődők elsődleges úti célja, ugyanakkor Róma élettel teli, pezsgő nagyváros, ahol a modern épületek és az ősi romok páratlan, sajátos hangulatú egységet alkotnak.

Az i. sz. 2. században, a Római Birodalom legsúlyosabb válságának idején Marcus Aurelius a város belterülete köré falat építtetett. A császár elővigyázatossága jelezte, hogy a székhelyét oltalmazó birodalom megingott, noha a végleges bukásig még kétszáz esztendő volt hátra. A fal épen fennmaradt szakaszai és kapui alkotják a Világörökség-listára felvett városrész határát.

Rómát a latin történetírók szerint Romulus alapította i. e. 753-ban. A város névadójáról nem tudjuk biztosan, élt-e valójában, de tény, hogy ekkortájt a Tiberis-parti törzsi települések városá olvadtak össze. A hagyomány szerint Róma hét dombra épült, a legelső kolónia valószínűleg a Palatinus-dombon jelent meg. A környékbeli mocsarak lecsapolása után a Capitoliumon hozták létre az eredetileg piacnak szánt Forum Romanumot, mely idővel a társadalmi élet központjává vált.

Julius Caesar idejében Róma intenzív társadalmi élete kinötte az ősi Forumot, ezért az uralkodó Császárfórumok néven új, az előzőnél jóval tágasabb területet alakított ki a Capitolium és a Quirinalis között. Az itt található számtalan templom, diadalív, fogadalmi oltár és szobor a korabeli birodalom szilárdságát, növekedését és gazdaságát tanúsítja.

Augustus uralkodásával viszonylag nyugalmas korszak köszöntött a birodalomra. A császár a Hispania és Gallia végleges leigázását követően megteremtett béke méltó megünneplésére i. e. 13-ban díszes oltárt állíttatott a Mars-mezőn. Az Ara Pacis Augustae finoman mintázott domborművei a császárság vallásos-politikai programjának illusztrációi: a mondabeli ősök, istenek mellett a szent áldozat bemutatására vonuló Augustust családja és papok kíséretében ábrázolják, a díszítést re-

A világ köldöke

Szent Péter tér

mekművű virág- és gyümölcsfüzérek egészítik ki. A carrarai márványból faragott oltárt maga alá temette a Tiberis hordaléka, egyes részeit a 16., 19. és 20. századi ásatások során fokozatosan tárták fel.

Az uralkodók palotáinak helyet adó Palatinus-domb Néro idején megüresedett, ám utódai ismét visszaállították régi fényét. A Flaviusok alatt a régi palota a Domus Flaviával és a Domus Augustanával bővült, így lehetővé vált az egyre kisebb mértékben növekedő, ám mind szilárdabb lábakon álló birodalom közigazgatásának központosítása. A Flaviusokkal kezdődött meg a római világ legbékésebb, legvirágzóbb korszaka, mely csaknem két évszázadig tartott. Ez idő alatt bölcs uralkodók követték egymást, akik a Flaviusok (69–96), az Antoniusok (96–193) és a Severusok (193–235) közül kerültek ki.

A Császárfórumok közelében emelkedik a roppant méretű Colosseum elliptikus tömbje.

Vespasianus határozott úgy, hogy a Flaviusok amfiteátrumát a nérói Domus Aurea egyik díszterének helyén építi fel. Nevét a hajdanán a közelében álló, Nérot ábrázoló gigantikus szoborról, a Colossusról kapta. A felerészben maradt Colosseum hosszanti tengelye 188 m, csaknem 50 m magas, háromszintes körhomlokzatát árkádsor övezi. A harmadik szint felett falsík húzódik, melyen tartóállványok segítségével fedőponyvát lehetett kifejleszteni. A mintegy 50 000 néző zökkenőmentes közlekedését és elhelyezését is mesterien oldották meg. A mai stadionok rendszeréhez hasonlóan a boltíveket megszámozták, így minden belépőjegy tulajdonosa könnyen eligazodott a szektorok között.

Az amfiteátrumban gladiátorviadalokat, vadállathajszákat rendeztek, de az is előfordult, hogy a vízzel elárasztott küzdőtér tengeri csaták színhelyéül szolgált. A római nép

Szent Péter-bazilika

Pantheon

A magasból

Róma régi térképen

különösen kedvelte ezeket az előadásokat, s nagy élvezetet talált a különböző fegyverekkel egymás ellen küzdő gladiátorok véres összecsapásaiban és azokban a nem kevésbé kegyetlen harcokban, melyek során emberek és állatok kerültek szembe egymással.

Egy ősrégi vallási hiedelem szerint megszentelt átjárón vagy szoroson áthaladva az ember megszabadult hibáitól és fogyatékoságaitól. Ehhez a hithez kapcsolódtak a talpazatra állított, valamely háborús győzelmet megörökítő római diadalívek. Septimius Severus afrikai származású császár dicsőítésére – a szenátus és a római nép nevében – i. sz. 203-ban emeltek háromnyílásos diadalkaput, a felirat tanúsága szerint az állam fenntartásáért és határainak kiterjesztéséért. A patetikus stílusú emlékmű középső ívét domborművek díszítik: a győzelem nemtői a császár hadi diadalait ünneplik, alattuk pedig a nyár és az ősz védőszellemeit faragták ki a Severus uralkodásával beköszöntött boldog kor jelképeként. Alapzatán a legyőzött parthusok, Róma ősi ellenségei láthatók.

A római építőtechnika csúcsteljesítményének számító Pantheon őst i. e. 27-ben emelte Agrippa, valószínűleg a római istenek tiszteletére. I. sz. 80-ban tűzvész pusztította el, a régi alapokon Hadrianus császár építtette újjá 120 és 125 között. A kör alakú építmény kivételes

ritkaság a templomok sorában. A hengert formázó belső teret 43,3 méter magas és ugyanakkora átmérőjű félgömbkupola koronázza, melynek egyre keskenyedő kazettái egy, az egész templombelső megvilágító felső nyíláshoz vezetik a tekintetet. A körfal mentén elhelyezkedő hét fülkét feltételezhetően az égitestek – a hét bolygó – isteneinek szentelték. A Pantheon több nagy művész síremlékét őrzi.

Traianus nevéhez fűződik a 2. század hajnalán épült utolsó, az összes addiginél nagyobb kiterjedésű fórum. Itt áll a császár fenséges domborművekkel díszített, szinte divatot teremtő oszlopa; később Antonius Piusnak és Marcus Aureliusnak is állítottak ilyen emléket a kegyes utódok.

A császárok a birodalom egész története alatt megkülönböztetett figyelmet szenteltek a római fényűzés nélkülözhetetlen kellékeinek, a fürdőeknek. A leghatalmasabb a Severus-dinasztia utolsó tagjai, Caracalla és Alexandrus idejében folytatott nagyarányú építkezések során születtek. A fürdők valójában kulturális és szabadidőközpontok voltak: a medencék kívül tornatermek, könyvtárak, kertek és a sportversenyek megtekintésére kialakított lelátók várták a kikapcsolódni vágyókat.

Alexandrus Severust 235-ben meggyilkolták, s Róma virágkora ezzel lényegében véget ért. Az elkövetkező ötven év során kaotikus ál-

lapotok uralkodtak – több mint húsz császárt kiáltottak ki és gyilkoltak meg rövid időn belül a hadsereg zendülő csoportjai. Constantinus a kereszténységet 313-ban hivatalos vallássá nyilvánította, a pogány szentélyeket bezáratta, s helyettük bazilikákat építtetett. Az egyszerű császári és keresztény korszak késői, halvány ragyogásának nyomai az utolsó római műemlékek: Constantinus két diadalíve, a szenátus utolsó székháza, a Curia Julia, valamint a San Paolo fuori le Mura kora keresztény székesegyháza, melyet Constantinus építtetett Szt. Pál apostol sírja fölé. A katedrális 1823-ban leégett. Helyén új templomot emeltek a klasszikus építészeti megoldásokat követő római bazilikák mintájára. A tűz mindössze az apszis 13. századi mozaikját, a főoltár szentségházát és a templomhoz csatlakozó bencés kolostor impozáns kerengőjét kímélte meg.

Az 5. század elejére a világbirodalom már elvesztette hajdani tekintélyét és hatalmát, határai egyre kevésbé álltak ellen a fosztogató germán törzsek hadjáratainak. A barbároknak 410-ben sikerült egészen Rómáig hatolniuk, s az egykor legyőzhetetlen légiók hiába próbálták feltartóztatni őket. A Nyugatrómai Birodalom hivatalosan még 476-ig fennállt, uralmának a keleti gót Odoaker vetett véget, amikor megfosztotta hatalmától Romulus Augustust, az utolsó római császárt.

Colosseum

Trevi-kút

Esterházy Péter

A szív segédigéi

(Részlet)

*Az tud beszélni, aki reménykedni tud,
s viszont.
Ludwig Wittgenstein*

Előszó

A manapság írt történetek mind nagyon szépek, jelentősek, mélyek és hasznosak, temperamentumosak vagy higgadtak. Csak bevezetésük nincs. Ezért határoztam el, hogy ezt a történetet úgy írom meg: igényeljen bevezetést.

Majdnem két hete már, hogy az anyám meghalt, munkához kell látnom, mielőtt a temetékcor roppant heves kényszer, az írjak-róla vissza nem változik azzá a bárgyú szótlansággá, amellyel a halál hírére reagáltam.

Igen, dologra! mert az igény, hogy anyámról írjak, néha nagyon váratlanul jelentkezik ugyan, de nagyon bizonytalan is, vagyis erőltessem meg magam, nehogy egyszerűen és pillanatnyi kedvem szerint egyetlen betűvel püföljem tele a papírt, m m m m m mmm m mmmmmmm m mmm m m m

Nem használom a nyelvet, nem akarom felismerni az igazat, és még kevésbé azt Önök elé tárni. Az sem jut eszembe, hogy megnevezem a világot, következőképp az ég világon semmit sem nevezek meg, hisz néven nevezni annyi, mint a nevet örökösön feláldozni a megnevezett dolognak...

Nem beszélek; de nem is hallgatok: s ez megint más dolog. Óvatos vagyok, anyámról van szó. – Itt talán kurziválható volna minden... A kurzivált életbe! De hát mért volna perverzebb írni róla, mint hallgatni?! Vagy bármi más! Állni a sír mellett! Hát az micsoda?! Vagy fogni a kezét, s várni, hogy szorítson! Nézni, ahogy mennek világgá a sejtek, orvoár möszjő, mi volnánk részben a mamája, viszlát, szép csacsi fiú! mmmm m m A férfiember búját nem tárja a világnak.

Megrémülök, közben megint jól érzem magam: nem fáj a múlt idő.

Ami ilyen pillanatban a legrosszabb volna: bárki részvéte, csak egy tekintet, egy szó is. Rögtön másfelé nézni, vagy elhallgattatni a szót, mert kell az az érzés, hogy érthetetlen és megoszthatatlan, amit épp átélek: csak úgy hihetem, hogy az iszonyat értelmes és igaz. Amint beszélni kezdenek róla, tüstént elfog megint az unalom, máris tárgytalan megint az egész. Itt-ott mégis emlegetem ennek-annak anyám halálát, pedig nincs értelme, s mérgelő-

döm, ha az elbeszélésemhez megjegyzéseket mernek fűzni. Olyankor tudniillik leginkább azt szeretném, ha elterelnék a figyelmemet, és ugratnának valamivel.

Legutóbbi filmjében, például, James Bond áthajította a lépcsőkorlátlan az ellenfelét, aztán azt kérdezték tőle, meghalt-e az illető, ő meg azt mondta: „Hát, remélem!” – mire én megkönnyebbülten nevettem. Halál- és hullavicc engem végképp nem zavar, még jól is esik meghallgatnom.

Vagyis azért hébe-hóba „kiborultam”: hirtelen szétetek a mindennapos elképzelések, a különben is csak évek-évtizedek óta ikszer eldarált kezdeti elképzelések ismétlései, aztán sajgott a tudatom, akkora úr támadt benne... Ez már elmúlt, már nem borulok ki. Ha írok, szükségképpen múltrol írok, már olyasmiről, amit letudtam, arra az időre legalábbis le, amíg írok. A könyv bármiről szól is, érződjek benne egyfajta könnyedség, mely arra emlékeztet, hogy a mű sohasem természetyszerűleg adott valami, hanem igény és adomány.

Irodalmat csinállok, mint máskor is, emlékező- és fogalmazógéppé idegenülve és tárgyiasulva. A világon minden avégből létezik, hogy könyv váljék belőle, mondja Mallarmé. Még csak nem is szégyenkezem; belenyugodtam, hogy olyan legyen az arcom, amilyenek a könyveim mutatják. Ezen változtatni fogok.

A szövegben szó szerinti vagy torzított formában, többek közt, Apáti Miklós-, H. C. Artmann-, Babits Mihály-, Donald Barthelme-, Georges Bataille-, Thomas Bernhard-, Jorge Luis Borges-, Albert Camus-, Anton Csehov-, Dsida Jenő-, Füst Milán-, Hajnóczy Péter-, Peter Handke-, Illyés Gyula-, Jelenits István-, Juhász Ferenc-, Valentyin Katajev-, Kormos István-,

Kedves Olvasó Tanulók!

Esterházy Pétertől nem idegen az ún. vendégszöveg alkalmazása, ami szövegalkotását illeti. Bevezetőjében fel is sorolja a jelöletlen idézetek helyét. A vendégszöveg, a hivatkozások, a jelöletlen idézetek szerepe a posztmodern irodalom egyik szervező eljárása.

A szív segédigéi című Esterházy-kötet nem is tudnám műfajilag behatárolni. Próza, amely a halálról, az anya elvesztéséről szól. Először 1985-ben látott napvilágot.

Dragomán György A fehér király című regénye 2005-ben jelent meg. Valaki azt írta: sötétben ragyogó történet. A totalitárius rendszerben, Romániában telő gyermekkor története.

Még három szerző tollából olvashattok verseket. Balla Zsófia költeményei az ünnep fénykörében fogant fohászként nyilatkoznak meg, **Egyed Emese** verse virágének, míg **Géczy János** költeményei a szó szoros értelmében vett gyermekversek.

Gondolkozzatok el, értelmezzétek ezeket a szövegeket, próbáljátok műfajteremtő, szövegszervező sajátosságokat, tematikai megféleket keresni! A szöveg szabad és szabadon értelmezhető!

Jó munkát!

Bence Erika

Hegedűs Tímea doroszlói nyolcadikos tanuló megírta Szabó Magda regénye, az *Abigél* folytatását. Egy egészen csinos, tartalmas kis fejezet kerekedett belőle! A befejezés persze happy end. Gina új családra talál, falun él tovább, és férjhez megy egy helybeli fiatalemberhez. Tímea nagyon szépen, értelmesen fogalmaz. Jól ír.

Persze nagyon jó volna, ha a valóságban is – miként Tímea fogalmazásában – ilyen könnyedén elrendeződne a dolgok! Mi iheletné a remekműveket?

Tímea könyvjutalomban részesül.

Kosztolányi Dezső-, Lautréamont-, Stéphane Mallarmé-, Mándy Iván-, Mészöly Miklós-, Molnár Ferenc-, Robert Musil-, Orbán Ottó-, Ottlik Géza-, Szabó Lőrinc-, Szt. Pál-, Blaise Pascal-, Pilinszky János-, Arthur Rimbaud-, Jean-Paul Sartre-, Ronald Sukenick-, Lev Tolsztoj-, Georg Trakl-, Vas István-, Vasadi Péter-, Várady Szabolcs-, Weöres Sándor-, Ludwig Wittgenstein- idézetek vannak.

Micsoda aggszűz leszek, annyi bátorságom sincs, hogy a halált szeressem.

Kelt Budán, június 16-dikán

*

„Most menj szépen”, mondta az orvos. A ház előtt idős férfi kerteszkedett. Furcsállva, oldalt döntött fejfel, magától eltartva bozontos gyökerű növényt vizsgált, úgy fogva, akár egy kölyökmacsát a nyakánál. Nekem szavakról szavak jutnak az eszembe és viszont. Én gyökértelennek érzem magam, mert én vagyok a gyökér. És újra felidéződött egy asszony, ahogy négykézláb áll fölöttem, a mellei lógnak le, lefelé, erősen rázza a farát, a mellek lengenek, lábai közt a hajszálgyökérzet csüng, talányos, finom árnyékot vet a salétromos falra.

És ott a ház előtt, az árnyas parkban, ahogy néztem ezt a furcsa döglött növényállatot az inas, öreg kézben – üresen, porosan, fejfájósan, túll, kiesve minden szerepből, szerepemből, mely a természetesség, nem maradt hátra, mint tudomásul venni, belül, magam előtt, egyedül: árva lettem.

S ugyane pillanatban – olyan erővel és magától értődően, ahogy hajdan egy matematikapélda természetére fény derült, váratlanul, reggel, három nap után, csak úgy, szalonnázás közben, igen, én, le phénix de la famille – megjelent öreg építész barátom felhőkarcoló, horgas alakja: ahogy a homályos, törékeny lakásban nyakigláb, sőt esetlen mozdulatokkal helyet kínált, dressing-gown-ja és a szép selyemsál jelezte, hogy vendége kedvéért kiöltözött; akkor láttam őt személyesen először, de épületeit, mióta az eszemet tudom, ismerem, oly régóta hát és bensőségesen, hogy ez a találkozás szinte (fontos) bagatell ráadás volt csupán; evvel-avval telt az idő, mintha ezer év óta ismer-nénk egymást, két kötögető öreg hölgy, vén spiné, aki a kötés, a szakma apróságairól cserél eszmét, EGY SIMA, EGY FORDÍTOTT: amikor megfoghatatlan dühvel és

EGY PERZSELŐ FEBRUÁRI DÉLELŐTT, AMIKOR BEATRÍZ VITERBO MEGHALT – LENYŰGÖZŐ HALÁLTUSÁJÁBAN EGY PILANATRA SE SÜLLYEDT AZ ÉRZELGŐSSÉGIG, SE A FÉLELEMIG –, ÉSZREVETTEM, HOGY A CONSTITUCION TÉR VASKERETES PLAKÁTÁLLVÁNYAIN KICSERÉLTEK VALAMI SZÓKEDOHÁNY-REKLÁMOT; FÁJT A DOLOG, MERT BELÁTTAM, HOGY BEATRÍZTÓL IMMÁR TÁVOZÓBAN A

egyszerre szégyenkedve, azt mondta: „Én özvegy vagyok!”, majd elviselhetetlen hosszú szünetekkel bár, de mégis folyamatosan, villogó szemekkel, indulatosan, és olykor úgy egymásra torlasztva a szavakat, dadogva, hogy félni lehetett, épp magának a nyelvnek az épülete akarna összedőlni, arról beszélt, úgy érzi, vagy inkább azt gondolja, hogy hibás a felesége halálában, hibás pedig azért, mert belenyugodott, elfogadta, elfogadott egy gyakorlatot, egy ugyan évezredek pohos tekintélyével megtámogatott gyakorlatot, azt, hogy az ember halandó, tehát az ő felesége is halandó, és ebbe ő gyáva coyote módjára beletörődött, jóllehet hol az az ilyen-olyan rangú, feléből-harmadából szabad, magára valamicskét adó, magyar bíróság, amely ezt bizonyítékként elfogadná, nincs, az ember halandó, ez szóbeszéd, márpedig szóbeszédet bíróság nem akceptál, neki tehát alapvető kötelmei lettek volna, melyeket bűnösen elmulasztott, felült, nyeretlen kételkedésként felült ennek az aljas trükknek, bepalizták, átvették, kicsellőztak vele... nagyokat nyelt és némán tátozott, mintha már előre küszködne a szavakkal, melyektől fél, melyekben nem bízik s melyeket használ, vibrálva kaszált a levegőben, szép férfi-arca meg-megrángott, ilyenkor egy eszelős öregasszony nézett ki onét... nem lett volna szabad ennek az aljasságnak így utat nyitni, hanem, futotta el a könny az arcát, hanem... hanem egyszerűen be kellett volna feküdnie az asszony mellé, átölelni, ölelni, simogatni, becézni, babusgatni, és addig tartani, átkecskolni, gyúrni, gyömöszölni, gyúrni, amíg vagy széjjel nem mállik a kezei közt, vagy föl nem éled... ez a sár!... ez a sár!... (Drága öreg barátom. Szeretlek.)

Balla Zsófia

Kései lista

Kedves Angyal vagy Mikulás, ne haragudj, hogy ostromollak: évkezdetre már minden veszett ég és jég és hadügy megint zsák száját megoldó kezre vár.

Hozz viaszt szívembe, de előbb hozz szívet. Túlfizetve csöpögjön minden számla. Sújg és ültess cigány szókat a számba. Szabad kegyelmet adj, és nem kinőtt időt, melyben Mozart csupán szünet. Angyalom, Mikulás, kérlek hozzál nekem hébe-hóba nem-remélt utazást, csalóka lázt, apát, anyát, s ha árnyuk arcülötöget, '55-ből pirosgipsz cukorsüveget.

Húzd ki a tüskét. Fogd le az orrvadászt. Olyat nem kérek, ami nincs.

De álom: van. Hozz belőle, ha tudsz. Szerelmem ne fogyjon, mint lépcsőn fel, a szusz. S szilveszterig rendezd a könyvtárt, fáin könyveket: le-föl szállni a létrán, mondd, mi az neked? Add vissza régi barátaimat.

Ha megváltoztak, tedd, hogy ne szenvedjek ettől. Égen úsztass. S ha szánkód megreked, válassz két szárnyat az én készletemből.

Töredék

*Régen veled csatangoltam
hóba arccal befordultam
jobb válladon ringatóztam
elevenen fújt a holdam
kezdetben még vizes voltam
tőled sebbel lombosultam
ágam csillaggal rakodtam
a szél színét kitanultam
élettemmel is a múltam*

Dragomán György

A fehér király

(Részlet)

Épp leckét írtam, anya meg dolgozatokat javított, mióta nem engedték tanítani, sokkal többször javított dolgozatokat, mint azelőtt, mert a volt kolleganői sokszor neki adták oda titokban a javítani valót, mert tudták, hogy abból a pénzből, amit a takarításért kap, sehogy se tudnánk kijönni, és így akartak segíteni rajta.

Nagyon szerettem volna már végezni a leckével, mert nagyon szerettem volna már kapni a gesztenyés alagútból, amit direkt nekem csinált anya a születésnapomra, nagyon nehezen szerezte meg hozzá a tejszínt meg a gesztenyét, és a gesztenyepürét együtt csináltuk, kiskanállal kapartuk ki a megfőzött és félbevágott gesztenyék belét, nekem ez volt a kedvenc édességem, és utoljára több mint egy évvel ezelőtt ettünk ilyet, amikor még apa is itthon volt, mielőtt elvitték volna a Dunacsatornához, és apának is ez volt a kedvenc édessége, és azóta először sikerült gesztenyét szereznem, és tudtam, hogy ahogy végzek a leckével, elvesszük a hűtőszekrényből, és felteszünk rá a gyertyákat, és együtt megünnepeljük a születésnapomat, és nagyon szerettem volna már kész lenni, és akkor egyszer csak megszólalt a csengő.

Anya persze összerendezte, a házkutatás óta mindig megijedt, ha csengettek, és tényleg, senkit se vártunk, és nem is igen szokott hozzánk jönni senki, a szomszédok is inkább estefelé jöttek kérni vagy hozni valamit, de így, délután, szinte soha, és akkor, ahogy anyára néztem, láttam, hogy elsápad, úgyhogy mondtam, hogy maradjon, majd én megnézem, hogy ki az, és ha nem ismerem, akkor nem engedem be, és kimentem az előszobába, és kinéztem a kukucskálón, de senkit sem láttam, üres volt a lépcsőház, és akkor azt gondoltam, hogy biztos csak a fiúk marhászkodnak, pedig megmondtam nekik, hogy ilyet a mi csengővel ne csináljanak, és akkor épp be akartam menni, hogy megmondjam anyának, hogy nem jött senki, de megint megszólalt a csengő, és megint kinéztem, és megint nem láttam semmit, és akkor fogtam magam és kinyitottam az ajtót, de csak azért, mert meg akartam nézni, hogy nem ragasztotta-e le valaki a csengő gombját.

Szóval, ahogy ajtót nyitottam, hát ott állt egy gyerek, legfeljebb ha hétéves lehetett, azért nem láttam, a csengőt is épphogy felérhette, iskolás ruhában volt, de az iskolás kabát legalább hat számmal nagyobb volt, majdnem a térdéig leért, és az ujsa le volt vágva, valahol

ott, ahol eredetileg a könyöke lehetett, és a gyerek tele volt rakva vállfákkal és fakésekkel és fakanalakkal, legalább száz vállfa volt nála, és sodrófák is, a dereka köré kötve meg spárgára fűzött ruhaszipeszek, de abból is rengeteg, legalább ötszáz, de tényleg. És akkor, ahogy meglátott, egyből azt kérdezte, hogy anyukám otthon van-e, de én mondtam, hogy takarodjon innét, mert nem veszünk semmit, ő meg erre azt mondta, hogy nem kérdezte, hogy akarok-e valamit venni, hanem azt, hogy anyám itthon van-e, és akkor mondtam neki, hogy menjen a brantba, mert ha nem, lelököm a lépcsőn, de előtte még megetetek vele vagy két vállfát, de úgy látszik, ő ettől se ijedt meg, hanem megnyomta megint a csengőt, és akkor anya kikiáltott a belső szobából, hogy ki az, és én visszakiabáltam, hogy senki, de ez a tökmag is elkezdett kiabálni, hogy olcsó vállfát hozott, és hogy a nagyságos doamna jöjjön ki és nézze meg, mert ilyen jó fát még életében nem látott, és akkor én meglöktem a kölyköt, de nem esett el, hanem csak hátralepett és megfogta a korlátot, és én megint mondtam neki, hogy álé-hopp, lelépni, de akkor már ott volt anya, és rám nézett, és láttam, hogy nagyon megszigorodik a szája, takarodj a szobádba, ezt mondta nekem, és én persze nem mentem, csak a folyosóig, és onnan lestem, hogy mi történik.

Anya pedig akkor megkérdezte azt a prücsköt, hogy mi a neve, meg hogy hány éves, és az mondta, hogy Máriusz és hat és fél, és aztán anyám már azt kérdezte, hogy hányan vannak testvérek, és a gyerek mondta, hogy nyolcan, és akkor anyám mondta, hogy jól van, jöjjön be és ne álljon ott kint a hidegbe, pedig a lépcsőházban nem is volt egyáltalán hideg, és akkor ez a Máriusz megtörölte a lábát, és

közben úgy zörgött rajta a sok fa, hogy olyan hangos volt, mintha nem is egyedül lett volna, és aztán bejött az előszobába, és megállt, és levette a válláról az egész hóbelevancot, egy ilyen hámszerű szíjra volt minden felszerelve, és letette az egészet a szőnyegre, és elkezdte anyának magyarázni, hogy az apja hogyan hasítja szét meg szárítja ki a fát a padláson, és hogy a testvéreivel hogyan faragják ki a vállfákat meg a csipeszeket, és hogy ilyen prima kézimunkához ma már alig lehet hozzájutni. Egész úgy beszélt, mint egy felnőtt, megállás nélkül, és közben hol egy vállfát vett elő, hol egy csipeszt, úgy mutogatta őket anyának, mint aki tényleg büszke, és közben anyám semmit se szólt, csak nézte, és mikor a gyerek végre elhallgatott, akkor csak annyit kérdezett tőle, hogy ki tanította arra, hogy ilyen ügyesen beszéljen, és a gyerek ránézett, és mondta, hogy az édesapja, és akkor anya azt kérdezte, hogy a többi testvérei is ezt csinálják, és Máriusz mondta, hogy igen, ők a szomszéd blokkokat járkák, és egy hétig maradnak a mi városunkban, aztán mennek tovább, és majd csak karácsonyra érnek haza, miután körbejárták már a fél országot, és akkor anya megkérdezte, hogy iskolába se jár, és Máriusz mondta, hogy nem, és a testvérei se, és anya kérdezte, hogy akkor olvasni se tud, és Máriusz mosolygott és rázta a fejét, de aztán rögtön mondta, hogy számolni, azt igen nagyon tud, és összeadni főleg, és majd, ha a vállfák árát kell kiszámolni, akkor meglátja a doamna, hogy egyből megmondja majd neki a jó árat, és akkor kérdezte is mindjárt, hogy anyám hány vállfát akar venni, és hány csipeszt, és megint elkezdte volna mondani, hogy milyen jó minőségű a fa, de akkor anyám egyszer csak azt kérdezte tőle, hogy éhes-e, és Máriusz persze mondta, hogy igen hát, és akkor anya megfogta a vállát, és mondta, hogy jöjjön ki vele a konyhába, és akkor én nagyon megijedtem, mert egyből a gesztenyés alagútra gondoltam, arra, hogy most mi lesz.

Nagyon óvatosan mentem ki a konyhába, nem akartam, hogy anya rám kiabáljon, és adigra Máriusz már félig megevett egy vastag szelet zsíros kenyeret, és akkor anya elövelt egy csuprot, és a hűtőből megkivette a tejesüveget, és töltött neki egy csuporral, az meg rögtön két marokra fogta és megitta, nagyon hangosakat kortyolt, aztán letette a csészét, az iskolás kabátja ujjával pedig megtörölte a száját, és mikor anya visszatette a hűtőbe a tejesüveget, akkor Máriusz egyenesen a gesztenyés alagútra nézett, ott bent a hűtő polcán, egyik kezével még rá is mutatott, úgy kérdezte, hogy mi az, és akkor én nem bírtam ki, muszáj volt, hogy megszólaljak, és mondtam, hogy semmi, ne érdekelje, de mikor kimondtam, már egyből tudtam, hogy nem kellett volna, mert anya rám nézett, és rám mosolygott azzal a szigorú, hideg mosollyal, és azt mondta, hogy kisfiam,

úgy látszik, vendéged jött, ez aztán az igazi ünnepe, aztán megint kinyitotta a hűtőszekrényt, és elővette a gesztenyés alagutat, és kitette az asztalra, és úgy mondta, hogy vegyek elő két tányért és két kiskanalat.

Olyan szigorú volt a hangja, hogy nem mertem ellenkezni egyáltalán, hanem elővettem szépen a tányérokat és a kanalakat, és odatettem az egyiket a gyerek elé, és a másikat az én helyemre, és aztán leültem, és közben anya beszűrt egy gyertyát az alagút tetejére, oda, ahova csokiból ki volt rakva, hogy tizenkettő, és meggyújtotta, közben mondta, hogy igazság szerint tizenkettő kéne, de most jelképesen egy is elég lesz, én meg akkor elfújtam a gyertyát és közben azt kívántam, hogy bár jönne haza apám vagy legalább valami hírt kapjunk róla, úgy fújtam el, és aztán anya megvágta az alagutat, és az első szeletet Máriusznak adta, a másikat nekem, és Máriusz egyből enni kezdett, és akkor én se kívántam neki jó étvágyat azért se, és kezembe vettem a kanalat, de én nem kezdtem enni, hanem előbb még néztem egy kicsit az alagútszeletet ott a tányéromon, a fehér tejszínhabot a gesztenye közepén, és azt hiszem, hogy apára gondoltam, és aztán ettem egy kanállal, és pont olyan finom volt, mint amilyenre emlékeztem, vagy még annál is finomabb, édes és lágy, és akkor, mikor a második kanállal ettem, akkor néztem csak rá a Máriusz tányérjára, és ő meg akkor ette meg az utolsó falatot, és anyára nézett, és mondta, hogy ilyen jót még életében nem evett, soha az életében, és kérdezte, hogy kérhet-e még egy szelettel, és én meg legszívesebben mondtam volna neki, hogy a fenét, az az egy is kár volt bele, de anya már vágta is neki, és akkor én is gyorsabban kezdtem enni, nem ízlelgettem már a gesztenyét, hanem csak kanalaztam, egyik kanállal ettem a másik után, de közben végig Máriuszt néztem, és ő meg úgy kanalazta, ahogy a száján befért, akkora falatokat vágott ki a szeletekből a kanállal, hogy a hüvelykujjával kellett tartasa, nehogy leessen, és tiszta tejszínhab meg gesztenyepüré volt az álla, és mikor megette, megint anyára nézett, és anya vágott neki még egy szeletet, és közben én is megkaptam a második szeletemet, és alig volt már a porcelántányéron az alagútból, épp csak az a rész volt már meg, ahol a számok álltak, és Máriusz még mindig pont olyan gyorsan evett, mint az elején, mélyen a tányérja fölé hajolt, és azzal a kezével, amellyel nem kanalazott, az asztalra könyökölt és félig eltakarta a tányért, de anya nem szólt rá, hogy üljön rendesen, pedig rám biztos rám szólt volna, és mikor ez a második szelet is elfogyott, akkor Máriusz megint a porcelántányérra bökött a kanálával, és úgy mondta, hogy azt a keveset tegye már oda neki, ne hagyjuk megszáradni, és láttam, hogy anya már nem szívesen vette a kezébe a

kést, de aztán mégiscsak kettévágta az utolsó darabot, és egyik felét neki adta és a másikat nekem, és mikor ennek az utolsó darabnak a feléhez értem, egyszercsak azt éreztem, hogy nem tudok már többet enni, de addigra már Máriusz rég megette a sajátját, és láttam, hogy az én tányéromat nézi, úgyhogy azért is ettem még egy kanállal, nem is éreztem már a gesztenye ízét, csak azt az édes rumízt, de azért is ettem tovább, pedig alig bírtam már lenyelni a falatot, de Máriusz úgy nézett, hogy lenyeltem azért is, és még a maradék tejszínhabot is összekanalaztam a tányérról és lenyaltam a kanálról, és mikor végre letettem én is a kanalamat, éreztem, hogy teljesen fel van kavarodva a gyomrom, de azért is mosolyogtam, és akkor Máriusz rám nézett, és mondta, hogy Isten éltesse, és aztán anyára nézett, és mondta, hogy köszöni, hogy ilyen jól tartotta, és akkor most mondja meg, hogy vesz-e vállfát vagy nem, mert neki mennie kell, mert aznap alig adott még el valamit, és akkor anya mondta, hogy jól van, vesz öt vállfát és tíz csipeszt, de csak akkor, ha Máriusz olcsón adja, és akkor elkezdtek alkudozni, anya nagyon szeretett alkudni, lehet, hogy az egészet azért csinálta, hogy alkudozhasson, mióta el kellett adjunk az apa ruháiból úgylis volt üres vállfánk elég.

Nekem akkor összerándult a hasam, és úgy éreztem, hogy mindjárt feljön az egész gesztenyés alagút, meg a paprikás krumpli is, amit még ebédre ettem, felálltam és kimentem a fürdőszobába, és összeszorítottam a fogam, mert nem akartam azért se hányni, megálltam a csap előtt, megengedtem a hideg vizet, és a tarkómra locsoltam belőle, mert az iskolába tanultam, hogy ez elmulasztja a hányingert, ittam is egy kicsit a két tenyeremből, és ettől szerencsére hamar elmúlt a hányingerem, és mikor visszamentem a konyhába, anya már túl volt az alkudozáson, Máriusz épp vette fel a vállára a vállfa-hámot, és mikor meglátott, mondta, hogy ha születésnapom volt, akkor ajándék is jár nekem, és lekasztott az egyik hámról kötött madzagról egy fakést, és a kezembe adta, és mondta, hogy használjam egészséggel, én meg csak bólintottam, nem akartam megköszönni, meg féltem is, hogy újra elkap a hányinger, aztán kinyitottam neki az ajtót, és be is csuktam utána.

Hallatszott, ahogy zörögve megy le a lépcsőn, anya rámnézett, azt mondta, hogy örüljek, hogy nem tudom, mi az az éhezés, aztán visszament a nagyszobába a dolgozatokhoz, én meg gyorsan bementem a szobámba, felálltam az ágyra és kinyitottam az ablakot, és épp láttam, hogy Máriusz kifordul a blokk előtt a bejáróból a járdára, és akkor marokra fogtam a fakést, és nagy levegőt vettem, de aztán mégse próbáltam meg fejbe dobni vele, mert tudtam, hogy nem találnám el úgyse, mert ahhoz sajnos már túl messze volt.

Géczi János versei

*A térre én raktam két padot
s én bontom a cseresznyeágot
kikevertem a színt is
a háttérbe húzódott háznak
s én játszom a kövön
mint a fény én csúszkálók
én szereltem össze
ez áprilisi nappalt
melynek közepében állok*

*Szeretem hallgatni
ha serceg a rádió
mint a só a tüzes platnin
mondom
vagy a fenyőforgácsok
a műhely gyalumelegében
pedig tudom
a rádió éjfél után
már minden ébernek serceg
de az a kőso
és a szagos faforgács
sok éve
csak nekem
csak nekem*

Egyed Emese

Virágének

*Az vagy-e, ki voltál?
Aki szépen szóltál.
Az vagy-e (voltál-e),
akinek láttalak, véltelek?
Nem féltelek akkor,
nem kerestem
a mindenképpen tetsző, tetszhető hangot;
nem lestem a tükröt;
hogy mi lett rótabb, hol arcátlanabb a női öregség,
nem kellett sem mentség, sem festék;
nem kellett az étel, mert mindenre jó volt
az a reggeli-napvilág-fényű
szerelmes bizonyosság.
Úgy véltem: bizonyosság.
Élj boldogan, elhagytál.
Fölsérti a csók is az ajkunk.
Felzaklat az álom, a józanság megnyugtat.
Félhetsz, mint elhunytat:
rosszul temettél;
félvállról vettél –
árokba ejtettél.
Furcsa ősz! Virágzik a rózsa.
Kökény színe, könnyű bogyoja,
sáfrány lila kelyhe, halála.
(Ének – hiába.)*

Kopogtat az Office 2010

A forradalom elmaradt. A Microsoft Office 2010 első technológiai előzetese (Technical Preview) alapján a jövőre megjelenő irodai programcsomag nem tartogat radikális újdonságokat. Csúpan elődjének az örökségét viszi tovább, amely anno alaposan felbolygatta az állóvizet. Az Office 2007 ugyanis alkalmazásai jelentős részében leváltotta az idejét múlt menüsört, hogy azt a modern szalagra cserélje, és bevezette az Open XML fájlformátumot, amely .docx, .xlsx és .pptx formában testesült meg, nem kevés fejtörést okozva ezzel a korábbi Office-tulajdonosoknak.

Hasonló merész újításokat azonban nem érdemes az Office 2010-től várni. Az embernek szinte az az érzése, hogy a Microsoftnál uralkodó reformhangulat nyugodtabb mederbe terelődött. Már nem akarnak piacra dobni olyan terméket, amelyre maga a piac és a tágabb informatikai környezet nem készült fel. Az új irodai programcsomag emiatt gyakorlatilag nem más, mint egy feljavított Office 2007. Hasonlóan a Windows 7-hez, amely a Vistára épül, csak minőségileg jobb. Forradalmat csak az Office 2010 tág termékvonalaiba tartozó webes Office (Office Web Applications) csinálhat, ám ő külön utat jár.

A szalag diadala

Első pillantásra feltűnő újdonság, hogy a program fejlesztői végleg leszámoltak az idejét múltnak ítélt menükkal. Immár az Office 2010 minden alkalmazásában a szalag szerepel, ami sokkal letisztultabb formát kapott. A Microsoft mérnökei számúzték az Office 2007 vastagon meghúzott vonalait, s helyére simulékonyabb formákat illesztettek. A szalag ennek köszönhetően szebb lett, bár ez a program használhatóságának a tekintetében nem sokat nyom a latba.

Újdonság még az Office gomb száműzése, amelynek a helyére minden program saját logója került, miközben annak neve semmit sem változott. Nem úgy a hatása! A legördülő menü helyére ugyanis egy sokkal okosabb, és használhatóbb alkalmazás-érzékeny Back Stage menü került. Itt egyrészt elvégezhetjük a legfontosabb műveleteket (mentés, mentés másként, megnyitás, bezárás, előzmények, új dokumentum, nyomtatás, megosztás és beállítások), ami mellett beállíthatjuk például a dokumentumhoz tartozó engedélyeket, árnyékmásolatokat kezelhetünk, illetve feltölthetjük az állományokat egy kattintással blogra vagy SharePoint szerverre. A sablonoknál pedig már nemcsak a helyi gépre telepítettek között válogathatunk, hanem böngészhetünk az Office Online sablonjai között is.

Eltűnt ennek hatására a nyomtatási előnézet menüpont, amely összeolvadt gyakorlatilag a nyomtatással. Vagyis ha egy dokumentumot ki szeretnénk nyomtatni, akkor azt is a Back Stage menüből érhetjük el, ahol a nyomtatásnál rögtön megjelenik a dokumentum előnézete. Annak egyébként egy kicsinyített mása a menübe történő belépéskor is látható, mikor olyan fontos információkat is kiír a program, hogy mekkora az állomány mérete, mennyi ideig szerkesztették, ki a szerzője, ki módosította utoljára, illetve milyen kommentárokat fűztek hozzá.

Külcsinben a fejlesztők szintén a Windows 7 vonalán haladtak tovább, figyelve arra, hogy a programcsomag már megjelenésében és esztétikusnak hasson. Sok apró részletben megfigyelhető a gondos kezük. Mint például a programok betöltődésekor megjelenő animáció, a letisztult szalag, vagy a minden programban más színben pompázó Back Stage menü. Összességében így az Office 2010 gusztyusos látványt nyújt.

Apróság például, hogy az egyszerű visszajelzések helyett smile-t lehet küldeni a fejlesztőknek, ha megtetszik valami. Igazából nem nagy dolog, de elősre szerethetőbbé teszi az irodai programcsomagot. Persze amiről eddig szó volt, az leginkább a felhasználói élmény szempontjából fontos. Ezek után nézzük bővebben, hogy milyen újdonságokat rejt az Office 2010!

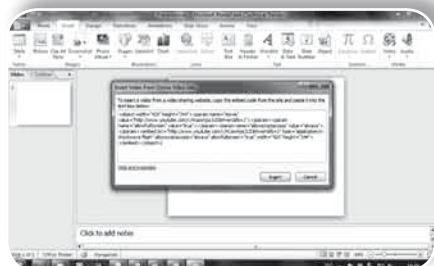
Word 2010

Elsőként is kezdjük az Office 2010 szövegszerkesztőjével, amelynek talán az egyik legfontosabb újdonsága a programcsomag többi tagjánál is használható beillesztés előnézettel parancs. Ezt jobb klikkel csálhatjuk elő a helyi menüben, ahol még a beillesztés előtt kiválaszthatjuk azt, hogy a vágólapon lévő képet/szöveget miként szeretnénk beilleszteni. Szöveg esetében például dönthetünk úgy, hogy a forrást egy az egyben akarjuk berakni, néhány formázástól meg akarjuk szabadítani, illetve csúpan a tiszta szövegre vágyunk, mikor a program minden formázást lepucol a beillesztendő szövegrészről. Remek újdonság, első pillantásra is hasznosnak tűnik.

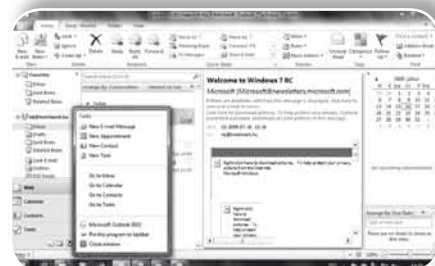
A beillesztés menüpontnál szintén több programra érvényes újdonság, hogy képernyőképet is be tudunk már illeszteni a dokumentumainkba. Ráadásul nemcsak a legutolsó vágólapon helyeztetet, hanem a program felsorol minden olyan képernyőfotót, melyet korábban készítettünk egy adott gépen. A képek szerkesztésénél ezenkívül az Office 2010 egy egyszerűbb képszerkesztőt is kapott, amellyel különböző művészi hatásokat adhatunk a képekhez. Továbbá a programot új SmartArt ábrákkal is felvértezték. Az új Text Effects opcióval pedig feldobhatjuk a szövegeinket, egy kattintásra különböző effektekkel ellátva azokat. Érdekes újdonságok, de kér-

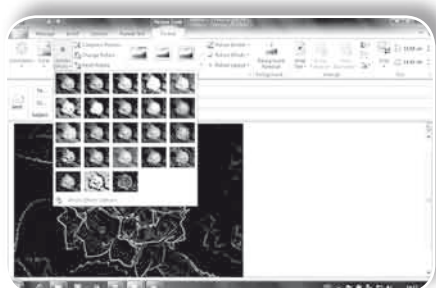
Csoportosított beszélgetés

YouTube PowerPointba

Outlook ugrólistával

Képszerkesztés az Outlookban

déses, hogy ez a gyakorlatban mennyire lesz hasznos.

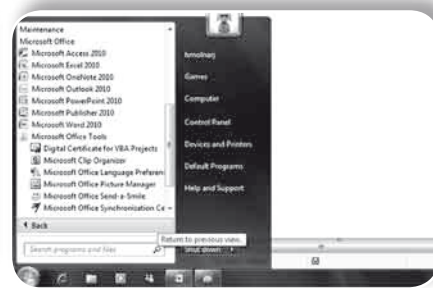
A Word 2010-ben ezen túl továbbfejlesztették a „Navigációs panelt” is, mellyel egyszerűen áttekinthetjük a nagyobb szövegeket is, illetve szerkeszthetjük azokat külön blokkokra szedve. A Word, a PowerPoint és a OneNote is fejlettebb csoportmunkamodulokkal egészül ki. Segítségével egy kattintással bármikor megtudhatjuk, hogy éppen rajtunk kívül ki szerkeszti a dokumentumot. Itt rögtön társaloghatunk is az illetővel több formában is. Utóbbi sajnos megfelelő környezet hiányában nem sikerült kipróbálnunk.

Diagram cellákba osztva

Esetében talán a legnagyobb újdonság, hogy az apró képszerkesztő mellett egy egyszerű videoszerkesztő modul is kapott. Így már nemcsak videók beillesztésére van módunk, hanem azokat a programon belül is szerkeszthetjük. Akár YouTube videókat is!

A PowerPoint esetében érdekes még a program Back Stage-en belül megbújó tömörítési opciója, mellyel a nagy állományokat drasztikusan letömöríthetjük (a bemutatóban a program 7,7 megabájtos fájlból 0,2 megabájtos állományt készít), hogy azokat e-mailben könnyedén továbbítani tudjuk.

Office-menü

gyet és feladatot vihetünk fel a programba. Illetve gyorsan a levelezésünkhöz, a naptárunkhoz, a névjegyeinkhez és a teendőinkhez ugorhatunk.

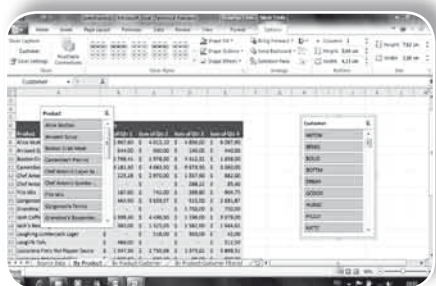
Végezetül röviden esszen szó azon alkalmazásokról is, melyek még megbújnak az irodai programcsomagon belül. Mivel az Office 2010 technológiai előzetese a legerősebb, Professional kiadásnak felel meg, ezért minden program megtalálható benne, amellyel az Office 2010 érkező fog: Access, OneNote, Publisher, egy digitális aláíráskészítő, ClipArt és fényképrendszerező, -szinkronizáló eszköz és egy nyelvi beállításokért felelős eszköztár.

Excel 2010

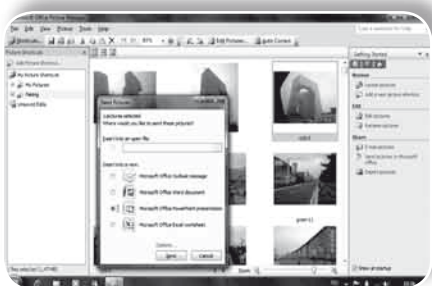
A korábban felsorolt újdonságok mellett az új táblázatkezelő két fő újdonságot tartogat. Az egyik a Sparklines, amellyel a korábbiaknál sokkal egyszerűbben hozhatunk létre diagramokat cellákba rendezve. Segítségével különböző trendeket vizuálisan oda tudunk helyezni, ahová való, nem kell többé külön elnavigálnunk a diagramokért. Fontos újdonság még az Excel 2010-ben debütáló „slicer”, amellyel gyorsan navigálhatnak majd a felhasználók a nagyobb táblázatok között is, különböző szűréseket beállítva.

PowerPoint 2010

A korábban leírtak – fejlettebb képszerkesztés, képernyőfotó és előnézetes beillesztés – a PowerPointra is igazak.

Excel Slicer

Office-kép

Outlook 2010

Az új Outlook esetében az újdonságok közül mindenképpen kiemelkedik a program új szalagja, amellyel jelentősen leegyszerűsödött a program használata (persze a szalagellenesek ezt biztosan másként gondolják). A gyors használatot segíti még a rajta ülő gyorselérési eszköztár (Quick Steps), ahol egy kattintásra kerültek a leggyakoribb műveletek. Ha azokkal nem értünk egyet, akkor bármikor személyre szabhatjuk, hogy valóban a számunkra legfontosabb funkciók kerüljenek oda.

Újdonság még, hogy az Outlook 2010 immár csoportosítja az egy témájú leveleket, hasonlóan a Gmail-ben már megismert párbeszédkezeléshez. Valamint Windows 7 operációs rendszer alatt kiválóan használható a program ugrólistája, amellyel egy kattintással új üzenetet, találkozót, névje-

Érdeemes lesz megvenni?

Elsőre erősen kérdéses, hogy a fentebb ismertetett újdonságok vajon elegendőek lesznek ahhoz, hogy a vásárlók számára kelendő legyen a jövőre megjelenő irodai programcsomag. Főként úgy, hogy az Office 2007 második szervizcsomagja mellett nem egyértelmű, hogy az Office 2010 tud majd annyi újdonságot hozni, hogy érdemes legyen beruházni rá.

A program gépigényéről sokat elmond, hogy az 535 MB-os telepítővel (32 bit) rendelkező programcsomagot kísérleti jelleggel elsőként egy Windows 7 RC-s 2 GB belső memóriájú MSI Wind netbookra raktuk fel (ami mai viszonylatban nem egy erős konfiguráció). Remekül elfutott rajta a legizmosabb Windows 7 Ultimate (RC) és az Office 2010 Professional együtt.

Összegzésképpen elmondható, hogy az Office 2010 irodai programcsomag szebb lett, gyorsabb lett és új funkcióival hatékonyabb munkát kínál, ám talán kevés újdonságot tartogat ahhoz, hogy érdemes legyen Office 2007-ről váltania egy otthoni felhasználónak, míg cégek esetén megfelelő támogatás mellett már vonzó lehet. Bármi is legyen végleges következtetésre korán van még. Várjuk meg a webes Office-t, hogy komolyabb, igazán megalapozott véleményt tudjunk megfogalmazni róla.

BIZALMAS SOROK

„Kedves Jó Pajtás és Bizalmas Sorok! Én egy nagyon szerelmes lány vagyok, de nem tudom, hogy én tetszem-e a fiúnak. Lehet, hogy én is tetszem neki, mert amikor megyek haza van egy barátnője, aki mindig megkérdezi tőle, hogy tetszem-e neki, mikor én leszállok a buszról. Kérlek, adj tanácsot, hogy tudnám elcsábítani?

Love Girl”

Válasz:

Kedves Love Girl!

Sajnos nem írtad meg a leveledben, hogy hány éves vagy, hogy közelebbi képet kaphaj rólad, és így könnyebben tudjak válaszolni.

Nem mindegy, hogy egy 10 évesnek vagy egy 14 évesnek a problémájáról van-e szó. Hogy tetszünk-e valakinek, nagyon sok jelből leolvashatjuk. Van, amikor direkt megmondja a személy, hogy: „Te teszel nekem!” vagy „Szeretlek!”

A közlés történhet közvetett úton: mobilhívás, SMS, e-mail vagy éppen barátnőn, barátón keresztül is. Sajnos, ilyen esetekben nem tudjuk leolvasni a másik személy ún. testbeszédét: a hanglejtését, a tekintetét (hogy a szemünkbe néz-e, vagy kerüli a tekintetünket), a testtartását (teljes testtel felénk fordul-e, mennyire fordul el tőlünk), az arcjátékát, a mimikáját, milyen grimaszokat vág, a köztetek lévő távolságot (közel jön-e hozzánk, vagy messziről mondja el a vallomását, messziről beszélget velünk). Mindez így nagyon komplikáltnak tűnik, de évezredek óta használjuk őket, és van, aki kevésbé, van, aki ügyesebben tudja olvasni, és megérteni a felénk küldött jeleket.

Ezzel egy külön biológiai-lélektani ágazat foglalkozik az ún. etológia. Ha felébresztettük a kíváncsiságodat a téma iránt, a helyi könyvtárban, az interneten számos könyvet és cikket találhatsz, amely az emberi és állati viselkedésről és az udvarlásról szól. Azt hiszem, tinikorban igazi „csábításról” még nem kellene beszélnünk, mert a csábításnak általában felnőtt vége van, és nagyon „testi” dolog, amivel egy gyermek-lapban nem foglalkozunk. Ugye, nem erre gondoltál?! Hogy meglásd, igazából érdekeled-e fiút, egy kis kutatási és megfigyelési munkára van szükséged. Figyeld meg, hogy követ-e a tekintetével, ha találkoztok az iskolában, gyakran ott tartózkodik-e, ahol te is vagy, rád mosolyog, odaköszön stb. Ha észleled ezeket a jeleket, akkor te is tetszel neki. Hogy a tudtára add, hogy tetszik neked, hasonlóan kell neked is viselkedned. Az iskolai eseményeket is kihasználhatod arra, hogy a fiú felfigyeljen rád. Például, ha sportmeccs van, amiben részt vesz, szurkolj neki. A közös iskolai rendezvényeken is a közelében lehetsz, és ilyenkor beszélgethettek is az eseményről. Kérdezhetsz, és válaszolhat is, mert van miről beszélgetni.

Ami zavarba ejtő lehet, és a kortársak piszkálódását is kiválthatja, az az, amikor hangosan odakiáltjuk, hogy „Szeretlek!”, vagy „üldözőbe” vesszük a szimpátiát, esetleg túl nyilvánvalóvá válik, hogy valaki valakibe szerelmes. A társak néha kegyetlenek is tudnak lenni, és ilyenkor a tini el is bátortalanodik, és elmegy a kedve mindentől. Ezért, ha csak lehet, „szerelmet vallani” legjobb négy szemközti, és nem az iskola füle hallatára. Ugyanakkor ki is használhatod a közös jó barátokat, akikben bizalmad van, hogy kipuhatólják, tetszel-e neki. A kölcsönös „pozitív” jelzések után jöhet a köszönés is. Ha fogadja a köszönésed, jó jel. Ha goromba veled vagy elutasító, hagyd a fenébe, állj odébb, és viselkedj úgy, mintha nem is létezne. Amikor ismerkedsz vagy szakítás valakivel, úgy viselkedj, ahogyan te is szeretnéd, hogy veled viselkedjenek.

„Kedves Bori Mária!

Én egy örültem szerelmes, 14 éves lány vagyok. A fiút mind jobban és jobban szeretem, úgy, hogy hétvégeken, amikor nem megyünk iskolába, és nem láthatom, majd bele bolondulok. Állandóan körülötte forognak a gondolataim, telefírkálok mindent a nevével, meg azzal,

hogy „Szeretlek!” Már rám is szóltak a tanárok, mert a könyveim is tele vannak firkálva. Szerelmes leveleket és verseket írok, amiket persze nem küldök el. Így egy kicsit enyhítem a hétvégi boldogtalanságomat. A gondom az, hogy jön a téli szünidő, amikor hetekig nem fogom látni a fiút. Ha két nap alatt is ilyen nagyon hiányzik, mi lesz a szünidős helyzetet? Kérem, adjon tanácsot!

Bigi”

Válasz:

Kedves Bigi!

Ne izgulj, amióta világ a világ, a szerelmesek rajzolgatnak, írogatják a szerelmük nevét, ki papírra, ki falra, kőbe, fába vési.

A legszebb szerelmes versek is a bizonytalan várakozási időszakban, boldogtalan szerelemben vagy szakításkor születtek. A dal és a vers az érzelmek kifejezésének egy-egy médiuma, amit szintén nagyon régóta használnak az emberiség. Amit még megtehetsz – mivel szeretsz írni – az a naplózás. Így is könnyíthetsz a lelkeden, elmondhatsz, szóba foglalhatsz mindent, ami a szívedben és a gondolataidban van. Én a te helyedben nem félnék a szünidőtől. Számos lehetőség kínálkozik a találkozásra. Biztos, hogy a fiú nem fog benn kuksolni a szobájában január közepéig. Korcsolyázás, séta, mozi, színház, művelődési egyesület, kultúrház szünidei programjai, esetleg az iskola szünidei programjai stb. mind a rendelkezésekre állnak. A barátnőkkel el-eljárathatsz az eseményekre, és biztos lesz köztük olyan is, ahol a fiú is megjelenik. A barátnőkkel az iskolában vagy esetleg máshol ti is szervezhetek szünidei programot, ahol az iskolatársakkal együtt lehetnétek, és hasznosan eltölthetnétek az időt. Ha semmi a felsoroltak közül nem áll a rendelkezésedre, sajnos, ki kell várnod a szünidő végét, amikor újra találkozhattok. Addig is írd naplót, verset, fogalmazást, amiben leírod érzéseidet és élményeidet. A verseidet elküldheted a Jó Pajtásnak is.

„Kedves Bori Mária!

Már többször nekiültem, hogy megírom a problémámat, de ejtettem a dolgot. Most már nem bírom tovább, és ezért tanácsot kérek magától. Szeretek egy 5 évvel idősebb fiút, már 3 éve. Nagyon kedves fiú, tudja, hogy szeretem. Írtam neki levelet és SMS-t is, nem haragudott meg érte, de nem is válaszolt. Már párszor beszéltem is vele. A horoszkóp szerint összeillünk, és azt írta benne, hogy tetszem neki. A gondom az, hogy szégyenlős vagyok és egy kissé dundi. Azért nem tetszek neki? Próbáltam már lefogyni, de nem ment. Hogyan tudnék lefogyni, hogy a fiúnak tetszek?! Kérem, adjon tanácsot!

12”

Válasz:

Kedves „12”!

Ha hiszed, ha nem a köztetek lévő különbség igen nagy, és jó lenne átgondolnod a fiú iránti rajongásod. A fiú pedig nem azért nem érdeklődik irántad, mert dundi vagy, hanem azért, mert még nagyon kislány vagy, aki mint nő nem nagyon érdekli. Nem ugyanazok a dolgok érdeklik, nem tudnátok miről beszélgetni sem, és nem ugyanazt várja a másik nemtől, mint te. Egy nagyon jól nevelt, kedves fiúról lehet szó, mert különben már rég durván lerázott volna. Hogy könnyebben elfejtsd ezt a viszonzatlan szerelmet, foglald le magad. Ha valamilyen sportot, testmozgást választasz, jól döntöttél, mert ezzel sokat tehetsz a dundiságod ellen is, ami természetes velejárója a nővé válásnak. Ahhoz, hogy jól működjenek a női szervek, és termelődjenek a női hormonok, bizonyos zsírtömegre van szükség. A testmozgás és a torna pedig a szép idomok mellett boldogsághormonokat is termel, és jobban érezzük magunkat. Ha még az étkezésedre is odafigyelsz, több gyümölcsöt, zöldséget, sovány húsokat eszel, és kevesebb chipset, kólát, zsíros péksüteményeket, cukrozott szörpöket fogyasztasz, a „dundisággoddal” is másként állsz majd.

„Kedves Bizalmas sorok!

Tizennégy éves vagyok, és járok egy nagyon aranyos, jóra való fiúval, akivel nagyon jól érzem magam, de aki nálam alacsonyabb. Már agyonszekálnak az osztályomban. A fiú már megszokta, hogy piszkálják a többiek, mert alacsony. Nem zavarja a dolog, sőt néha viccelődik is a saját számlájára. Én is alacsony vagyok, és ezért a többiek törpikéknak neveznek bennünket, ami engem szörnyen idegesít. Arra is gondoltam már, hogy inkább szakítok a fiúval. Mit tegyek, mert mind boldogtalanabb vagyok.

Válasz:

Kedves Tipp-toppp!

Azt hiszem, meglepedtetél arról, hogy amikor valaki beleszeretünk, a testmagasság a legkisebb dolog, amire odafigyelünk. Azok a barátok, akik csúfolnak benneteket, nem is barátok. Nekik mond az arcukba, hogy törődjenek magukkal. Mindenkinek van mit söprögetnie a háza előtt: pattanásokat, görbe hátat, lábszagot, izzadást, görbe lábakat, vörös hajtat, szemüveget, testsúlyt stb. Senki sem tökéletes, és mindenkinél lehetne találni valami csúfolnivalót. Jó lenne, ha ezeket a piszkálódásokat te is viccként fogná fel, meg kell tanulnod ignorálni őket, mert akik piszkálnak benneteket, féltékenyek arra, ami köztetek van, a boldogságotokra. Itt az alkalom, hogy tisztázd, ki az igaz barátod, akire jóban-rosszban számíthatsz, és ki az, akit mellőznöd kell. Ti ketten pedig élvezétek azt a viszonyt, ami köztetek van.

„Kedves Bizalmas sorok!

Két hónapja járok egy fiúval, akit nagyon szeretek, a gond az, hogy egyáltalán nem tetszik! Kérlek segíts!

Válasz:

Kedves Szerelem!

Tudnod kell, hogy a tetszés, a vonzódás, a szimpatizálás és a szerelem kézen fogva jár. Egyik a másik nélkül nem létezik. Megtörténhet, hogy egy-két tulajdonság nem tetszik valakinél, de attól még szerethetjük

Tipp-toppp

„Kedves Bizalmas sorok!

A gondom nagy. Mégpedig az, hogy szerelmes vagyok egy nálam 2 évvel idősebb fiúba. Ez még nem is olyan nagy baj, hanem az, hogy az ő legjobb barátja engem szeret, a legjobb barátján pedig az én szerelmemet szereti. A barátján folyton veszekszik velem, hogy miért nem járok azzal a fiúval, aki engem szimpatizál, és hagyom Alexet öneki. Mit tegyek? Kikit sem szeretném elveszíteni. Kérlek segíts!

Tanácsstalan

Válasz:

Kedves Tanácsstalan!

Így van ez az életben és a tinikorban is: nem az szeret, akibe én vagyok szerelmes, hanem az, aki nekem egyáltalán nem tetszik, és össze-vissza kuszlódik a dolog. A gond a barátjánál való viszonyban van. Ő erőszakoskodik olyan dologban, ami nem is tőletek kettőtökötől, hanem az adott fiútól függ. Nem ti döntitek el, hogy a fiú mit akar, hanem ő. Legyetek türelmesek, és hamar kiderül, kinek van esélye nála. A legjobb lenne, ha a fiú egy harmadik lánnyal kezdene el járni, így ti barátjánok maradnátok. Mert ha így folytatjátok, nem jósolok hosszú időt a barátságotoknak. A barátok pedig nagyon fontosak, és a barátságot is ápolni kell. Ti ketten ezzel hogyan álltok?

Karácsonyi levél

Kedves Mindannyian!

Itt van, véget ér még egy esztendő, és egy gyönyörű, várakozással teli karácsony vár ránk.

Van, aki örömmel várja ezt az időszakot, sajnos azonban vannak olyanok is, akik, az iskolai dolgok miatt szorongva, de lesznek, akik a családi hangulat, az esedékes konfliktusok miatt izgulnak.

Lesznek iskolák és osztályok, ahol a hagyományok ápolásán keresztül megadják a kicsiknek és nagyoknak egyaránt azt a mintát, amit továbbvihetnek a családjukba. Az ajándékozást, az összetartást és egymásra figyelmet, mindezt a hagyományok ápolásán keresztül. Ne feledkezzetek meg egymásról, az osztályotokban sem. Az iskolát is járja át a karácsony hangulata, hisz az otthon mellett, itt vagytok legtöbbit. Néha a tanáraitokkal, osztálytársaitokkal többet vagytok, mint a saját szüleitekkel. Szerezzetek egymásnak örömet, saját készítésű, vagy esetleg személyre szóló piciny ajándékkal. Diszítsétek fel a tantermeteket, legyetek együtt, örüljétek együtt. De örömet lehet szerezni azzal is, hogy másként viselkedünk egymással, mint különben. Figyeljétek oda, hogyan szóltok társaitokhoz, hogyan viselkedtek velük, a tanáraitokkal, az iskolában dolgozókkal. Az illedelmes viselkedéssel, trágár szavak

mellőzésével, előzékenységgel, köszönéssel is örömet lehet szerezni egymásnak. Készítsetek és küldjétek karácsonyi és üdvözlőlápot, és küldjétek el jókívánságaitokat a barátoknak, ismerősöknek, a szűkebb és tágabb család tagjainak, így is ápolva az egymás közötti jó viszonyt. Az ünnepek elmúltával pedig használjátok ki a szünidő napjait, hogy pótoljátok a mulasztásaitokat. Tervezzétek meg az időtöket, hogy mindennap egy-két órát az iskolai dolgokkal is foglalkoztatok, és még mindig maradjon elegendő időtök a szórakozásra, a családdal való együttlétre. Abban az egy-két órácskában rendezhettek a füzeteiteket, pótolhatjátok a tudásotokban a hiányzó láncszemeket, olvashatjátok a kötelező és házi olvasmányt is. Szünidei naplót is vezethettek, amibe mindennap leírjátok, mi történt veletek, merre jártatok, milyen élményben volt részetek. Mit olvastatok, milyen filmet néztetek, és milyen véleményetek van róla. Utána könnyebb lesz megírni a fogalmazásokat is, amik a második félévben várnak rátok. A szünidőben legyetek többet a családdal és a barátokkal, barátnőkkel, de ne a tévé vagy a számítógép képernyője előtt. Beszélgetsetek, hallgassátok meg egymást. Használjátok ki az ünnepeket és a téli szünidőt arra is, hogy segítetek az otthoni előkészületekben, a takarításban, sütésben-főzésben. Osszátok meg az ünnepek terhet anyuval, apuval, ezzel is örömet szerezve nekik. Békés, boldog karácsonyt, szebb és jobb új esztendőt kíván a Bizalmas sorok olvasóinak

Bori Mária

Karácsony

*Karácsonykor minden szép,
még az is, ahogy a hó lép.
Karácsonykor csengőzünk,
Újévkor meg pezsgőzünk.
A Mikulás ajándékot oszt,
Jézuska ajándékot hoz.
A Karácsony akkor szép,
ha a hó fehér.*

Licity Adrianna, 4. osztály, Miroslav Antić iskola, Palics

Gergő (Interjú a testvéremmel)

Házi feladatra magyarból interjút kell készítenem. A testvéremet választottam interjúalanyként, vele beszélgetek.

– Mutatkozz be!
– Gergő a nevem.
– Hányadikos vagy?
– Első osztályba járok.
– Megtanultál már írni és olvasni?
– Persze! De olvasni jobban szeretek.
– Miért?
– Mert a betűket összeolvasni sokkal könnyebb, mint szép formásra kanyarítani őket.

– Sokat olvasol?
– Igen, és nemcsak azt, amit a tanító néni az olvasókönyvből felad.
– A házi feladatokat rendszeresen megcsinálod?
– Csak egyszer felejtettem el valamit. Akkor meg mindjárt „majmot” kaptam!

– Majmot? Hogyhogy?
– Az egy jegyféleség... méghozzá egyes! Csúnya majom!
– Ha kész a leckéd, mivel töltöd a szabad idődet?
– Vagy kompizok, vagy a Bionickle-lal játszom.
– Mi az a Bionickle?
– A legókockához hasonlít. Apró darabkáiból robotokat lehet összerakni.
– A számítógépen melyik a kedvenc programod?
– A robotos játékokat kedvelem.
– Ki gondolta volna?!... De hagylak is tanulni, hogy minél előbb mehess a játékaidhoz. Köszönöm, hogy beszélgettél velem.

Gergő máris a könyve fölé hajolva folytatta, amit a kedvemért az előbb félbehagytam. Én meg arra gondoltam, hogy milyen jó, hogy nekem is segített valaki, hogy gyorsan megcsináljam a házit.

Nagy Bella, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

A családom és én

Anyu Becsén született, apu pedig Kikindán. Adán ismerkedtek meg, és házasodtak össze.

Anyukám neve Rigó Szilvia. Ő 34 éves, szőke hajú, kék szemű és 164 cm magas. Anyukám kereskedő, egy vegyeskereskedésben dolgozik. Nagyon szeret kertészkedni. Otthon fóliasátorba ültetett különböző fajtájú krizantémokat. Van cserepes, vágott, kis és nagy virágú növényünk. Ezeket árulja még a munka mellett a piacon. A házimunkára is figyel. Nagyon kedves, és ha van valami gondombajom, hozzá fordulok segítségért.

Apukám neve Rigó Attila, és 39 éves, barna hajú, kék szemű és 172 cm magas. A piacon árul behozatali árukat. Kedveli a horgászást. Eladásra is halászkodik. A bátyjával együtt jár pecázní. Sokszor kora reggel kel, és ha jó a kapás, képes késő délutánig is a Tisza-parton maradni. Nagyon türelmes. Kiskoromban sokszor mentem vele horgászni. Nagyon örültem, mikor tenyeres kárászokat fogtam, majd hazafelé felpakoltam és teli zsákmánnyal indultunk meg. Néha az egész család is pecázással tölti a délutánját. Ilyenkor jókat nevetünk. Jóízűen uzsonnázunk. Ezt nagyon szeretem. Nyáron pedig a borzasztó melegben lemegyünk a Tiszára fürdeni a ladikunkhoz, sokszor unokatestvéreink is velünk tartanak. Sokat pancsolunk és szórakozunk. A vasárnapi ebédnél is együtt van a család. Miután elkészül az ebéd, mindig jó érzés asztalhoz ülni. Szeretek mezeget a napokat, mert utána is jó a kedvünk.

Nagyon örülök, hogy ilyen szüleim vannak, mindig megértenek, és ha gondom van, hozzájuk fordulhatok. Rengeteget dolgoznak, hogy nekünk meglegyen mindenünk. Ha valamit rosszul csinálók, azt is megmondják, evvel is segítenek. Nagyon szeretem és tiszteltem őket.

Rigó Antonella, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Együtt a család

Anyukám, apukám, az öcsém és én vasárnap délután szoktunk együtt lenni. Ezen a napon az öcsém és én korán kelünk. Nyolctól tíz óráig rajzfilmek mennek a tévében, s mi ezeket végignézzük. Közben megágyazunk és felöltözünk, valamint kicsit rendet rakunk. Amikor ezt mind elvégeztük, az öcsém a számítógépen játszik, míg én a hétfői órára készülök. Körülbelül egy órákor kész az ebéd, s ilyenkor segítünk anyukámnak megteríteni. Aztán leülünk enni, közben mindenki elmeséli a héten történeteket. Vasárnap általában valamilyen hús kerül az asztalra. Ebéd után kis pihenő következik. Míg anyuék pihennek, az öcsikém és én a Kley, a rejtélyes idegen című sorozatot nézzük. Mire véget ér, anyuék is felébrednek. Jöhet a családi program, ami néha egy séta vagy társasjátékozás, hogy csak kettőt említsek. Ma a társasjáték mellett döntünk. Érdekes a dolog, mert anya és apa Ember ne mérgeledjöt, mi pedig Gazdálkodj okosan játszánánk. De győz a mi ötletünk, mindenki figyel, és a győzelmet apa söpri be. Játék közben sokat nevetünk és kérdezősködünk a szüleinktől.

A legérdekesebb az, amikor már a bútorokat gyűjtöd a házba az otthonodat építve. Ezek a délutánok békében és nyugalomban telnek, és jó példa arra, hogy nemcsak barátokkal lehet bulizni, hanem szűk családi körben is.

Lipták Lilla, 5. osztály, Október 10. iskola, Szabadka

Mai mese

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király. Ennek a királynak volt három fia.

A királyfik nem szerettek tanulni, egész nap a számítógépen játszottak. Ha ebédelni kellett, a szakács SMS-t küldött nekik. Kedvenc ételük a pizza és a spagetti volt. Egyik este e-mailt kaptak a szomszéd királyfítól. Szülinapi bulira hívta őket hétvégére. A királyfik tanakodtak, mivel lepjék meg barátjukat. Egy robotgót vettek neki. Már alig várták a szombatot. Kora reggel előállt a repülőgéjük, bepakolták az ajándékot, és felszálltak. Útközben nem a tájban gyönyörködtek, hanem a fülhallgatójukon zenét hallgattak. A bulin, miután megettek minden tortát, szendvicset, bementek az informatikaszubába, leültek egy-egy laptophoz és Counter játékot játszottak.

Ha abbahagyják a játékot, legyenek a ti vendégeitek!

Rózsa Boglárka, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

A tél

*Elmúlik az ősz,
megjön a tél,
nincs már a fákon
zöld falevél.*

*Nincsen tanulás,
helyette van más,
hógolyózás, szánkózás,
jégen korcsolyázás.*

**Sótanyi Gellért,
6. osztály, Ivan Goran
Kovačić iskola, Szabadka**

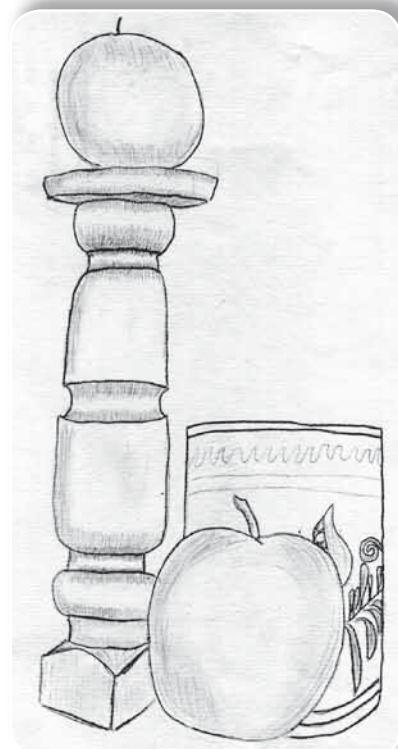
Hóhullás

*December van,
hull a hó,
buzgón készülődik
Télapó.*

*Fehér színű pelyhecskék,
szállingóznak lefelé.
Örülnek a gyerekek,
mert szánkózni mehetnek.*

*Hóembert is építünk,
a hócsatát élvezzük.
Bent a forró csoki vár
lehet, a karácsonyfa is áll.*

**Kovács Nikolett,
6. osztály, Hunyadi János
iskola, Csantavér**

Fekecs Boglárka zentagunarasi tanuló rajza

A hívek pásztora

Martonos plébánosát, Savelin Zoltánt a plébánia udvarán találtam. Arra kértem, hogy az életútjáról és a hivatásáról beszéljen. Nagy örömmel tessékelt be az irodájába.

Ott nagyon hideg volt. A nagy szekrények között a falakon püspökök és vallási témájú képek, a szoba közepén asztal, amelyen rengeteg minden volt. Rögtön kérdezetni kezdtem:

– Már gyerekkorában eldöntötte, vagy csak később alakult ki az elhatározás, hogy pap lesz?

– Hát, ez sokáig érlelődik az emberben. Nagyon jól éreztem magam ebben a közösségben. Valahogy kicsi koromtól kezdve a templomhoz kötődtem, mert már három évesen ministráltam – mondja, miközben megigazítja a fején a sapkát, talán azért, hogy ne lássam az ősz haját.

– Gyerekkorában voltak-e csínytevésai, mint a többi gyereknek?

– Ojajj! Persze! Ojajj! Voltak ám! – a szigorúnak és kiegyensúlyozottnak tűnő Zoltán atya itt kicsit ellazult, és hangos nevetésre fakadt. – Húsvét volt, amikor kaptam egy új nadrágot. Cowboyost játszottunk a templomkertben, ugráltuk át a kerítést, én felakadtam, és széthasadt a nadrágom – összefont kezét széttárva magyarázta nekem, mekkora volt a hasadás a nadrágján.

– Miért éppen a papi hivatást választotta?

– Erre talán nem is lehet megfelelő választ adni. Nem tudom megmagyarázni. Mindig e felé húzott a szívem.

– A szülei pártolták a papi pályát, vagy inkább más hivatásra szánták magát?

– Az édesanyám maga is nagyon vallásos, de apám egy teljesen eltérő szakmára szánt, aranyművesnek. Már meg is beszélte a mesterrel, hogy oda ad hozzá inasnak. Végül ő is beletörődött a vágyamba.

– Hol járt iskolába?

– Szabadkán kezdtem a gimnáziumot 1964-ben, azután pedig Horvátországban folytattam a tanulmányaimat.

– Hol kezdte a munkáját? Van-e beleszólása, hogy hova kerüljön?

– Manapság már lehet pályázni, hogy merre szeretnél menni, de úgy, hogy én magam megmondom, hova akarok menni, úgy nem lehet. Régen még ennyit sem lehetett – mondja, miközben feláll, felveszi a látszólag vastag kabátját, és billegeti a fejét, mint akinek nem tetszik ez az új lehetőség. – Én Bajmokon kezdtem 1975-ben. 1983-tól dolgozom itt Martonoson mint plébános.

– Lelkileg és testileg hogyan készül fel a misékre?

– Testileg nem is lehet. A lelkünket nagyon meg kell erősítenünk.

– Hogyan jut hozzá a miseborhoz és az ostyához?

– A bort nagyon biztos helyről kell beszerezni. Rettentően tisztának kell lennie. Az ostyát Szegedről hozom.

Igazán érti a dolgát a mi plébánosunk. Észrevettem rajta, hogy ha elkezd mesélni, nem tudja abbahagyni. Szereti azt, amit csinál. Tanult ember. Reméljük sokáig lesz még velünk.

Szell Réka, 7. osztály, Jovan Jovanović Zmaj iskola, Martonos

**Tóth Johanna
szabadkai
tanuló rajza**

RÜGYFAKADÁS

Részelték a naplóból

2009. X. 12.

Fáradtan vetem rá magam az ágyamra, és megkönnyebbülten sóhajtom: „Végre vége ennek a hosszú napnak!” Amint az ablakon kitekintek, feketén sötétedik előttem a hideg, esős világ.

A mai nap is lassan indult, mint mindegyik reggelem. A nehéz kelés után az iskolában már kezdett feszültebbé válni a hangulat, mivel felmerült bennünk, lehet, hogy ellenőrzőt fogunk írni műszakiból. Ez persze nem lett volna jó számunkra, mivel egyikünk sem készült arra az órára. Természetesen a tanárnő nem könyörült meg rajtunk, megíratta velünk, s így megtörtént, amitől tartottunk. Nem hinném, hogy jóra sikeredtek a művek, de majd a jövő héten kiderül. E nagy megpróbáltatások után biológián már kissé megnyugodtunk, mert csak kísérleteztünk. A szünetekben a befűtött tantermekben töltjük szabad perceinket. Ezek a rövid szünetek viccelődéssel, vidám illetve komoly beszélgetésekkel, és persze tanulással telnek el nálunk, a nyolcadik osztályban. Szerbórán semmi különös nem történt, csak a szerdai ellenőrzőre készültünk. Ez egyszerűen elképesztő. Most, hogy közeleg a negyedév a vele járó intőosztással, szinte minden tantárgyból tudásfelmérőt írunk, felelünk, vagy rosszabb esetben a nagydolgozat van soron. Igaz, ezeken is túl kell esni egyszer. Magyar irodalomból három ötot is kaptam, ezért kivirultan battyogtam hazafelé. Otthon megebédeltem, és utána újból az iskolába siettem a műszaki csoportra. Ott a felsős diákok vehetnek részt, és készíthetnek maguknak ötletes dolgozat. Nevetgélve, viccelődve múlt el ott is az idő, és estefelé újra itthon találtam magam. Az ágyamon fekvé elemeztem a mai napot, és arra a megállapításra jutottam, hogy ez egy elég jó, eseményekben dúsz nap volt. Azon is elmélkedtem, ha felnőtt lennék, vajon akkor is így gondolkodnék-e, vagy teljesen más szemmel látnám ezt a bonyolult világot. Fogalmam sincs. Az még messze van, de azt tudom, hogy nekem most legfontosabb a tanulás.

Álmosan hallgatom az esőcseppek koppanását a vizes ablaküvegen, miközben a tűz pattogása lágyan beleolvad ebbe a hangulatba. Én nem tudok ellenállni ennek a gyönyörű altatónak, így elmerülök puha párnáim közt, és elevezek egy végtelenül hosszú, mély és távoli tengerre, melynek álom a neve.

Tompa Melitta, 8. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Egy napom jelenetei

Ébredés

Álmomban a tengerparton jártam. Gyorsan szeltem a kék habokat, a nap jókedvűen sütött. A hátamra feküdtem és teljesen ellazultam. Arra gondoltam, milyen szép is a nyár!

– Martin, ébresztő! Fél óra múlva indulnod kell az edzésre! – halottam messziről anyám hangját.

Ez nem lehet igaz! Hirtelen a szobám négy fala között találtam magam. Nagyon nehezemre esett felkelni az ágyból.

Edzés

Már megint egymás mellett úszunk Damirral. Nagy harc dúl közöttünk, mert egyforma erősek vagyunk. Még csak tíz méter a célig. Damir nagyon jó barátom, de a vízben ádáz ellenségekké válunk. Most is le fogom győzni. Még csak két karcspás, és vége. Sikerült! Én győztem! Mind a ketten piros fejfel, lihegve mászunk ki a medencéből. Mivel vége az edzésnek, lekezelünk egymással:

– Holnap találkozunk!

Ebéd

Farkaséhesen ülök le az asztalhoz. A levegőben pompás illatok. Anyukám a kedvencemet, a hortobágyi húsos palacsintát készítette. Jó étvágygal fogyasztom el. Kár, hogy délután iskolába kell menni, szívesebben számítógépeznék.

Az iskolában

Örömmel beszélgetek osztálytársaimmal a hosszú nyári szünet után. Danival élményeinket tárgyaljuk, mikor belép a magyartanárnő. Az órán egy olvasmányt dolgozunk fel, aztán a tanárnő bejelenti, hogy házi feladatként nekünk is hasonló történetet kell írunk. Szerencsére magyaróra csak a jövő héten lesz, így van időm kitalálni a fogalmazást. A mai napon még csak két tornaóra van, és akkor mehetünk haza.

Este otthon

A kiadós vacsora után végre leülhetek számítógépezni. Ezt a pillanatot vártam egész nap. Megnézem a levelimet, majd kedvenc játékomat játszom.

– Martin, ne sokáig játszál, mert holnap is korán kelsz! – hallom anyám hangját, de nem is figyelek rá, mert nagyon beleélem magam a szórakozásba.

Martin Jaramazović, 7. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Legkedvesebb időtöltésem

Ha most visszanézek a múltba és elgondolkozom azon, hogy mi mindent csináltam szabad időmben, mesélhetnék órákig, de inkább lerövidítem.

Mikor még kisgyerek voltam, nagyon szerettem játszani a babáimmal. Több is volt belőlük. Mindegyiknek volt neve. Szerettem öltöztetni őket, sétáltatni és a mindennapi életet lejátszani velük. Amikor óvodába kerültem, legjobban rajzolni és festeni szerettem. Szabad időmben sokat tartózkodtam a szabadban is. Biciklizni és hintáztatni minden áldott nap kedvem volt. Nagyapámmal télenyáron nagy sétákat tettünk. Kisiskolás koromban nagyon érdekelték a népművészeti dolgok: sokat szőttem, gyöngyöt fűztem, hímeztem és kötöttem. Nagyamám mérhetetlen türelemmel mindig mindent elmagyarázott. Tíz-tizenegy éves koromban kezdtem jobban érdeklődni a könyvek iránt. Elkezdtem moziba járni. Továbbra is érdekelték a népművészet ágazatai.

Most már felsős vagyok. Inkább a zene érdekel. Szeretek a társasággal kijárni, sétálni, hülyéskedni. A táncolást sem felejtém ki, és a festészet is jól megy. Sajnos több időt vagyok a tévé előtt, mint amennyit a könyvekkel töltök. De azért havonta elolvasok egy-egy könyvet.

Az idők folyamán változott az ízlésem, a gondolkodásom. Más dolgok érdekelnek. Remélem, hogy jövőre komolyabb leszek, és több könyvet fogok elolvasni.

Petrušić Dorotea, 8. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Tűvé tettem

Egy reggel iskolába készültem. Az iskolába mindig busszal szoktam menni, ingyen, mert van egy hónapos buszjegyem, amit ha felmutatok a buszsofőrám se néz, csak felenged. Ezen a reggelen pont ezt a fontos dolgot nem találtam.

Rögtön elkezdtem keresni az íróasztalomon, mert ott hatalmas a rendetlenség, s hátha a dolgaim közt van a jegy. Elkezdtem kutatni. Ledobáltam a könyveimet a földre, szétszedtem az asztalt, de sehol sem találtam.

– Biztos bujkál a huncut! – gondoltam dühösen. – Talán az ágy alatt van!

Néztem alatta, mellette, benne, de a jegy sehol.

Gondoltam, megkérdezem anyát, hátha látta:

– Anya! Láttad a buszjegyemet.

– Nem hiszem. Hogy néz ki? – kérdezte.

– Narancssárga, és egy tízes van a közepén – válaszoltam.

– Azt hiszem, a szekrényedben láttam ilyesmit – mondta.

Köszönet nélkül rögtön ott termettem a szekrény előtt. Kidobáltam belőle a ruhákat, belemásztam, kutattam benne, de sehol se láttam azt a narancssárga, tízes hasút.

Már tűvé tettem az egész házat, mégsem találtam a buszjegyet. Csak egy utolsó dolog menthetett meg az elkéséstől, a zsebpénz. Abból a zsebpénzből kellett elvenni ötven dinárt, amit hetekig gyűjtöttem.

Bánatosan vettem ki, és tettem be a zsebembe a pénzt. De rám mosolygott a szerencse! Miközben a zsebben turkáltam, megtaláltam a buszjegyet. Végre ott lapult, csak csendesen várta, hogy észrevegyem.

– Hurrá! – kiáltottam, de abban a pillanatban már futottam is, mert el kellett érnem a buszt.

Futottam, mint egy atléta. A buszt szerencsére elértem, de volt még egy bibi. A buszsofőr azt mondta:

– Ez a jegy tegnap lejárt.

Lefagyott a mosoly a képemről. Végül is muszáj volt a zsebpénzemből fizetni, de az a lényeg, hogy eljutottam az iskolába.

Ezen a napon jól megjártam, de megtanultam, hogy hol keressem először a jegyemet.

Kiss Dominik, 7. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Karácsonyfa

*Karácsonyfa feldíszítve,
villog rajta sok égőcske,
a sok égő tarka színe
villog a sötétben.*

Buják Synthia, 5. osztály, József Attila iskola, Bácskertes

*Szeretemben eltöltött, békés karácsonyt
és sikerekben gazdag új évet kívánok
minden munkatársamnak s az őket
felkészítő pedagógusoknak.*

Tomán Mária

Húsz év múlva

Húsz év. Milyen gyorsan repül az idő! Már 34 éves vagyok.

Bejártam egész Európát, és így, 34 évesen már kész lexikon vagyok. Négy éve Amerikában a NEVB-nél, vagyis a Nemzeti Erőforrás Védelmi Bizottságnál dolgozom. Ez a cég a tiszta vizek és az érintetlen vadon megőrzéséért küzd, legalábbis megpróbál. Hiszen 2029-ben egyre kevesebb ilyen területet lehet találni. Most éppen egy fontos kérvényen dolgozom, amivel elérhetném, hogy a Winsor & West vállalat végérvényesen bezárjon. Utálom ezt a céget. Ők tesztítenek meg mindent, amit ellenzek. A legismertebb termékük a sárga színű ceruza, de mint afféle óriáscég gyártanak mást is (rakétákat, atomreaktorokat, kólaifinomitást is végeznek stb.), persze a közvéleményt a ceruzával ámitják, de ez most lényegtelen. Véget ér a munkaidőm, és hazafelé tartok. Az utcán bűzös szemet fogad. Aztán a házukhoz érkezem, és belépek az előszobába.

– Szia, drágám! – fogad a férjem.

– Szia! – válaszolok kicsit nyugösen. – Nehéz napom volt ma.

– Készítettem vacsorát – mondja George. Látszik rajta, nem tetszik neki, hogy ilyen hűvösen válaszolok.

– Akkor lássunk hozzá – és elkezdem kipakolni az evőeszközöket. Étkezés után úgy döntök, megnézem a híradót.

– Jó estét! – köszönt a hírolvasó. – Úgy tűnik, igaznak bizonyulnak a vészmadár tudósok jóvendőlései. Ugyanis Amerika déli partvidékén hurrikánok pusztítanak, a Csendes-óceán térségében pedig tájfunok. Több ezer halott. A víziánnyról tárgyalt tegnap a...

Kikapcsolom. Elég! Az íróasztalhoz ülök, és befejezem a kérvényt. Három hét múlva be kell nyújtanom, és elő kell adnom a terveimet. Remélem, sikerül.

Sikerült! Végre egy környezetszennyező gyárral kevesebb van a világon. Gyerekként nem ezt képzeltem el hivatásomnak, a sorsom másképp alakult.

Nem fogom, és nem is szeretném megtervezni a jövőmet, de remélem, izgalmasan gazdag lesz.

Prokecz Lídia, 7. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Kiss Martina szabadkai tanuló rajza

HOROSZKÓP

Kos

Felfogtad abból az évből, amely pont elmúlt, hogy egyedül nem élhetsz a földön, egyedül nem lehetsz boldog, az ember társas lény. Megértetted, hogy a szerelemhez nem csak te kellesz, kész vagy továbblépni. Igaz kellett egy kis idő, hogy ezt megértsd.

Bika

Folytatódik a nagy átalakulások éve. Az elmúlt években a Szaturnusz azon fáradozott, hogy ráébresszen bizonyos dolgokra, és a frusztráltságot elűzze. Most eljött az idő a cselekvésre. Az akarat nem játszik olyan nagy szerepet, mint eddig, és úgy érzed, hogy ha valamit elterveztél az be is következik.

Ikrek

Szegény Ikrek, még el sem kezdődött a 2010-es év, és te már a sorsoddal kapcsolatos kérdésekre keresed a választ, hiszen azt hiszed rossz neked.

Rák

A 2010-es év első három hónapja idegességgel és nyugtalansággal telik. Ennek ellenére a február sikeres lehet, ha minden energiádat befekteted.

Oroszlán

A 2010-es év felejthetetlen lesz a számodra, a legnagyobb élmények a magánéletedben érnek. Nagy leckét kell megtanulnod, és pedig az agresszivitás és a birtoklási vágy leküzdését, a szimpátiádnak joga van szabadon döntenet. Meg kell tanulod értékelni a pillanatot, ugyanakkor türtöztetned kell erős akaraterődet. A sporttevékenységek segítenek elégetni a felesleges energiát.

Szűz

2010-ben sok próbatételen kell átesned. 2010 júliusáig darabokra tépnek a körülmények, nagyon nehéz lesz eldönteni, mit is szeretnél az életben.

Mérleg

2010-ben nagyon vakmerőnek érzed magad. Lassítani kell a tempón, legalábbis 2010 májusáig mindenképpen, mert gondjaid adódhatnak. A suliban is nagy a lelkesedésed, társaiddal azonban gyanúsán szemlélik mindezt.

Skorpió

Miután eltelik a január, ami nagyrészt nyugodt hónapnak tűnik majd, két igencsak zsúfolt hónapra számíthatsz, ilyen lesz a február és a március is. Nagyon figyelmesnek kell lenned a pénzügyeid megoldásában. Az egészségedre is ügyelj.

Nyilas

Az év legerősebb csillagjegye vagy. A legerősebb, a legagresszívebb és a legdominánsabb. Két harcos és életteli bolygó hatása alatt vagy 2010-ben: a Plutó és a Mars. Ez az év több hónapja alatt érezhető lesz rajtad, kezdve a márciustól egészen szeptemberig.

Bak

A 2010-es év a versengésről szól majd, ellenségeskedésekről, különböző veszteségekről. 2010 márciusától a családban erős konfliktusok lesznek, legfőképpen áprilisban.

Vízöntő

Íme az év leginnovatívabb és legeredetibb csillagjegye. Semmi új nem lesz a nap alatt, évek óta csak az ötletvilágban élsz. Mi lenne a különbség? 2010-ben néhány ötletet meg is valósíthatsz. Ezt a leckét kell megtanulnod az elkövetkezendő években.

Halak

2010-ben sok kihívásnak kell eleget tenned, a balszerencse sem kerül el, sokszor csalódsz abban a környezetben, amelytől nem várnád el a csalódást. Elszigeteled magad, az ideálok világába menekülsz, amelyet csak te ismeresz.

Karácsonyi illatok

Az égő gyertyák, a fenyőágak, a fűszeres mézeskalács és az alma illata segít abban, hogy a karácsony hangulata még ünnepibbé váljék. Bár a kemizálódásnak köszönhetően az illatok ma már nem a régiiek. De illóolajokkal meghittséget, kellemes békét árasztó estét varázsolhatunk lakásunkba. Tehetjük őket aromamécsesbe, csöpögtethetjük szárított levelekre, virágszirmokra. Öt-tíz csepp a fürdővízben igen hatásos kiegészítő lehet testünk-lelkünk ápolásához.

Vanília

Kellemes, édeskés aromája miatt hazájában, Mexikóban még ma is igen széles körben használják. Egy régi leírás alapján a vanília elűzi a fáradságot, felpezsdíti a keringést. Lecsendesíti a haragot, a feldült lelkiállapotot, oldja a félelmeket és a kudarcérzést.

Szegfűszeg

Az Ezeregyéjszaka meséiben többször olvashattunk e közkedvelt fűszerről. Bakteriümüölő, fertőtlenítő hatása miatt széles körben használható. Javítja az emésztést. Feledtetni a kellemetlen régi emlékeinket, és nyitottá tesz az új élmények befogadására.

Fahéj

A világ egyik legősibb fűszere. Gyógyhatása sokféle. Javítja a szív működését és a keringést, segíti az emésztést, gyorsítja a lábadozást. A fahéjolajos bedörzsöléssel nő a biztonságérzet, oldódnak a lelki feszültségek és szorongások.

Ánizs

A belőle nyert illóolaj görcsoldó, javítja a gyomorműködést, és rendkívül hatásos idegi eredetű alhasi fájdalomkénál. Hányáscsillapítóként és fulladás esetén is használják. Egyes leírások szerint alkalmas szédülés, fejfájás, asztma és keringési betegségek gyógykezelésére.

Illatos karácsonyi mécses

Szükséges kellékek: a viaszt olvasztásához Salkalmas edény (pl. kimustrált kislábas), természetes anyagból készült közepes vastagságú fonal a kanóchoz, pálcá, kerámia-csészék vagy hőálló üvegedény, fehér vagy színes gyertyák, színes zsírkréta.

Ha üvegedénybe akarunk mécses önteni, megelőzhetjük, hogy elpattanjon, ha előzőleg 1-2 percre mikrosütőbe vagy forró vízbe tesszük. Vigyázzunk, az edény belseje ne maradjon vizes, mert akkor nem tudjuk egyenletesen beleönteni a viaszt. A mázas vagy mázatlan kerámia semmiféle előkezelést nem igényel.

A viaszt felolvasztjuk. Ha kezd füstölni, azonnal vegyük le a tűzről. Amikor kellőképpen megolvadt, mártsuk bele a kanócot, majd tekerjük fel egy pálcára, és lógassuk bele a csészébe, üvegedénybe. Ezen keresztül öntsük bele a forró viaszt – vigyázzunk a kezünkre! Először csak háromnegyedig töltsük az edényt, majd tegyünk bele ánizst, szegfűszeget, fahéjat, citromkarikát, fenyő- vagy tujaágot. Ezután már csak egy vékony réteg viaszt öntsünk rá. A mécses finom karácsonyi illatot áraszt majd világítás közben. Ha a fehér viaszt színessé szeretnénk tenni, reszeljünk színes zsírkretát az olvadó viaszba, és keverjük össze.

Többkanócos változatban is készíthetünk mécseset. Akkor két pálcára tekerjük a fonalat. Arra kell ügyelni, hogy a kanócok ne álljanak nagyon közel egymáshoz, és közvetlen közelükben ne legyen illatosító anyag.

Érdeemes kitanulni a szép csomagolás fortélyait, ez még az utolsó pillanatban sem késő. Tanuld meg az alapfogásokat, és engedj szabadjárá a fantáziádat.

A csomagolásnál mindig vedd figyelembe a megajándékozott személyét, egyéniségét, és aszerint dönts a csomagolópapírról, a szalagdísz formájáról és színéről. A legnehezebb a szabálytalan formájú ajándékot becsomagolni. Ilyenkor előfordulhat, hogy a csomagolópapír meggyűrődik, ráncos lesz; az ilyen szépséghibákat díszítéssel takarhatod el.

Azokat a papírdarabokat is felhasználhatod, melyek a méretre vágásokat fennmaradnak. Hajtogatással legyezőformákat készíthetsz belőlük, a papírcsíkokból pedig virágokat. Egy-két ötlet a karácsonyi ajándékok csomagolásához:

- kartonból állítható angyalkákat készíthetsz, a szoknyája alá teszed a csomagot;
- ruhaneműt, kisautót, babát, kozmetikai szereket be lehet csomagolni szaloncukor formájúra;

Csomagolni is öröm

– akinek van ideje, textilmaradékból kis zsákokat varrhat, csipkével, szalaggal, karácsonyi motívummal ellátva;

– van olyan tárgy is, amelyet nem lehet úgy becsomagolni, hogy ne is sejtse, mit rejt a papír. Ilyenkor érdekes csomagolással inkább csak díszítsd az ajándékot;

– szalagból a következő módon lehet masnit készíteni: a hüvelykujj kivételével a négy ujjadra tekerj több rétegben szalagot, és amikor levett a kezéről, a közepét megfogva mindkét oldalról vágj bele egy-egy háromszöget. A bevágásoknál kösd meg egy vékonyabb szalaggal, és húzogasd ki a masnit alkotó hurkokat. Máris ráköthető vagy ráragasztható az ajándékcsomagra.

Végül is ne feledd, az az igazi ajándék, amely nem mutatja meg azonnal önmagát, hanem izgatottan kell bontogatni, tálalgatni, hogy mit is rejt a szép csomagolás.

A mosoly értéke

Senki sem olyan gazdag, hogy meglehetne nélküle, és senki sem olyan szegény, hogy ne lenne gazdagabb tőle. Táplálja a jóakaratot az üzleti életben, boldogságot teremt az otthonban, és mindenütt a barátság biztos jele.

Pihenés az elfáradt embernek, napfény a csüggedőnek, világosság a szomorkodónak, és a természet legnagyobb szerűbb ellenszere a bajokkal szemben.

Nem jelent földi javakat senki számára: nem lehet megvenni, elérni, kölcsönadni vagy ellopni – csak önként lehet adni.

Ha valaki túl fáradt ahhoz, hogy mosolyogni tudjon, akkor legelőbb te nézz rá derülten.

Senkinek nincs annyira szüksége a mosolyra, mint annak, aki maga már nem tud mosolyogni.

Ha meg akarsz kedveltetni magadat az emberekkel, akkor mosolyogj!

Se mmibe se kerül, de sokat teremt. Gazdaggá teszi azokat, akik kapják és nem juttatja koldusbotra azokat, akik adják. Egy pillanattal él csak, de emléke néha örökké megmarad.

Természetes anyagokból

Aki nem kedveli a csillogó-villogó, cikornyás mintájú üveggömböket, a girlandokat vagy az arany- és ezüstszálat, szárított gyümölcsből saját kezűleg készített díszeket is aggodhat karácsonyfájára.

Citruskarikák

- Az ép narancsokat vagy citromokat éles késsel 3 mm vastag szeletekre vágjuk, és előmelegített sütőben, 50 fokon megszárazítjuk.

- A száradási idő a gyümölcsök víztartalmától függően akár 10 óra hosszát is eltarthat. Közben a karikákat időnként megfordítjuk.

- A fűzérhez a megszáradt karikákat keskeny szalagra felragasztjuk. Az átfűrt karikákat egyenként is felaggathatjuk a karácsonyfára.

Narancs- és citromhéjból

- A nagy darabokban lefejtett narancs- és citromhéjból süteményszaggatóval csillagokat szúrunk ki, és megszárazítjuk. A csillagokat sablon alapján is kivághatjuk.

- A megszáradt csillagokat a hátoldalukon ragasztóval vékonyan bekenjük, és kettésével összeragasztjuk. Kettéhajtott szalagot foglalunk közéjük, hogy fel tudjuk akasztani.

Ehető fűzerek

- Hosszabb-rövidebb, tarka fűzereket állíthatunk össze cérnára vagy damilra fűzött aszalt gyümölcsökből: szilvából, sárgabarackból stb.

- Kandírozott trópusi gyümölcsöket, például ananász- vagy mangódarabokat is felhasználhatunk.

- Az aszalt és a kandírozott gyümölcsöket rozsdamentes, gondosan megtisztított drótra is felfűzhetjük.

Tűzdelte narancs

- Nemcsak narancsot, hanem mandarint vagy kis almákat is megtűzdelhetünk szegfűszeggel. Ez a kedvelt karácsonyi fűszer a gyümölcsökkel együtt nagyon kellemes illatot áraszt. Tetszés szerinti mintákat készíthetünk.

- A fűszerekkel megtűzdelte gyümölcsök tisztítják a szoba levegőjét.

Étvágycsináló

Havas fenyőfák

Hozzávalók: 15 dkg liszt, 10 dkg kókuszreszelék, 1 citrom reszelt héja, 10 dkg margarin, 1 tojás, 10 dkg cukor, a tészta kinyújtásához kevés liszt, a sütemény tetejére 15 dkg porcukor, 5 evőkanál citromlé, 10 dkg kókuszreszelék.

A lisztet, a kókuszreszeléket, a citromhéjat, a hideg margarint, a tojást és a cukrot sima tésztává gyúrjuk, fóliába csomagoljuk, és húsz percre a hűtőbe tesszük. A tésztát lisztezett deszkán kb. 3 mm vastagra kinyújtjuk, és fenyőfaformával kiszaggatjuk. Ha nincs ilyen forma, kartonból vágjuk ki. Ezt helyezzük a kinyújtott tésztára, és késsel körülvágjuk. Sütőpapírral kibélelt sütőlemezen egymás mellé helyezzük a fenyőfákat, és előmelegített sütőben kb. 15 percig sütjük. Amikor kihűltek, a porcukrot a citromlével alaposan összekeverjük, és ezzel kenjük meg a süteményt, majd még kókuszreszeléket szórunk rájuk, amit jól belenyomkodunk a fenyőfákba. Így lesznek „havasak”.

Zúzmarás gyümölcsök

Ép gyümölcsöket (például nagy szemű szőlőt) megmosunk, megtöröljük, és tojásfehérjébe mártjuk. Porcukorral azonnal megszórujuk, és tálcán megszárazítjuk. Végül a tálban elrendezzük.

A korcsolyázás

Ősi cölöpépítmények kiásása során állati csontból készült korcsolya került elő a földből. Ez azt bizonyítja, hogy több ezer éve ismeri az ember a korcsolyát. Ott, ahol sokáig tart a fagy, a szánkón kívül a korcsolya volt hosszú időn át a legfontosabb közlekedési eszköz.

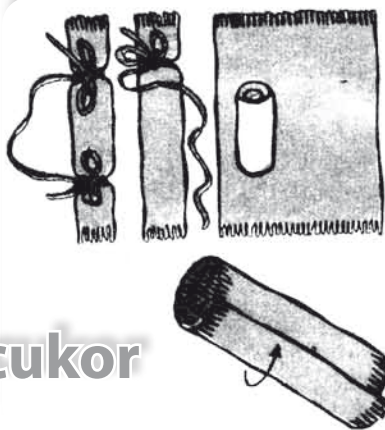
Hollandia befagyott csatornáin már évszázadokkal ezelőtt kedvelt szórakozás volt a korcsolyázás. Ezt számos németalföldi festmény és irodalmi mű is igazolja.

Az első korcsolyázóegylet 1742-ben alakult a skóciai Edinburgban. A korcsolyázást mint szórakozást angol katonák honosították meg Amerikában az 1740-es években. A 18. században Franciaországban is megked-

vették, az udvarban Mária Antónia királyné hozta divatba. Az első korcsolya a lábbelire erősített csont volt, ezt követte a fára erősített vaslemez. A csizmára erősíthető, vasból készült korcsolyát az amerikai Busnell találta fel a múlt század első felében.

1864-ben Európába látogatott Jackson Haines chicagói tánctanár, és olyan korcsolyázási módot mutatott be, amely táncmozdulatot is tartalmazott. Ennek hatására alakult meg a bécsi műkorcsolyázó iskola. Belőle bontakozott ki a nemzetközi műkorcsolyázás. Az első korcsolyapályát 1866-ban nyitották meg Torontóban, az első műjégpályát pedig 1876-ban Londonban.

(D-v)

Óriás szaloncukor

Ha végképp kifogytál az ötletekből, hogyan csomagold be a karácsonyi ajándékokat, íme egy ötlet: tekerj köré fehér papírt, a végeit vagdosd rojtosra, keress valamilyen szalagot, és az ábrán látható módon kötözz masnit az így kapott hengerre. Ezután már csak a karácsonyfa alá kell helyezned az óriási szaloncukrot.

Ég a gyertya, ég...

A gyertya végigkíséri egész életünket a keresztlétől a ravatalig. Ott ragyog a születésnap tortákon, és a magyar néphit szerint a mennyországban is van mindenkinek egy gyertyája, amelynek lángja addig lobog, amíg élünk. Az olajjal átitatott nádszálakat vagy papirusztekercseket a faggyú- és viaszgyertyák követték, az 1800-as években pedig a kellemes illatú sztearin- és paraffingyertya lett a legelterjedtebb fényforrás. Visszagondolvá hihetetlennek tűnik, hogy a 19. század utolsó évtizedeiben – amikor autók, vonatok, gőzhajók, motoros léghajók szállították az utasokat, táviratokat, fényképeket küldhettek, és telefonálhattak egymásnak az ismerősök – gyertyák, petróleumlámpák sápadt fényénél írták műveiket az írók, költők, zeneszerzők.

Cimbora

A hétágú gyertyatartó a bolygókat, a négyágú az égtájakat jelképezte

Jégsima?

Ha kezünkbe vesszük, könnyen kicsúszik az ujjaink közül, a jég ugyanis csúszós. De miért csúszós, pontosabban csúszós-e egyáltalán? A kérdés csak látszólag értelmetlen, mert a jég különféle tárgyak felületére ráfagy, nem csúszik le róluk még akkor sem, ha ezeknek a tárgyaknak is nagyon sima a felületük. Meg aztán a nagyon hideg napokon vesszük kézbe azt a bizonyos jégdarabot, inkább ragadósnak érezzük; ha kőkeménnyé fagyott húscsomagot húzunk elő az erősen dolgozó mélyhűtőből, az is erősen ragad a kezünkhöz...

Amikor megfogjuk a jeget, ujjunk melegétől kevéske víz olvad a felszínén, s ez a kenőanyagként működő réteg teszi csúszóssá a jég felületét. Nagyon hideg jégdarabnál is ez történik, csakhogy amint kezünk melegétől elolvad a felszín, azonnal meg is fagy, s ez a vékony, friss jégréteg teszi ragadóssá a jégdarabot.

2010

	JANUÁR	FEBRUÁR	MÁRCIUS
H	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29
K	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30
Sz	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31
Cs	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25
P	8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26
Sz	9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27
V	10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28
	ÁPRILIS	MÁJUS	JÚNIUS
H	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28
K	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29
Sz	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30
Cs	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24
P	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25
Sz	3 10 17 24 31	1 8 15 22 29	5 12 19 26
V	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27

Jó Pajtás és Mézeskalács

21000 NOVI SAD, Vojvode Mišića 1/II., Szerbia
Tel: +381 21/ 475-4008 és 457-100
e-mail: szerk@opajtas.info URL: http://www.opajtas.info

	JÚLIUS	AUGUSZTUS	SZEPTEMBER
H	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27
K	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28
Sz	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29
Cs	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30
P	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24
Sz	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25
V	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26
	OKTÓBER	NOVEMBER	DECEMBER
H	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27
K	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28
Sz	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29
Cs	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30
P	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31
Sz	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25
V	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26

Ha ma kalendáriumot mondunk, mindenki egyértelműen naptárt ért rajta. Fel sem tételezi senki, hogy az valamikor üzleti könyv, pontosabban szólva adóskönyv volt. Hogy megmagyarázhassuk, mintegy kétezer évet kell visszaporgetnünk időgépünkön.

Jóval Krisztus születése előtt az ókori Rómában, amely akkor olyan világhatalomnak

számított, mint ma Amerika, a hidépítő mérnök-főpapok szerkesztették a naptárakat, mégpedig úgy, hogy a Hold járásához igazodva hónapról hónapra kihirdették egy-egy hónap elsőjét, azaz kezdetét. A kihirdetést vagy kikiáltást a caleo igével fejezték ki. Az üzletemberek is a kölcsönök kamatait a hónap elsőjén hajtották be, és ők is adósnaplókat a caleo kifejezésből származtatva kalendáriumnak, azaz kikiáltási naplónak nevezték el.

Természetesen a Hold járásán alapuló naptár nem lehetett pontos, egy holdév ugyanis nem tartott annyi ideig, mint amennyi idő alatt a Föld megkerüli a Napot. Julius Caesar idejére a római naptárban már olyan zűrzavar keletkezett, hogy a római császárság megalapítója egyéb gyökeres reformja mellett a naptárban is rendet temtetett. Félreparancsolta főpapjait, és egy

egyiptomi csillagászt, Szoszigenészt bízta meg egy alapos naptárreform végrehajtásával. Az akkori idők élvonalába tartozó egyiptomi tudomány eredményei felhasználásával Krisztus előtt 46-tól az ún. Julianus-naptár szerint számították az időt 1628 éven át, amikor is ennek tévedéseit a VII. Gergely pápáról gregorián naptárnak elnevezett kalendárium váltotta fel. Ezt használjuk ma is, de ez már más história.

Maradjunk a kalendáriumnál!

A Julianus-naptár bevezetésével a hidépítő pap-mérnökök munkája – hogy kihirdessék az új hónapot – fölöslegessé vált. A kalendárium neve és fogalma azonban fennmaradt. Ebben kétségtelenül nagy része volt a középkor latin kultúrájának is. A hónap elsőjét, a calendae-t ezután is latin nyelven emlegették. Csak természetesen átalakult.

Aprószentek

Aprószentek napja: december 28. Része az egyházi év karácsonyi ünnepekörének. A köréje sereglő ünnepi szokások ideje az előző nap estéje is lehet. A szokásmagyarázó mondák és az egyházi liturgia szerint emlékünnap: a Krisztusért mártírhalált halt betlehemi kisdedek szenvedéseit jelképezi: aprószent minden fiúcsesemő, akit Heródes király a gyermek Krisztus keresésekor megöletett. A bibliai történet – a templomi prédikáció következményeként – meglepő elevevéssel élt még századunk elején is az aprószentek napja szokásai mögött. Például a fiúgyermek megkorbácsolásának szokását a betlehemi kisdedek szenvedéseire vetítette vissza, a lányok megvesszőzésének ceremóniáját pedig azzal magyarázta, hogy Betlehemben a fiúgyermek pusztultak el, mosta lányoknak kell értük szenvedni.

A korbácsolás rítusa azonban korántsem függ össze a bibliai történettel, hanem pogány termékenység-, varázslás- és katartikus rítusok halvány emléke, amelyet az egyház úgy erősített meg, hogy a korbácsolásra használt vesszőt felvette szentelményei közé. Az ilyen vessző vagy a belőle font korbács a betegséget hárította el az emberektől. Máiig sem tudjuk azonban, hogy az aprószentek napján szokásos korbácsolás rítusát és képzeteit az egyházi gyakorlatból, esetleg a szomszéd népektől tanultuk-e el, vagy történelmünk mélyebb rétegeibe vezet vissza. 16. századi egyházi források említik a „vesszők megszentelését”, a világi források pedig már a 15. századból tudósítanak a korbácsolás népi formáiról. 20. századi formái: az aprószentek napját megelőző estén, általában azonban az aprószentek napján a legények vagy a fiúgyermekek vesszőköteggel vagy vesszőből font korbáccsal gyengén megcsapkodják a lányokat, asszonyokat, szerencsekívánók mondókká kíséretében.

Örömmünnep, a hanuka

Amikor a keresztények meggyújtják a gyertyákat a fenyőfán, nemcsak a karácsony, hanem népi nevén a „zsidó karácsony”, a hanuka is beköszönt. A hanukának több ezer éves története van. Krisztus előtt 363-ban a filiszteusok megtámadták a zsidó államot, és földig rombolták városait. A nagy hadvezér, Juda Makkabbi azonban összeszedte népét, és hosszú, véres háborúban megsemmisítette a betolakodókat. A győztes háborúból hazatérve a félig romba dőlt és megszentelt templomban csak egy napra elegendő szent olajat találtak. Aztán csoda történt: az olaj nyolc napig égett, és kitarított mindaddig, amíg sikerült szentelt olajat előállítani.

A hanuka annyit jelent: újakezdeni. Az ünnep jelvénye a menóra, a rajzunkon is látható gyertyatartó. A zsidóság ezt az örömmünnepet az egész világon megtartja. Az ünnep beköszöntével a gyerekek ajándékot kapnak, és az évezredes játékot, a trenderlit (pörgettyűt) játsszák.

A hanuka nem esik pontosan egybe a keresztény karácsonnyal, ám a két ünnep közelsége jelképezi: együtt kell élnünk és örülnünk!

Bulira

Ha ráuntatok a szilveszteri buliban a zenebonára, a táncra, de hazamenni még nincs kedvetek, próbáljátok ki ezeket a játékokat! A társaság jókedve garantált!

Gyors asszociáció

Ezt a játékot igen gyorsan kell játszani, így szórakoztató csak igazán. Tetszőleges számú játékos játszhatja.

A játék célja: Az előző játékos által mondott szóra azonnal rávágni azt a szót, amelyre asszociálunk.

A játék menete: A társaság eldönti a kezdő személyét, aki mond egy neki tetsző szót. A soron következő játékos erre gyorsan rávágyja azt a szót, amely erről eszébe jut, és így tovább. Ha egy játékos gondolkodik vagy habozik a válasszal, kiesik a játékból.

A játék győztese az a játékos, aki utoljára marad játékban.

Példa:

nyár–strand–víz–hideg–tél–hó–sí–láb-törés–gipsz–szobor–művészet–zene–tánc–buli...

Körbe-mese

Mindenki leül egy nagy körbe, a kezdő játékos mond egy mondatot, például: „Tegnap esett a hó.”, vagy tők mindegy, mit. A következő játékos rákérdez, hogy miért? (Miért esett tegnap a hó?) A következő válaszol

rá (kitalál valamit), a 4. megint kérdez stb. A végén teljesen máshova fogtok kilyukadni. Akkor van vége, ha unalmassá válik.

Felelsz, vagy mersz?

A játék menete: először is az, hogy ki kezd, ti döntitek el, nincsen semmiféle dobókockás segítség vagy ilyesmi. Ezért aztán 5 percig azon marakodtok, ki legyen az első játékos, második játékos stb. Akit kineveztek kezdeményezőnek, az kiválaszt egy embert a társaságból, és megkérdezi tőle: no, drága, aranyos Gipsz Jakab, felelsz, vagy mersz? El-döntheti. Ha azt válaszolja, hogy felel, akkor a kérdező feltesz neki egy kérdést, ami a rend kedvéért mindig nehéz, vagy csak az az ember tudja rá a választ, aki kérdezett. Ha nem találja ki a választ a „kísérleti alany”, akkor mernie kell. A mérés abból áll, hogy a próbára tevő kiszab egy feladatot (természetesen a játék elején a játékosok eldöntik, hogy ez a kérés mennyire lehet vad...), amely eléggé kínos a legtöbb esetben. Ha a játékos megcsinálja, jól lejárhatja magát, viszont ha nem, akkor kiesik a játékból. Ha a játék elején a kérdező a mérést válaszolja, akkor egyenesen nekirohan a feladatnak, úgyhogy általában a

felelést érdemesebb kérni. A játék különösen azért jó, mert jól lehet nevetni, repül közben az idő, és annyiszor tolhattok ki egymással, ahányszor csak akartok.

Párosító

A táncospárokat érdemes így összehozni. Az érkező fiúkra egy-egy állatnevet tűzünk ki. Választhatnak maguknak az előre odakészített kínálatból. Például: mackó, elefánt, mókus, ló, bika, aligátor stb. A lányok viszont a játékban szereplő „állatok” kedvenc eledelének nevét kapják meg. Például: lépes méz, pálmalevél, dió, zab, lóhere, hal stb. Már maga az elnevezés és a választás is sok évődésre, nevetésre ad okot.

Az első tánchoz – vagy a táncversenyhez – az „állatnak” meg kell keresnie „kedvenc eledelét”, s együtt táncolnak. Később ismét összeszedhetjük a cédulákat, s mindenki új állat és ételnevet kap, így a párok cserélődnek.

ÁLLATKIRAKAT

„nem iszik”. A koala valóban igen ritkán vesz magához vizet: táplálékának magas a nedvességtartalma, így nincs szüksége arra, hogy a fáról a talajra másszon inni.

Kizárólag eukaliptuszlevelet eszik, amitől úgy illatozik, mint a köhögés elleni cukorka. Ebben látszólag semmi különös nincs, ha nem tudjuk, hogy az eukaliptusz levele gyakorlatilag minden más emlős számára súlyosan mérgező. A koala mája képes közömbösíteni a káros vegyületeket. A koala erszénye más erszényesekéhez képest fordítva, hátrafelé nyílik. Sokan úgy vélik, hogy az eukaliptusz bódító hatása következtében a koala állandó „részeségben” él, ez azonban tévhit.

Hogy ezt a mókás képű kis „mackót” a látogató napközben mindig álmotag szenderegésben találja egy ágvillaiban, annak magyarázata az állat igen lassú emésztési folyamatában keresendő. Akárcsak a lajhár, a koala is átalussza a nap nagy részét: a 24 órából körülbelül tizenkilencet tölt mozdulatlan pihenéssel, az ébrenlét öt órája pedig elsősorban az éjszakai időszakra esik. Ilyenkor az állatka megélné, és nagyon is józanul végzi mindennapi tevékenységét: táplálkozik, párosodik, sőt gyakran viaskodik is fajtársaival, és területét a mellkasán található illatmirigyek váladékával jelöli meg, olyan módon, hogy mellét a faághoz dörzsöli. Mindazonáltal nem a nagy eszéről híres: valamennyi emlősállat közül neki van testméretéhez képest a legkisebb agyveleje.

A koala hazája Ausztrália, de nem az egész kontinensen fordul elő: hiányzik a nyugati partvidékről, illetve a földrész sivatagos belsejéből, ahol nincs elegendő csapadék ahhoz, hogy eukaliptuszerdők nőjenek. Olykor vándorútra is indul, ami a fán élő állat számára szintén nem veszélytelen vállalkozás, különösen amióta hazáját keresztül-kasul hálózák a forgalmas autópályák. A kontinensen autózva éppen ezért gyakran találkozunk az ember ilyen figyelmeztető táblákkal: „Vigyázat! Itt éjszaka koalák kelnek át az úton!”

Csekélyértémű „medvebocs”

A koala úgy fest, mintha kifejezetten gyermekjátéknak tervezték volna: ilyen szeretetreméltó külsővel megáldott állat kevés van a földkerekségen. Bizonyára sokan babusgatnák szívesen otthonunkban, erre azonban aligha van lehetőség: különleges életmódja miatt az „erszényes mackó” még az állatkertekben is elég ritkaság.

Ausztrália egyik legjellegzetesebb és legismertebb állata a koala: hatalmas orra, hamuszín bundája, mókás fülpacscai annak is ismerősek, aki sohasem látta életben. Koalamackónak, erszényes medvének is szokták hívni, holott a valódi medvéhez semmi köze nincs: erszényes, mint csaknem minden emlősállat a kontinensnyi szigeten. Fán élő életmódot folytat, amiről lábainak felépítése is árulkodik: erős karmai vannak, s a biztosabb fogás érdekében mellső lábának öt ujjja közül kettő szembefordítható a többivel. Erős metszőfogai miatt koponyája a rágcsálókéhoz hasonlít. Nevéről azt tartják, hogy bennszülött eredetű, és jelentése:

Tollruhától a frakkig

Átváltozóművész pingvinfióka

Nem család, nem ámitás! Képünkön ugyanannak a fajnak, az Antarktisz t övező szigeteken költő királypingvinnek a két példánya látható! A megszokott frakkos öltözékben a szülők egyike emeli kackiánisan ég felé a csőrét, míg mellette a hortobágyi pásztorok subájára emlékeztető öltözékben a fióka silbakol, vagy ismerkedik meglehetősen zord környezetével. A furcsa páros különleges „öltözéke” egymagában is azt példázza, hogy egy-egy faj életben maradásához hányféle szempontot, követelményt hangol össze az evolúciós fejlődés. A pingvinfióka egy igazi átváltozóművész...

A pingvinfélék, köztük a királypingvinek olyan madarak, amelyek a törzsfejlődés során elvesztették repülési képességüket, s egyoldalúan az úszó életmódra tértek át. Idejük java részét vízben töltik, méghozzá olyan tájakon, ahol a levegő hőmérséklete gyakran süllyed fagypontra alá. Testalkatuk és szervezetük hőszigetelése is ennek megfelelően módosult. Szárnyaik az úszást segítő végtaggá alakultak. Orsó formájú testüket pedig már nem vastag tollruha, hanem a bőr alatt kialakult vastag zsírréteg védi a sarkvidék dermesztő hidegétől és a szélviharok megpróbáltatásaitól. A külső fedőréteget alkotó lapos, rövid, ráadásul rendszertelenül elhelyezkedő tollak inkább csak díszítőelemként jellemzik, mintsem óvják ezeket az úszó, lubickoló madarakat.

Ami azonban megfelel a teljesen kifejlett királypingvineknek, az nem alkalmas a tojásból kibúvó fiókák megóvására. Ezért az ő védelmükre egészen más megoldást talált a természet. Életük első szakaszában, a test védő megfelelő zsírréteg kialakulásáig, meg-

őrizte számukra a madarak egyik korábbi jellemzőjét. Azt a „subaszerű” tollruhát, amely pelyhes pihaszerű szerkezetével a szó szoros értelmében bundaként óvja hordozóját a fagyhaláltól.

A madárszármazásra emlékeztető öltözék a későbbiekben két vedléssel alakul át a felnőtt pingvinek frakkos öltözékére. Egyrészt elvékonyodik, megritkul, azaz elveszti hőszigetelő funkcióját. Ezzel párhuzamosan a színeit is megváltoztatja. A fiatalkori, juvenilis tollak árnyalatait meghatározó festékszínanyagok, a melaninok a barna különböző árnyalataiból egészen a feketéig mélyülnek, sötétednek, változik a szerkezetük, s ez a fényvisszaverődésben is számottevően érezteti hatását.

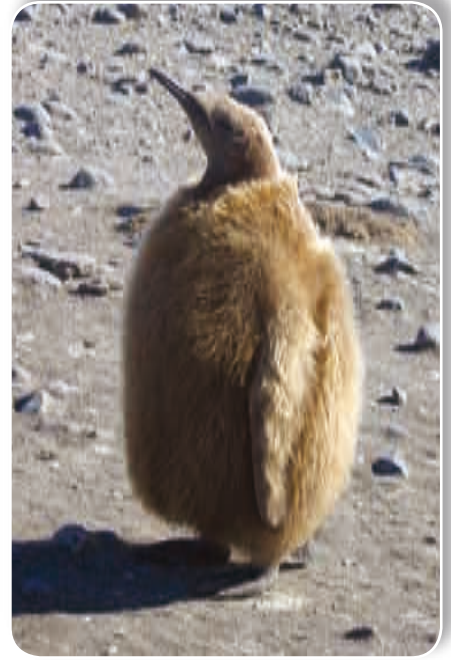
A tollruha felújítása, a vedlés ugyancsak hormonális úton szabályozott folyamat. A tolltüszőben fejlődésnek indult tollkezdemény maga előtt tolja a cserélendő öreg tollat, amely így a felszínre érve kihullik a bőrből. Így elejét veszi annak, hogy védtelenné váljék a testszövet. Ha ugyanis a hosszú tollak vedléskor egyszerűen kihullanának, olyan csatornák nyílnának, amelyek levegőt engednének a bőr alá, s ez végzetes következményekkel járna.

Mindezen túl a pingvinfiókák testalkata is eltér a felnőtt példányokétól. Végtagjaik eleinte sokkal inkább emlékeztetnek a repülésre alkalmas hajdani szárnyakra, mint a későbbi módosult uszonyokra. A fajra jellemző testnagyság ezúttal is megfelelő testformával jár együtt. Az egyedfejlődés során azonban a test egyes részei eltérő relatív növekedési sebességet mutatnak. Ez a különbség egyik forrása. Azaz: egy fiatal gerinces testformája geometriailag nem hasonlít a kifejletthez. Még szembevetőbbé válna a különbség, ha egy fiatal pingvin testének körvonalait – azonos méretarányban – rávetítenénk a kifejlett példányéra. A bonyolult hormonális szabályozással járó növekedés során a szervezet viszonylagos felületcsökkenését a vese, a bélsatorna, a tüdő felületének relatív növekedése egyenlíti ki. A „subaszerű ruhába” bújtatott pingvinfiókról például akkor készült a felvétel, amikor a test hosszirányú megnyúlása már erőteljesebb volt a végtagokénál.

A pingvinek létezéséről egyébként viszonylag későn szerzett tudomást az európai tudományos világ. Az első hírt Vasco da Gama nevezetes expedíciója hozta róluk, amikor 1497/98-as útja során megkerülte a Jóréménység fokot, s felfedezte a Dél-Afrika partjai mentén élő pápaszemes pingvint. Mivel akkoriban pingvinek neveztek az északi sarkkör környékén még tömegesen létező, de azóta kipusztított, röpülésre képtelen óriás alkát is, az újonnan felfedezett és hasonló megjelenésű madarat rokonfajnak gondolták.

Az első pingvin felfedezését jó húsz év múlva követte a második. Ezt Ferdinand Magellán expedíciója találta Dél-Amerika déli csücskén. A hajdani világjáró kalandorról elnevezett Magellán-pingvinnel együtt ma már összesen tí-

zennyolc pingvinfajról tudunk. A röpképtelen madarak két óriása a császárpingvin és a királypingvin, amelyek egyébként is közeli rokonok. Az Antarktiszon fészkelő császárpingvin 122 centiméterre is megnő és a 46 kilogrammos testtömeget is elérheti. A királypingvin kifejlett példányai 96 centiméter magasak, testtömegük pedig 15 kilogramm alatt marad. Első ránézésre mindkét faj öltözéke azonos. A fülfoltjuk formája és színárnyalata azonban eltérő. A császárpingvin fülfoltja szélesebb, kerekded és halványárgába áthajló, míg a királypingviné csépp alakú és sötétnarancs árnyalatú.

A királypingvin a szubantarktikus vizek nyílt tengeri (pelagikus) lakója. Nem vonul messzire, általában a fészkelőtelepeit környező tengerrészekben marad. Főként halakkal táplálkozik, amelyeket víz alá bukva, úszva szerez meg. Elfogja a kisebb polipokat és tintahalakat is. Rendszerint az 50 méter feletti zónában halászik, de 240 méter mélyre is lebukhat. Költöte-

lepeit tengeri szigetek hó- és jégmentes, lapos partrészletein alakítja ki. Kedveli a zombékos, füves területeket.

A telep, mint sok más kolóniában költő madárnál, nem egyszerre telik meg. A tojásrakás és a költés kezdete sokszor két hónapra is széthúzódik. A telepet szeptember és november között folyamatosan népesítik be a költő párok, amelyek nem építenek fészket. A költési hely elfoglalásakor a királypingvin némileg megtartotta területvédő magatartását. Ha valamelyikük ötven centiméterre megközelíti a másikat, azt csipkedéssel, szárnycsapásokkal űzik vissza a „kötelező” minimális távolságra.

A tojásrakás és a fiókanevelés október vé-

gétől áprilisig zajlik. A költési területre olykor későn érkező költőpárok kikelt fiókáikat már nem tudják felnevelni a hideg téli idő beálltaig. A királypingvin is csupán egy tojást rak, s azt a lába között lenyúló bőrredőbe takarva melegíti. Ily módon a tojást kotló madár nincs helyhez kötve, kisebb mozgást is megengedhet magának. A hím és a tojó felváltva költ. Különös, a fajra jellemző jelenet, amikor az egymást váltó két szülő átgurítja a tojást a váltótárs bőrredőjébe. A kotlási idő mintegy nyolc hét. A fióka majdnem csupaszon kel ki, de hamarosan kifejlődik első pehelyruhája, amely világosszürke vagy világosbarna. A második pehelyruha, amely fajra jellemző, már mindig sötétbarna. A királypingvin egy hároméves periódusban kétszer költ, azaz három év alatt két fiókát nevel fel. A telepre érkező első fészkelők mindig olyan párok, amelyek az előző szezonban nem költöttek.

B. A.–G. M.

A pingvin kistestvére

Néptelen sziklafalakat, füves lejtőket talál, aki télen keres fel egy lundakolóniát Észak-Európa atlanti-óceáni partvidékén. Ám áprilisban a szirtek tetejéről apró termetű, fekete-fehér madarak tízezrei rebbenek szét, és surrogó szárnycsapkodással, fülsiketítő rikoltozással repülnek tova. A galambnagyságú, zömök alkatú lunda úgy fest, mint a pingvin kistestvére, amelyikre jókora sárga papagájcőrt ragasztottak. Tulajdonképpen ez a madár nászruhája, amelyet a párzási időnyben ölt magára. Olyan mulatságosan is jár, mint a frakkos madár, de rokonság tekintetében még sincs semmi köze hozzá. Minden bizonynal meghökkentő külseje, bánatos arc kifejezése magyarázza, hogy sokan ismerik és kedvelik, bár kevesen látták természetes körülmények között.

Télvíz idején többnyire parafa dugó módjára sodródik egyesével vagy párosával a lunda az Atlanti-óceán északi részén a szárazföldtől több száz kilométerre. Ahogy beköszönt a tavasz, ezrével tolonganak a part közeli vizekben. Kezdődik a nászidény. Vidáman lubickolnak a vízben, jobban mondva szörföznek: gyorsan tolják magukat egyik hullámról a másikra, akár valami félig repülő, félig úszó hal. És közben a hímek a nőstényeket ostromolják: jobbra-balra kapkodják a fejüket, egymáshoz dörzsölik, ütögetik a csőrüket. Ha a lundalánynak nem tetszik a pali, mérges kiskutya módjára morog, de ha kedvére való, dörmögő, surrogó hangon adja tudtára, hogy megkötetett a frigy. A fiatal pároknak olykor maguknak kell fészket ásniuk, leginkább a szirtek fölötti, fűvel benőtt meredélyeken, bár ha egy mód van

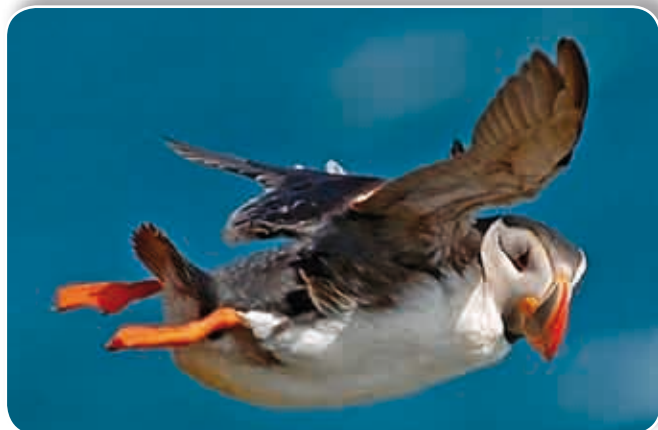

rá, inkább az üregi nyúl elhagyott tanyáját foglalják el.

A lundaházasság egy életre szól, még ha külön utakon járnak is néha, de minden tavasszal újra találkoznak a költővárosban. Egyetlen tojásukon mindkét szülő felváltva kotlik, az élelemszerzés gondjait is megosztják. A madár bámulatos gyorsasággal merül a mélybe kedvenc elesége, a homoki angolna után. Akár három percig is képes a víz alatt maradni, olykor csaknem 15 méteres mélységig is leereszkedik. Szárnyait használja hajtómotorként, hogy elérje a zsákmányállat hatalmas csapatát. A lunda csőrében és garatjában hátrafelé irányuló tüskék vannak, így egyszerre több angolnát is meg tud tartani benne. Ilyenkor kell a leginkább ébernek lennie. A fészek bejáratánál sirályok és halfarkasok várakoznak az étellel hazatérő madárra, hogy eloroz-

zák tőle a nehezen megszerzett fogást. Sőt, ennél nagyobb baj is megeshet: időnként csemetéjét is elragadják. Ezért a fiatal lunda éjjel, a legnagyobb titokban hagyja el a költőkamrát. Kitotyog az üregből, lemászik a szirten, vagy keres egy alkalmas elrugaszkodási pontot, és onnan veti bele magát a nagy ismeretlenbe. Ekkor még nem tud repülni, így úszva próbál még hajnalhasadás előtt minél messzebb kerülni a sirályoktól. A következő évben a fiatal madár visszatér a kolóniába, jóllehet csak 4-5 éves korában házasodik.

A költővárosban akár 50 ezer lundapár is együtt él békében. Még akkor sem civakodnak, ha túlságosan kíváncsi a szomszéd. Ilyenkor „pelikánjárással” – peckes tartásban, fölmeresztett farktollakkal, katonásan lépkedve figyelmeztetik a hivatlan látogatót, hogy a birtokhatárt ne lépje át.

Szülő

A szülői együttérzés hatósugara

Szüleidnek az a tevékenysége, hogy megpróbálnak megérteni, általában meg is reked a próbálkozás szintjén.

A nagy melléfogás

A gyerekből sokféle ember válhat; csak olyan nem lehet soha...

...amilyenek a szülő képzelte.

Észrevétel a szülő-tanár párhuzamról

Bizonyos helyzetekben csak annyi a különbség szüleid és tanáraid között, hogy szüleid nem kérik el az ellenőrződöt, ha visszabeszélsz nekik (egyébként teljesen jogos sérelmedért).

A jóindulat balegyenese, avagy k. o.

Ha szüleid kellemes meglepetést akarnak szerezni neked, az többnyire kellemetlen meglepetés lesz.

Törvény a „lelkibeszédek” foganatjáról

A szülői okoskodásra senki sem kíváncsi. Kiegészítése:

Mégis majdnem mindenki végighallgatja.

Folyománya:

És meglepő módon néha be is tartja!

A rádöbbenő felkiáltás

Apukák, anyukák! Bármit is tesznek, a világ változik!

Mindent a maga idejében

A rossz jegy vagy intő aláíratásának, közlésének legalkalmasabb pillanatai a következők:

a) amikor szüleid jóllakottan ülnek és látszik, hogy semmi sem hozhatja ki őket a sodrúkból;

b) amikor szüleid egy rendkívül érdekes esti filmet néznek, vagy bármikor máskor, amikor csak pár pillanatig van idejük Veled foglalkozni;

Megjegyzés:

Egyébként gyakorlatilag állandóan ilyen pillanatban vannak.

c) amikor el kell rohannod otthonról és így meg tudsz lépni a felelősségre vonás kínos percei előtt.

Folyománya:

Mindezeket elkerülheted, ha van egy jó tollad, és eleget gyakoroltad szüleid aláírását; ...vagy ha valamelyik barátod rendelkezik ilyen irányú művészi tehetséggel.

Csak hogy tudd!

Ha a szülőd (tanárod, vagy a rendőr) kérdez, ne felelj...

hanem válaszolj.

A csel

Az okos gyerek azzal előzi meg saját neveltetését, hogy ő maga kezdi el (tudatosan) átalakítani szüleit.

Minden jó szokásod maga az öngyilkosság!

Minél pontosabban betartod hazaérkezésed időpontjait, annál jobban ki lesznek bukva szüleid, ha egyszer-egyszer „kimaradsz” egy kicsit.

A felnőtté válás paradoxona

Ha valamely munkát el kell végezned szüleiddel vagy helyettük

– már felnőtt ember vagy.

Ha bármely más esetről van szó

– még gyerek.

Törvény a szülői hitről

Szüleid legnagyobb tévedése az a meggyőződésük, miszerint Te hasonló vagy hozzájuk.

A szülői gondviselés törvénye

Ha szüleid megértették a bajod, amivel hozzájuk fordultál, valószínűleg túl egyszerű volt a problémád.

Folyománya:

Persze teljesen mindegy, hogy megértették-e vagy sem, hisz segíteni úgyse tudnak.

„A másik kertje mindig zöldebb”

A barátod/barátnőd szülei

– mindig „jobb fejnek” és megértőbbnek tűnnek;

– mindig több mindent megengednek;

– mindig több pénzt adnak neki.

A biológiai kétely

Bár a fajfenntartás alapszabályaival hamar tisztába jövünk, azért néha-néha mindenki felmerül a kérdés, hogy szülei (és tanárai) voltak-e egyáltalán valaha is gyerekek, vagy csak úgy lettek.

„Én nem így fogok csinálni!” törvény

Az ismert párbeszédben igenis a gyerekeknek van igaza. Mármost, hogy ő nem így fogja nevelni saját gyermekét és nem követ el ilyen hibákat.

Ez így igaz!!!

...Ő majd egészen más hibákat fog elkövetni.

Az univerzális emlék

Egyetlen olyan dolog van, amely utal arra, hogy szüleidnek voltak fiatalkori emlékei is. Így szól:

– Bezzeg az én időmben...

Törvény a szülői önfeláldozásról

Szüleid minden olyan cselekedetüket, ami ellen hevesen tiltakozol, mert nem tetszik Neked, azzal indokolják, hogy csak Érted csinálják.

Folyománya:

Csak még egyszer sem kértezték meg, hogy van-e rá egyáltalán szükséged.

A folyomány folyománya:

Persze ez nem véletlen, mert a véleményed másról sem szokták megkérdezni.

Tanács az okítások ésszerű felhasználására

Ha szüleid vagy akármelyik felnőtt a tapasztalataira, esetleg életkorára hivatkozva akar Neked tanácsokat osztogatni, akkor egyetlen dologra kell erősen koncentrálnod:

nehogy megjegyezz valamit abból a témából, amit badarságból, amit összehord.

Gálik Péter

Illusztráció: Bálint Györgyi

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1					
2					
3					
4					
5					
6					

Meghatározások:

1. Megelégedett,
2. Körbe-körbe jár,
3. Jó barát,
4. Föld alatti út,
5. Szarvasmarha, amelynek hátrafelé görbül a sarva,
6. Akárki.

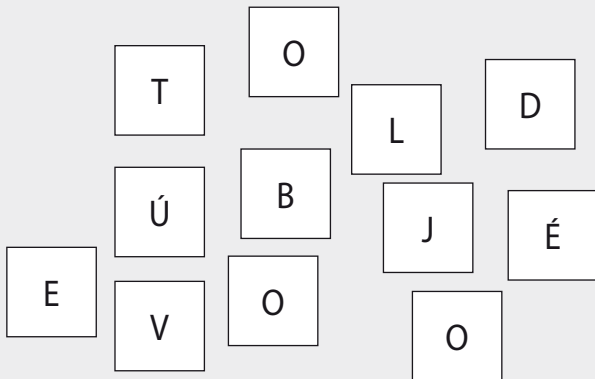
Az átlóba kerülő betűkből egy finom karácsonyi sütemény nevének kell kialakulnia.

Mini berakós

DALOL
LÁMA
APUKA
PAKOL
SZÁLL
SZITA
TUSOL

A fenti szavakat rakd be az ábrába úgy, hogy a középső kiemelt sorban a mindenki által kedvelt ajándékozó személy neve alakuljon ki.

Betűhalmaz

A négyzetekben lévő betűket rakd helyes sorrendbe! Ha sikerült, megtudod, hogy december 31-én éjfélkor mit mondunk egymásnak.

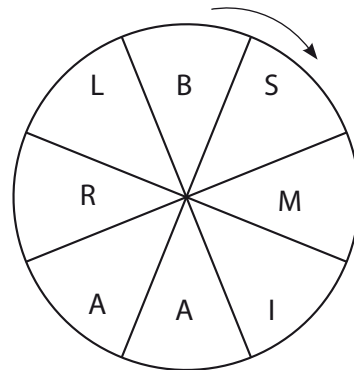
Anagramma

				SZ
		CS		

RÁKÁSZ
MÁSOL
KENŐCS
BÁTOR
TÁRUL
SAKÁL
TALÁL
TISZA

Az itt lévő szavak betűiből képezz új szavakat! Ha jól csináltad, akkor egy karácsonyi népszokás elnevezését olvashatod a kiemelt oszlopban.

Körbe-körbe

Ha egy bizonyos logika szerint olvasod össze a betűket, akkor egy őszi gyümölcs neve alakul ki.

A 37. szám megfejtései

Berakós rejtvény

– Miért? Az gyorsabb, mint a mentő?

Betűrejtvények

1. sorozat, 2. parancs, 3. sonkaszalámi, 4. kőbe vés

Anagramma

Törökkanizsa

Szóbetoldó

POR

Szólás

Úgy kesereg, mint fazékban a hurka.

Minikeresztrejtvény

írisz

A 36. skandináv rejtvény helyes megfejtése:

ADVENTI NAPTÁR, ADVENTI KOSZORÚ.

Könyvjutalmat kap:

Surányi Bettina, Orom

Poénkereső

		TUDÁSA	FORDÍTVA ÉRÉZ	FELKÍNÁL	RIN...TIN KOSZ	KIS ANNA EVÉS ELŐTT KERÜL AZ ASZTALRA	KÖTŐ- SZÓ ILYEN A HEGYOLDAL	SZABADKAI HETILAP 1050	
	1/1	BÁNÁTI HELYSÉG KIMER							
	1/2	VEGYSZER- REL KEZEL 450	A MÚLTBAN MEGTA- LÁLTA			ANGOL NÉV NAGY- HATALOM		A. Y.	
RUHA- ANYAG KÖZHIRRE TESZ				FESZÍTŐ- ESZKÖZ		LESZÁRMA- ZOTT CSALI		PORTU- GÁLIA EUROPÁI FŐVÁROS	RÁBESZÉLŐ
				RIADÓ ELEJE KISKECSKE	ELPÁHOL 400				AUSZTRIA NITROGÉN
900 LESEL BETŰI		VICCES BEMONDÁS „F”		ÉPPEN ERDÉLYI SZÉL			ÜRES HANGOT AD DÉL		
			NÖVÉNYI SZÁR RÜGNI KEZD			RITKA NŐI NÉV	500 VÁROSI KERT	NORVÉGIA ELEMEZ	EGY AKKOR (ÉK. F.)
								TÉNY	
PIHENŐ	2/1	LANT RÉSZE MODOR	AMERICIUM ROSSZ ELŐJEL		GÖRÖG BETŰ TEL VÉGE			VEGTELENŰL NOMÁD BESZÉL- GETÉS	
			GONDJÁT VISELNI ELEDEL						
FRANCIA- ORSZÁG NÉMET VÁROS		MEGNÉZI A SÜLYÁT EME			MEGVESZIK PAPAGÁJ- NÉV			VEGTELEN KÖR FÉKEZI	
			ETUKA NÁTRIUM				ÉNEKES- MADÁR SETE		
NÉVELŐ NAGYMAMA		ÉHES MESEALAK			RÉGI ELEMEL (ÉK. F.)	FÉL ÖT EZ	BERETESZEL		MÁSOLAT
									KAMBO- DZSA GALLIUM
RANGJELZŐ SRÓF		VATIKÁN LŐCSEMEGE	ALARM	LITER ELEJE		ADA ELEJE	LECSÜNGŐ (ÉK. H.) GÖRBE LÁB		
				SZÉN RÉSZVÉNY- TÁRSASÁG	RÓKA BETŰI			ÚJSÁG	
Z. D. MÉRSEKEL- TEN (ÉK. F.)		EGYFAJTA ALMA EZ				FARMER- MÁRKA KIS IBOLYA		JÓD KELET	OLÁZ- ORSZÁG TÉPNI KEZD
					BESZÉL A CSACSI BATÉRIA		KÁDÁR... ELNEVEZÉSE		
BIZMUT EUROPÁI NEMZET		ADAKOZÓ		REZZEN CÁR BETŰI					
		BETEGSÉG ENAPON			51 S. R.	TILTÓSZÓ KILOGRAMM			
JAPÁN	1000 BÓR		EZZEL IS FIZETHE- TÜNK VANADIUM				5 ITTRIUM		
			EGYKORI KÖZIGAZ- GATÁSI EGYSÉG						

Az üvegmadár

Ez a mese a Kéktollú madárról szól, amely sohasem volt, és nem is lesz, csupán egyetlen mesében: ebben.

Mert az én mesémben igenis volt egyszer egy Kéktollú madár, aki látni akarta a telet! A történetét egyedül én tudom, s hogy ne csak én tudjam, elmesélem mindenkinek.

Szóval, az én mesémben volt egyszer egy Kéktollú madár. A fenyvesben élt sok más madárral együtt, és irtóra élvezte azt, hogy él. Tavasztól őszig a fenyvesben, őszől tavaszig a ciprusligetben. Virradatkor föl emelte a fejét.

– Csicsserri! Trillalla! – kiáltotta ujjongva a fenyvesben is, a ciprusligetben is, mert itt is, ott is így köszöntötte a napot. És a nap itt is, ott is virradatkor kelt föl. És itt is, ott is a Kéktollú madár üdvözölte elsőnek.

Alkonyatkor meg így énekelt:

– Tralilla! Csicsserre!!

S amikor a nap fénye ellobbant a fenyőfák vagy a ciprusok mögött, ő is bedugta fejét a szárnya alá, s aludt. Aludt békésen, mert elégedett volt, s nagyon örült annak, hogy így élhet – és él.

Ám egyszer, úgy ősz derekán favágók jöttek a fenyvesbe. Fűrész volt a kezükben meg fejsze.

És fűrészelni meg vágni kezdték a fenyőket. Kezük nyomán sorra dőltek le a hosszú szál fenyők. Az is, amelyiken a Kéktollú madár fészkelte. Át is röppent tüstént egy kicsi fenyőre. Olyan öt éves forma lehetett. Az idej hajtások még világoszöldek és puhák voltak az ágai hegyén.

Nos, egy ilyen gyöngye, zöld hajtásra röppent a Kéktollú madár, és figyelt. Hát mit is jelentsen ez? Mit művelnek ebben a csöndes fenyvesben a favágók?

– A kis fenyőket meghagyjuk karácsonyig – mondta az egyik favágó, akinek nem volt se szakála, se bajusza, holott a favágók többnyire szakállt meg bajuszt viselnek a mesékben. Az én mesémben pirospozsgás volt a favágó, és derűs volt a szeme, akár a napfény.

– Helyre kis karácsonyfák lesznek! Nem igaz? – kérdezte.

A társa rábólintott. (A társának sem volt szakála, csak éppen borostásabb volt az álla a kellenél.)

– Ezt például – mondta, és a kis fenyőre mutatott – magam is örömet hazavinném. Azzal a kék tollú madárral egyetemben. Azon zúzmarásan, deresen! Az volna csak karácsonyfa!

És nevetett. Nevetett a pirospozsgás is.

A Kéktollú madár mindebből egy szót sem értett. Nem tudta, mi az, hogy karácsonyig. Azt sem, hogy karácsonyfa. Azt sem, hogy zúzmarásan, deresen.

És csak ült, üldögélt tátott csőrrel. Szénefekete szemében ámulat.

De a kis fenyő értette. Összerezcent a gyönyörűségtől.

– Hallod, Kéktollú madár?! Alighanem karácsonyfa lesz belőlem. Hazavisz majd a borostás állú, méghozzá, ha jól értettem, veled egyetemben!

– Velem egyetemben?... – pislogott a Kéktollú madár.

– Ezt mondta.

– És mikor? És miért? És miért éppen engem? Nekem a fenyves az otthonom meg a ciprusliget. Életemben nem laktam még favágónál...

A kis fenyő nagyot kacagott. Csak úgy rezegtek az újonatú hajtások az ágai hegyében.

– Ó, te! – mondta. – Ó, te! Hogy mikor vinne haza? Hát karácsonykor. És hogy miért? Hát karácsonyfadísznek. S hogy miért éppen téged? Hát mert szép vagy! És azon zúzmarásan, deresen veled egyetemben én volnék a legszebb karácsonyfa a világon.

A Kéktollú madár hallgatott. Csak nagy sokára sóhajtott:

– Dísznek...

– De annak ám! – A kis fenyő nagyon vidám volt. Meg is nézte alaposabban a Kéktollú madarat. – Igaza van a borostás állúnak – mondta. – Azon zúzmarásan, deresen, veled egyetemben nem volna nálam csodálatosabb karácsonyfa a kerek világon.

– Mi az, hogy zúzmarásan, deresen? És mi az, hogy karácsonyfa? – kérdezte a Kéktollú madár. A kis fenyő meghökkenett.

– Ó, te! – mondta. – Ó, te! Hát persze! Honnan is tudhatnád, amikor ősz derekán elköltözöl a ciprusligetbe!

Ezután szép sorjában elmondta, hogy a karácsony a fenyőfák ünnepe, és amikor beáll a tél, zúzmarások és deresek a fák, és hull a hó, és minden puha és fehér, ezért olyan nagyon szép a tél.

– Én még sohasem láttam a telet... – mondta a Kéktollú madár, és kicsit szégyellte magát.

– Nem is fogod! – nevetett a harkály, és nevettek a többiek is mind, akik költöző madarak voltak, és körülröpdösték, trillalázták a kicsi fenyőt meg a Kéktollú madarat.

– Ideje volna, ha rendbe hoznád a szárnyadat! – mondta később az egyik. – Holnap délben útra kelünk.

– Én nem! – rázta fejét a Kéktollú madár. – Én bevárom a telet. Látni akarom!

– Ostoba! – nevetett a harkály, és nevettek a többiek is mind, akik költöző madarak

voltak. – Ostoba! Hiszen belepusztulnál! Nem bírnád ki te a fagyot!

A Kéktollú madár elcsöndesedett. A kicsi fenyőt nézte. Úgy látta, mosolyog.

Mosolygott is, és azt mondta:

– Nem bizony, nem bírnád ki. Elpusztulnál, mint a hogyan én. Mert ha kivágnak, elpusztulok. Márpedig kivágnak, hogy karácsonyfa legyenek. És a karácsonyfákat meleg szobában szokás tartani, ahol leperreg majd minden túlelvem.

– Akkor... – a Kéktollú madárnak elakadt a szava.

– Akkor – kérdezte, és közben kiszáradt a torka.

– Ez a fenyők titka – felelte a kicsi fenyő.

– No de... – A Kéktollú madár zavarban volt, de mégis megkérdezte: – Hiúságból?

– Szeretetből.

Ezt a kicsi fenyő inkább súgta. Most nem nevetett. A Kéktollú madár tünődve nézte.

– Nem értem – mondta végre. – Azt mondtad, a szobában lehullanak majd a leveleid...

– Azt én nem érzem. Csak azt, hogy örülnek nekem. És ezt csak az értheti, aki átélte. Én gondolatban már sokszor átéltem. Csodálatos érzés, mondhatom.

– És... ha díszed volnék... ezt érzésem én is?

– Biztosra veszem. Persze csak akkor, ha örömmel vállalod.

A kicsi fenyő minden zsenge, zöld hajtása mintha egyszeriben magasabbra nyúlt volna.

– Látod, nőhetnek még magasabbra – mondta akkor. – És elvinnének a fűrésztelepre tűzifának. S nőhetnek még magasabbra, s lehetne belőlem ablakkeret meg ajtó, és nőhetnek roppant magasra, olyanra, hogy beláthatnám innen a világot... De békességet csak egyetlen estén láthatok. Amikor megszólal a karácsonyi csengő, és gyertyafény vesz körül, és énekelnek az emberek. Amikor megajándékozzák egymást. Azzal én is ajándék leszek. Magamat adom nekik.

A kis fenyő elhallgatott. Bárhogyan faggatta is a Kéktollú madár, azontúl nem válaszolt. A messzi magasba nézett és mosolygott.

A Kéktollú madár pedig ezt mondta:

– Valóban titokzatosak vagytok ti, fenyők. Rengeteg mindent tudtok. Nem is értem. Hiszen szüntelen egy helyben álltok!

A kicsi fenyő most sem válaszolt. A magasba nézett. A nap éppen akkor bukott le a legmagasabb fenyőfa mögött; a Kéktollú madár pedig ezt mondta:

– Tralilla! Csicsserre! – mivel ezt szokta mondani alkonyatkor a fenyvesben is, a ciprusligetben is; azzal elaludt. És álmodott.

És álmában tél volt és hideg. És hullt a hó, és puha és fehér volt minden, és ő azon zúzmarásan, deresen csak ült, ült a kicsi fenyő zsenge, zöld hajtásán, és nagy-nagy meleget érzett a szíve körül, mert valahol csudaszépen egy csengő szólt, és gyertyafény vette körül, és ő is ajándék volt: önmagát adta az embereknek.

„Igaza van a kicsi fenyőnek – gondolta álmában. – Ezt át kell élni. Nagyon jó érzés!”
Másnap, amikor a költöző madarak útra keltek, nem mozdult.

– Itt maradok – mondta. – Látni akarom a telet! Díszre akarok lenni a kicsi fenyőnek! Azon zúzmarásan, deresen! Azt akarom, hogy nekem is örüljenek!

– Indulj utadra! – reccsent rá a harkály. – Nem tudnál te mások öröméért egy rebbenésnyi időt sem áldozni! Ahhoz nagy erő kell. Olyan csak a karácsonyi fenyőkben lakik.

– Én is tudom már a fenyők titkát! – kiáltott a Kéktollú madár. – Bennem is lesz majd annyi erő!

– A te dolgod – mondta a harkály és a költöző madarak mind, azzal elrepültek.

A Kéktollú madár utánuk sem nézett. Büszkén ült a kicsi fenyő zsenge, zöld hajtásán. Várta a telet.

De soha sem látta meg.

Pedig egy reggel már azt hitte, megérkezett.

Mert arra ébredt, hogy didereg és fagyos a lába, és könnyű, kék tollára súlyosan nehezedik valami apró szemű fehérség. Ugyanúgy fehérlett a kicsi fenyő is és körülötte minden. A Kéktollú madár csodálatosnak találta.

– Látom a telet! Látom a telet! – kiáltotta ujjongva. – Most már jöhetnek a favágók! Itt vagyunk mindketten azon zúzmarásan, deresen!

– Ó, te! – nevetett a kicsi fenyő. – Ó, te! Hiszen ez még csak dér! Zúzmarások majd akkor leszünk, ha beáll a fagy!

– Faaagy? – lehelte a Kéktollú madár. – Én mondom neked, azt ne várjuk be! Szerintem csudaszépek vagyunk! Máris vihet bennünket a borostás állú! Egy jó kis meleg szobába!

– Még nem vihet – nevetett a kicsi fenyő. – Csak karácsony este.

– De hiszen addig megfagyok!

– Meg. – A kicsi fenyő bólintott. – S ha megfagytál, Kéktollú madár, kéken-fehéren csillogsz majd, mint az üveg.

– Nem! – A Kéktollú madár kétségbeesve sikoltott:

– Én nem! Csináljanak az emberek maguknak igazi üvegből madarat! Az én káromra ne örüljön senki! Én elrepülök a ciprusok közé!

– Akkor hát röpj! – mondta a nap, mert épp akkor bukkant elő a fák mögül. – Sajnálatos, hogy így fordult. Szép díszre lettél volna a kicsi fenyőnek! De röpj csak a ciprusok közé. Megvédelek, míg odaérsz. Megvédelek, mert gyöngye vagy. A harkály is mondta.

– Igen...

A Kéktollú madár szégyellte ugyan, de elismerte, hogy így van. Azt is, hogy csodálja a fenyőket, még nem is sejtí a titkukat. A nap lanyhán elmosolyodott.

– Indulj utadra! – mondta.

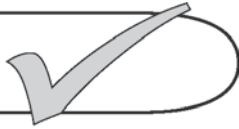
A Kéktollú madár búcsút intett a kicsi fenyőnek, aztán a nap melegében dél felé röpj.

A kicsi fenyő némán, tűnődve nézett utána.

Hosszú hetek teltek el, míg végül elmosolyodott.

– Így van jól! – súgta a többieknek. – A fenyők titkát nem ismerheti más. Biztosra veszem, egyszer majd fölcspontentenek az ágainkra egy kék tollú madarat, azon zúzmarásan, deresen! Amely kéken-fehéren csillog! Olyat, amilyen ő lett volna! Csak hogy az üvegből lesz... Mi pedig élünk.

Bakó Ágnes

Őszinte vagy?

1. Ha gondod van vagy bánat ér...

- a) Magamba fojtom érzéseim.
- b) A hozzám közel állókkal osztom meg a problémámat.
- c) Fűnek-fának panaszkodok.

2. Kínos félreértés történik közted és közeli ismerősöd, barátod között...

- a) Halogatod a tisztázó beszélgetést, abban bízol, magától is rendeződnek a problémák.
- b) Alaposan végiggondolom, hogyan rendezem a történeteket.
- c) Igyekszem mielőbb tisztázni a félreértést.

3. Közeleg a születésnapod...

- a) Mélyen hallgatok a nevezetes dátumról.
- b) Óvatos célzást teszek rá az ismerőseim előtt.
- c) Izgatottan várom.

4. Ismeretlen társaságba csöppensz...

- a) Többnyire hallgatóként veszek részt az összejövetelen.
- b) Ha valamelyik témában jártas vagyok, szívesen hozzászóllok.
- c) Megragadom az alkalmat, hogy a többiek tudomására hozzam a véleményem.

5. Úgy érzed, hogy a közeli barátodnak valami baja van veled....

- a) Depresszióba esem.
- b) Megpróbálok valamilyen változást vinni a kapcsolatunkba.
- c) Leülök vele, és rákérdezek, hogy tulajdonképpen mi a baja velem.

6. Beleszeretsz egyik közeli ismerősöd szimpátiájába...

- a) Szótlanul szenvedek.
- b) Megvallom az érzelmeimet.
- c) Feltárom az érzéseim az érintettek előtt.

7. Jó hírt kell közölnöd valakivel...

- a) Titokban már alig várom, hogy elmondhassam neki.
- b) Amint találkozunk, azonnal előrukkolok vele.
- c) Azonnal telefonálok, hogy késlekedés nélkül közölhessem vele.

8. Randevúra hívnak, ám amikor megérkezel, meglepetéssel látod, hogy egy harmadik személy is jelen van...

- a) Egész este feszengek.
- b) Megvárom, amíg az ismeretlen távozik.
- c) Nem túlságosan zavartatom magam.

Képes vagy köntörfalazás nélkül közölni a véleményed, érzelmeid? Vagy inkább hallgatsz, mert nem akarsz neveltségessé válni, esetleg nem szeretnéd megbántani beszélgetőpartnered. Úgy gondolod, hogy a fájdalmas igazságot is meg kell ismernie mindenkinek, vagy inkább úgy, hogy a kegyes hazugság hasznosabb? Ez a teszt segít abban, hogy megtudd az igazságot önmagadról.

9. Véletlenül rájössz, hogy a szimpátiád mással is randizgat...

- a) Vérig sértődök.
- b) Szigorú önvizsgálatot tartok.
- c) Szemrehányásokkal halmozom el.

10. Egy osztálytársad jól átvert...

- a) Látványos bosszún töröm a fejem.
- b) Elhatározom, hogy ezentúl résen leszek.
- c) Azonnali magyarázatot követelek.

Ha a válaszok többsége a

Te nem vagy a szavak embere, ez a legkevésbé, ami elmondható rólad. Óvakodsz a véleménynyilvánítástól, mert rettegsz attól, hogy más esetleg kritikusan fogadja a vélekedésed. Miért rágódsz a gondjaidon ahelyett, hogy beszélnél róluk? A környezeted nyilván nehezen viseli örökös duzzogásod, sértettséged. Hogyan reméled, hogy bizalmas kapcsolatot tudj kialakítani, ha örökösen morcos rosszalás ül az arcodon? Az emberek hamar ráunnak az egyoldalú „beszélgetésre”. Legyél fesztelenebb, beszélj, mesélj szórakoztató történeteket.

Ha a válaszok többsége b

Óvatosan adagolod a véleményed. Minden szavad gondosan mérlegeled, és ál-

Értékelés

talában spórolsz a gesztusokkal. Egyfolytában arra koncentrálsz, hogy ura legyél a helyzetnek, és mintegy kívülről figyeled önmagad. Arra törekszel, hogy jó színben tűnj fel, és senkit ne bánts meg. A derűs álarc mögé csak akkor pillanthatnak beszélgetőtársaid, amikor tökéletesen biztos vagy abban, hogy kivel mit akarsz közölni. S főleg abban, hogy miért mondd, amit mondasz.

Ha a válaszok többsége c

A te szíved-lelked olyan, akár a nyitott könyv. Mindenki mindent tudhat rólad. Sőt, olykor már a megengedettnél is többet közölsz, olyasmit, amivel zavarba

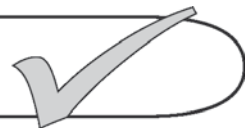
hozhatod a környezetet. Neked mindegy, hogy szerelmi életeredről beszélsz, vagy másokról mondasz véleményt, esetleg félfüllel hallott pletykát vagy vádaskodást adsz tovább, a lényeg az, hogy beszélj. Ezzel egy idő után magad ellen hangolhatod a hallgatóságot. Hallgatni arany – tartja a közmondás. Olykor kipróbálhatnád, mennyi igazság van benne.

Ha aza, b és a c válaszok egyensúlyban vannak

Alihanem megválogatod, hol beszélhetsz, hol kell hallgatnod, kivel lehet őszintén és kivel nem. Ez jó diplomáciai érzékre vall. S mint minden diplomata, jól tudod álcázni magad. De javadra írandó, hogy kiváló emberismerettel és helyzetfelmérő képességgel rendelkez.

Szilveszter éjszakáján, január elsején mindenki fogadkozik, és mindenki találgatja, vajon milyen lesz számára az új esztendő... Teljesülnek-e a vágyai, megkapja-e a hön áhított ajándékot, sikeres lesz-e a tanulásban, megtalálja-e szíve szerelmét? Válaszolj az alábbi kérdésekre őszintén, és akkor megtudhatod valóra válnak-e az álmaid.

TESZT

2010-ben valóra válnak az álmaid?

Pontozás

0 és 23 pont között

Sokszor érzed úgy, hogy ez a te éved lesz. Akadnak ugyan olyan helyzetek, amikor meg kell őrizned az optimizmusodat, de később rájössz, hogy jól tetted, hogy nem keseredtél el. Akkor is küzdesz a céljaidért, amikor mások már feladták. Az élet minden területén jelentős sikereket könyvelhetsz el. 2010-ben a szerencse istenasszonya a kegyeibe fogad, és a pozitív energiák is segítenek.

24 és 35 pont között

Nagy terveid és titkos vágyaid is vannak, te azonban csak olyanokra vársz, amelyek megvalósulására esély is mutatkozik. Ezzel sok szomorúságtól megóvod magad, mert nem kergetsz illúziókat. Kiegyensúlyozott vagy. Az idén azt tartod, hogy lesz valahogy. Ez azonban nem jelenti azt, hogy 2010 nem tartogat számodra meglepetéseket.

36 és 48 pont között

Nagyon élénk a fantáziád, gondolatban sokszor kiszínezed azokat a dolgokat, amelyek a valóságban egészen másként vannak. Gyakran kell csalódnod. A szerencsére hiába vársz, ha nem teszel érte semmit. Próbáld meg más színben nézni a világot! Az iskolában és a barátközásban is nagyobb önbizalomra lenne szükséged. Van, akinek az átlagosnál jobban meg kell dolgoznia az eredményekért, és te ebbe a csoportba tartozol. Ha ezt szem előtt tartod, 2010-ben biztos sikeres leszel.

1. Sokan szeretnék előre látni a jövőt. Szerinted milyen esélyeid vannak 2010-re?

- a) Nagyon sokat várok ettől az évtől. 3
 b) Fogalmam sincs, majd elvlik. 0
 c) Remélem olyan jó lesz, mint tavaly. 6

2. Mindenkinek megvannak a céljai. Mennyire vagy kitartó, hogy ezeket elérd?

- a) Sajnos gyorsan feladom. 0
 b) Mindig elérem, amit akarok. 6
 c) Attól függ, mennyire reális a cél. 3

3. Rendszeresen elolvasod a horoszkópod?

- a) Igen, szeretem tudni, mire számíthatok. 6
 b) Nem, nem érdekel. 0
 c) Néha igen, néha nem. 3

4. Egy bulin találkozol valakivel, aki előbb tetszik, majd rádöbben, hogy nagyon üres a feje. Van még esélye nálad?

- a) A szerelemben az érzések számítanak, nem az, ami a fejében van. 0
 b) Kizárt dolog. 6
 c) Várok vele egy ideig. 3

5. Ha előre vagy hátra fordíthatnád az idő kerekét, mit kívánnál?

- a) Legyek egy évvel idősebb. 6
 b) Legyek egy évvel fiatalabb. 0
 c) Minden maradjon úgy, mint eddig. 3

6. Mi a legnagyobb kívánságod az új évre?

- a) Hogy megtaláljam a nagy Őt. 6
 b) Jobb osztályzatokat szeretnék a suliban. 3
 c) Találkozzam a kedvenc sztárommal. 0

7. Mit szeretnél elérni az iskolában?

- a) Tiszta egyes legyen a bizonyítványom. 6
 b) Javítsak legalább két tantárgyból. 3
 c) Ne kelljen magánórára járnom, hogy megértsem a tananyagot. 0

8. Mi lehetne a jelszavad 2010-ben?

- a) Csak így tovább. 6
 b) Végre boldog legyek. 0
 c) Most minden jóra fordul. 3

A karvalyos zászló

Földes Péter munkája nyomán
írta és rajzolta Fazekas Attila

A karvalyos zászló

Földes Péter munkája nyomán
írta és rajzolta Fazekas Attila

Kujáb meghódítása után a nagyfejedelem magához hívatta azt a vitézt, aki felismerte a kabarokat.

Sasszemű vitéz, van-e fiúgyermeked?

Feleségem most várandós.

No, sasszemű, ha fiad születik, neveld jó vitéznek. Ha felövezték, küldd udvaromba, mert születendő fiam testőrzőjévé teszem.

A kende napokon át figyelte a nyugati Etelen, vagyis a Don folyón átkelő törzseket. Először a jobbszárny törzsei úsztattak át. Az elővéd Nyék törzs élén már Szabolcs, Álmos testvére lovagolt, mert Ügyek nemrég örökre lehunyta szemét. A Megyer törzs élén nemzettségfők lovagoltak, mert Álmos még nem érkezett vissza. A Kürt-Gyarmat Huba gyulával, majd saját törzse, a Tarján, amelyet most már Kend vezetett. Végül a balszárny törzsei, a Jenő, a Kér és a Keszi következtek.

Levedi megbékélten várta a törzsfőket és a táltosokat. Vállalta az ősi törvényt. A dolognak selyemzsinórral kell végbemenie, mert ha vére folyna, varázsereje nem szállhatna utódára.

Amikor aztán a néhány hátrahagyott rab Levedi díszjurtáját lerontotta, a távolban megjelentek az első besenyő lovasok.

Vadászserencse

Vonaton utazik egy vadász. Puskája az ölében, a csöve a szomszéd utasra néz.

– Vigyázzon! – szól az utas. – Nehogy elszüljön a puskája!

– Nem baj – feleli a vadász –, majd újratöltöm.

A különc

Egy régi padlás gerendáján denevérek lógnak fejfelé, csupán egy áll közülük. Arra jön egy újabb denevér, és megkérdezi a többieket.

- Hát ennek meg mi baja van?
- Hagyd őt! Jógázik!

Betöltendő állás

– Jó napot, maguk keresnek új főpénztárost?

- Igen, de még keressük a régit is.

Hatásos fogyókúra

– Halló, doktor úr, emlékszik rám? Nekem tanácsolta, hogy fussak mindennap 14 kilométert egy éven át, és akkor lefogyok 31 kilót.

– Igen, emlékszem. Még így sem sikerült lefogyania?

– De igen, 31 kilóval könnyebb vagyok, de most mit csináljak itt, 5110 kilométerre az otthonomtól?

Helyi érzéstelenítés

A sebész kisebb műtétet végez, ezért nem altatja a beteget, inkább helyi érzéstelenítést alkalmaz. A beavatkozás kezdetén odaszól az asszisztensének:

– Alkoholt kérek.

A beteg rémülten kiált fel:

– Doktor úr, igazán megvárhatná a műtété végét.

Múhold

A tanár lelkesen közli az osztállyal:

– Gyerekek, ma este holdfogyatkozás lesz. Ez egy csodálatosan érdekes, ritka természeti látványosság, úgyhogy senki se felejtse el megnézni pontosan 21 óra 30-kor!

Mire Pistike az utolsó padból:

– Melyik csatornán?

Képletesen

Kémiaórán a tanár felír egy képletet a táblára, majd felszólítja az első sorban ülő Zsuzsikát:

– Nos, ez minek a képlete?

– Jaj, tanár úr, itt van a nyelvemen...

– Akkor köpje ki gyorsan, mert ez a sósav!

Már késő

– Mondd, hány óra?

– Negyed kilenc.

– Jaj, ilyen késő van?

– Miért nem kérdezted előbb?

Szerető fiatalok

Egy asszony dicsekszik a szomszédjának az egyetemista fiával:

– Az én fiam olyan okos, hogy ahányszor levelet kaptunk tőle, mindig elő kell vennünk a szótárt.

– Jó maguknak! Ha az én fiamtól levelet kapunk, mindig el kell mennünk a bankba.

Dioptriák

Az optikai szaküzletbe bemegy egy vevő. Az optikus ezzel fogadja:

– Jó napot, uram! Önnek nyilvánvalóan legalább kilenc dioptriás szemüvegre van szüksége.

– Igen, honnan tudja?

– Onnan, hogy az ajtó helyett a kirakaton keresztül jött be.

Cirkuszban

– Igazgató úr, szerződtessem! Én gondolatolvasó vagyok.

– Tehetségtelen fráter! Már rég ki kellett volna találnia, hogy nem akarom szerződtesni, és akkor szerződtessem volna.

Magyarázat

A boltban mérgesen fordul a vevő az eladóhoz.

– Mondja, maguknak miért pont az nincs, amit én akarok venni?

– Nem tehetek róla, ha maga mindig azt keresi, ami nekünk nincs.

– Kóstolja meg előbb a gazda?

– Nem veszem meg! Amíg bemegy az ajtón, kihúl a szoba!

Elfogult apa

Az édesapa rajongva imádja a késői házasságából született gyermekét. Fűnek-fának csak róla mesél. Találkozik az ismerősével és örömmel közli vele:

- Az én drága kislányom már hat hónapja jár.
- Milyen érdekes. És még mindig nem fáradt el?

Ki-be

Bankrablás közben a rendőrfőnök kiadja az utasítást, hogy minden kijáratot zárjanak le. A bankrablók valahogy mégis elmenekülnek:

- Megmondtam, hogy minden kijáratot őrizzenek!
- Úgy volt, uram - jelenti az egyik rendőr -, erre kimentek a bejáraton!

Keresem a párom

Hirdetést ad fel a skót a társskereső rovatba:

„Olyan leányt keresek feleségnek, aki be tud fejezni egy megkezdett pulóvert.”

Szórakozott professzor

- Látod, ma nem felejtettem a táskámat az intézetben. Itt van! - mondja a professzor a feleségének.

- De hiszen ma nem is vittél magaddal táskádat!

Tanulni, tanulni...

Jancsika hazajön az iskolából, ledobja a táskáját, és beáll a sarokba. Az édesanyja megkérdi:

- Jancsika, mit csinálsz ott?
- Mire a gyerek:
- Ezt tanultam az iskolában!

Jobb, ha hallgat

A bíró a tárgyalás végén megkérdezi a vádlottól:

- Van-e még valami hozzátennivalója az elhangzottakhoz az utolsó szó jogán?
- Volna, bíró úr, de azért szerintem külön büntetés járna.

Éjfél után

- Főúr, kérem, már több mint egy órája várok a megrendelt bécsi szeletre.

- Tudom, kedves uram. Ha minden vendég olyan türelmes volna, mint ön, öröm volna a munkánk.

Kukkoló

A lány bosszankodva veszi észre, hogy a szemben lévő házból egy fiatalember minden este távcsővel figyel. Egyik reggel a fiatalember lakásában megszólal a telefon:

- Jó napot kívánok! A szomszéd házból, a magával szemben lakó lány vagyok. Nem emlékszik véletlenül, hová tettem a harisnyámat?

Önértzet

A skót vendéglős levelet ír a vicclap szerkesztőségébe: „Megbotránkozással olvasom, hogy hétről hétre gúnyt űznek a takarékoságomból. Figyelmeztetem Önöket, ha nem hagyják abba, soha nem fogom kölcsönkérni a lapjukat a vendégeimtől.”

Éles megfigyelés

- Azt máris megállapítottam, hogy tojást evett reggelire - kezdi a természetgyógyász a vizsgálatot.

- Fantasztikus! - ámul a beteg. - Ennyire látszik rajtam?
- Igen. Különösen a nyakkendőjén.

Téli zöldség

- Apu, ismerek egy téli zöldséget! - újságolja Fülöpke az édesapjának.

- Na ne mondd! - ingatja a fejét a férfi.
- És melyik lenne az?
- A síparadicsom.

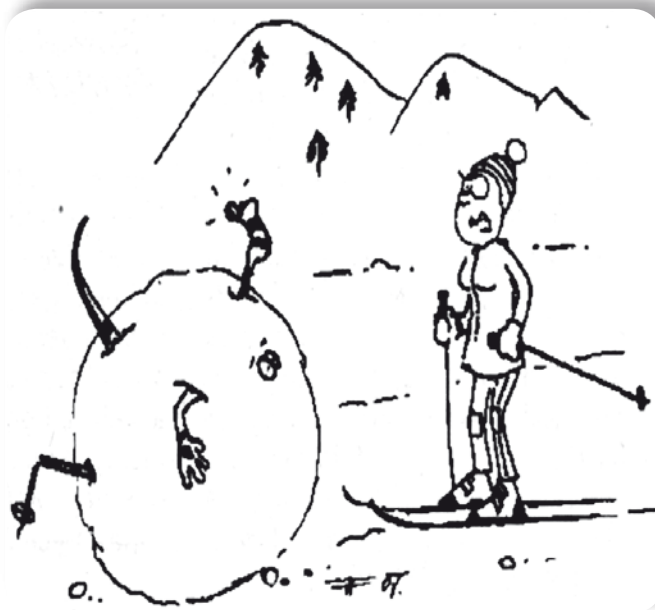
Felfedés

- Te miért vagy itt? - kérdi az elítélt a rabtársát.

- Egy felfedezés miatt.
- Miféle felfedezés miatt?
- Felfedezték a hiányt.

- Kérem vissza a tandíjat, síoktató úr!

- Már megint kilyukadt a zoknid, Elemér!

Eszement kütyük

Megjegyezzük: mindezek létező, webshopban megvásárolható kütyük, ugyanakkor a pihent agy (negatív értelemben: példás) szörnyszüleményei...

Hangyafarm

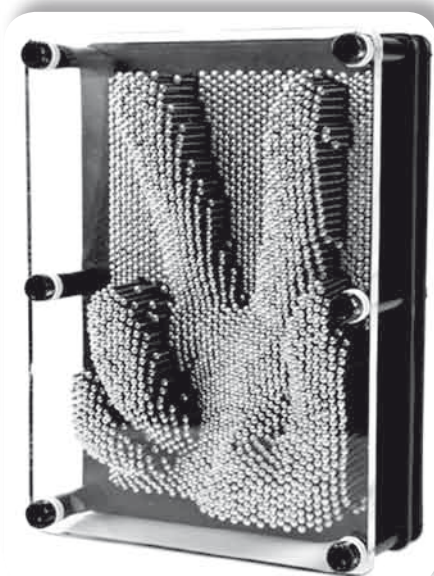
A hangyafarmok koncepcióját a NASA találta ki, hogy a rovarok viselkedését tanulmányozni tudják 0 gravitációnál (a súlymentesség állapotában) is. Biztos meglett volna a maga értelme, bár ez egy kicsit olyan, mint varjakat megtanítani repülni a víz alatt. Mindegy, a lényeg, hogy az általuk kifejlesztett kis ökoszisztéma az üvegakváriummal és a tápanyagzelével a nyakukon maradt, és most ezt kínáljuk nektek.

A hangyafarm egy tápanyagban rendkívül gazdag zselével van feltöltve. Ebbe kell 4 kis lyukat fúrnod, hogy a hangyák el tudják kezdeni a munkát. Ha ez megvan, irány a szabad ég, és keríts néhány hangyát (kb. 15 elég lesz), akik benépesítik a kolóniát. Telepítsd őket a hangyafarmra (egyszerűbben: tedd bele őket), és: láss csodát, pár napon belül egész csinos járatokat fúrnak a zselébe, ami természetesen gyönyörűen látszik az üveg falán keresztül. Minimális gondozást kíván az egész, mivel a zselé szinte mindent megad a kis rovaroknak, élhető környezetet és ételmet is. Egyedül annyit kell tenned, hogy havonta egyszer átszellőzteted a rendszert (ehhez csak fel kell emelni a tetejét).

És egy kis okosítás a hangyákról: A hangyák nagyon régi faj a földön, évmilliók óta változatlan formában maradtak fenn. A természet is követte a régi bölcsességet: ami nem romlott el, ne javítsd meg. Testsúlyuk 10-20-szorosát is el tudják cipelni. Ráadásul a legtöbb élő rovarok is.

Minden egyes pillanatban legalább 10 a 15.-en élő hangya létezik a földön, ami aztán egy jó nagy szám (leírva: a 10-es után 15 db nulla a gyengébbek kedvéért), nagyjából az összes földön élő rovar 0,1%-a!

Szöglyenyomat

Ennek a retrokütyűnek a működési elve az, hogy egy dobozba rengeteg tompa szög van beleállítva, amelyek el tudnak mozdulni úgy, hogy fel tudják venni a dobozba helyezett tárgy alakját. Nyilván mi is kiprobáltuk, mivel mással, mint az arcunkkal és a kezünkkel, érdekes szórakozás, a végén meg akár a falra is lehet akasztani, mint egy képet. Porfógnak nagyon jó...

USB-s kaméleon

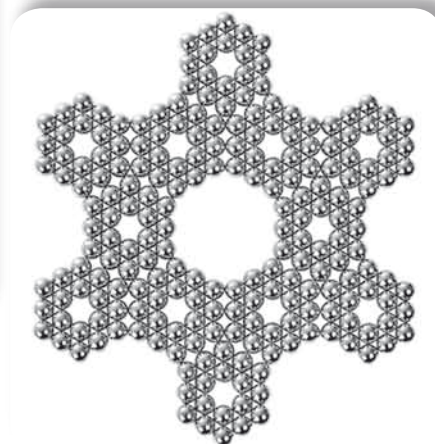
Hogy mire jó egy USB-s kaméleon, amely tudja forgatni mindkét szemét (természetesen külön-külön), és találmra öltögeti a nyelvét? Ugyanarra, mint az összes többi kütyű a webshopban: semmire. De hát ez is egyike azoknak a holmiknak, amelyeket érzelmi alapon választunk magunknak. Van, aki világlétében vágott egy jópofa hüllőre, de nincs ideje gondozni, meg aztán a család hölgytagjai folyamatos sikítófrászt

kapnának tőle, ha egy ilyen szabadon engednének. Nem is valók ilyen jószágok a lakásba. Sokkal jobb ez a kis USB-s kütyű. Mókás, és gondozni sem kell.

NeoCube Alpha

Nem kell mindent lefordítani. Azt hiszem, ennek nem lehet frappáns magyar nevet kitalálni, ami utalna a felhasználására, szerintem kifejezetten hülyén hangzik az, hogy szabadon formálható mágneses gombmátrix, ezért az elnevezésért amúgy is heringes pofon jár. Szóval NeoCube Alpha (neokjúb alfa, a németeseknek segítségül). Ez a kütyű 216 kicsi kis mágnesgömbből áll, és mielőtt megpróbálnád kirakni, közlöm, hogy nincs megoldása, vagyis minden változat jó megoldás... A gömbök tulajdonképpen mágnesek, amelyek mindenhol tapadnak egymáshoz, ergo mindegy, hogy jobbról, balról, fentről vagy lentől akarod összeilleszteni. Bármit kirakhatsz vele a gömbök mennyiségének határain belül.

Tulajdonságok: 216 mágneses gömb (vigyázz, erősen tapad); szinte bármilyen formát kialakíthatsz vele: kocka, piramis, 2 dimenziós, 3 dimenziós ábrák, kb. végtelen lehetőséged van; stresszoldónak javasolt, de vigyázz, mert könnyen függőséget okoz.

PITBULL

1. PITBULL: I Know You Want Me (Calle Ocho)
2. MADONNA: Celebration
3. PINK: Funhouse
4. THE BLACK EYED PEAS: I Gotta Feeling
5. DAVID GUETTA: When Love Takes Over
feat. KELLY ROWLAND
6. DAVID GUETTA : Sexy Bitch
feat. AKON
7. THE PUSSYCAT DOLLS: Hush Hush
8. BEYONCÉ: Sweet Dreams
9. LADY GAGA: Paparazzi
10. ROBBIE WILLIAMS: Bodies
11. OCEANA: Cry Cry

MADONNA

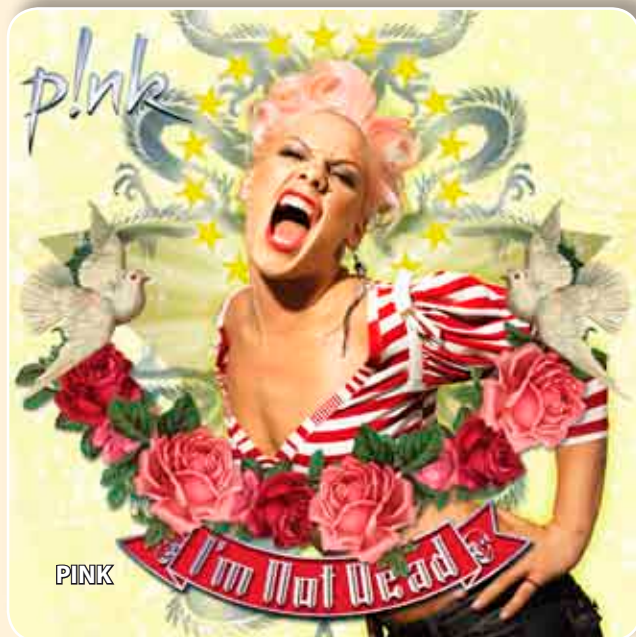
12. INNA: Love
13. SHAKIRA: She Wolf
14. CASCADA: Evacuate The Dancefloor
15. AGNES: Release Me
16. JORDIN SPARKS: S.O.S (Let The Music Play)
17. SEAN KINGSTON: Fire Burning
18. LADY GAGA: Bad Romance
19. BON JOVI: We Weren't Born To Follow
20. MICHAEL JACKSON: This Is It
21. NELLY FURTADO: Manos Al Aire
22. PITBULL: Hotel Room Service
23. FREEMASONS : Heartbreak (Make Me A Dancer)
feat. SOPHIE ELLIS BEXTOR
24. FLO RIDA feat. KESHA: Right Round
25. BACK II BLACK: Nem kell
26. MINI VIVA: Left My Heart In Tokyo
27. PINK: Please, Don't Leave Me
28. ENRIQUE IGLESIAS : Takin' Back My Love
feat. CIARA

SZTÁRVILÁG

TOP 40

(Editor's choice – rádiós lejátszási lista)

29. THE BLACK EYED PEAS: Meet Me Halfway
30. JAY-Z
feat. Run This Town RIHANNA & KANYE WEST

31. DAVID GUETTA : One Love
feat. ESTELLE
32. MILEY CYRUS: Party In The USA
33. AMY MACDONALD: This Is The Life
34. MARIT LARSEN: If a Song Could Get Me You
35. KATY PERRY: Hot N Cold

36. LADY GAGA: Poker Face
37. PINK: Sober
38. ALEXANDRA BURKE: Bad Boys
39. BOB TAYLOR feat. INNA: Deja Vu
40. LAURENT WOLF: No Stress

Megvannak a 2010-es Grammy-díj jelöltjei

Az 52. Grammy-gála keretein belül 2010. január 31-én adják át a kis gramofont formázó díjakat a zenei szakma krémjének. Ezúttal 109 kategóriában keresik a legjobbkat, a jelöltek listáját nemrég tették nyilvánossá, mi pedig most csemegézünk egy kicsit belőlük.

Taylor Swift

Rögtön az első, Az év dala kategóriában egymásnak feszül az idei év nagy rivális párosa: **Lady GaGa** és **Beyoncé**, előbbi a **Pokerface**, míg utóbbi a **Halo** című dalával szerepel a listán. Ebben a kategóriában szerepel még a **Black Eyed Peas** az **I Gotta Feeling**-gel, **Taylor Swift** a **You Belong With Me**-vel és a **Kings Of Leon** a **Use Somebody** című dalukkal. A legjobb dalokat egyébként nemcsak előadók, hanem dalszerzők szerint is díjazzák, de szinte ugyanazzal a felhozattal találkozunk ebben a kategóriá-

John Legend

A Grammy-díj

ban is, azzal a különbséggel, hogy a **BEP** helyett itt **Hod David & Musze** *Pretty Wings* című dala szerepel, **Beyoncé** pedig nem a **Haloval**, hanem a **Single Ladies**-zel nyomul.

A másik kategória a legjobb lemezé. Itt a következő előadók és lemezek lettek a jelöltek: **Lady GaGa**: *The Fame*, **Beyoncé**: *I Am... Sasha Fierce*, **The Black Eyed Peas**: *The E. N. D.*, **Dave Matthews Band**: *Big Whiskey And The Groogrux King*, **Taylor Swift**: *Fearless*. A negyedik kategória a legjobb új előadóké, ebben a csoportban az idén a **Zac Brown Band**, **Keri Hilson**, az **MGMT**, a **Silversun Pickups** és a **The Ting Tings** indul a díjért.

Katy Perry

A legjobb női előadónak járó díjra **Adele**-t, **Beyoncé**-t, **Katy Perry**-t, **Pinket** és **Taylor Swiftet** jelölték, míg a legjobb férfiak között **John Legend**, **Maxwell**, **Jason Mraz**, **Seal** és **Stevie Wonder** versenyez egymással. A jelöltek teljes listáját a lenti linkre kattintva láthatod, de nem kell végignézned mind a száz kategóriát, hogy kitaláld, hogy ez az este is Lady GaGáról és Beyoncé-ról fog szólni, előbbi hat, míg utóbbi összesen tíz jelölést zsebelt be. Örömteli továbbá, hogy Taylor Swiftnek is több esélye lesz (szám szerint nyolc), hogy felmenjen a színpadra, úgyhogy Kanye West ezúttal többször is kikaphatja majd a kezéből a mikrofont...

A Dave Matthews Band

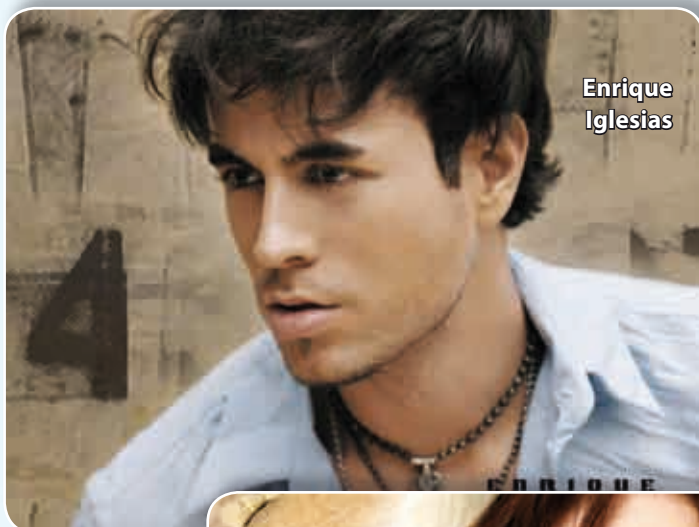
A jelöltek teljes listája:
http://www.grammy.com/grammy_awards/52nd_show/list.aspx

Cseh-Kinga Top 10 összeállítása

Britney
Spears

1. Britney Spears: Circus
2. Britney Spears: Break The Ice
3. Lady Gaga: Poker Face
4. Lady Gaga: Paparazzi
5. Duffy: Rain On Your Parade
6. Inna: Amazing
7. Connect-R Burning Love

Enrique
Iglesias

8. Enrique Iglesias:
Take In Back My
Love
9. Rihanna: Don't
Stop The Music
10. Rúza Magdolna:
Rövid utazás

Rúza
Magdolna

SZTÁRVILÁG

Bocelli legújabb albuma karácsonyra készült

November 23-án jelenik meg a világhírű olasz énekes legújabb, My Christmas névre hallgató lemeze, mely jól időzítve az ünnepek előtt kerül a boltokba. Az olykor komoly és könnyebben befogadható stílusok között lavírozó Bocelli ezúttal kizárólag ünnepi dalokkal örvendezteti meg a közönségét. Operásan, de emészthetően.

– Már régóta vágytam egy karácsonyi lemez elkészítésére, ami tükrözi az ünnepek csodálatos tradícióit – nyilatkozta az album kapcsán Andrea Bocelli. – Ezek a dalok minden évben nagyon boldoggá teszik a családomat, de engem is, ezért remélem, hogy ezzel az albummal vissza tudom adni ugyanezt az örömet.

A dalok többségét angolul hallhatjuk a világhírű operaénekes előadásában, azonban akadnak olaszul és németül előadott dalok is a karácsonyi lemezen. A dalok egy részét egyedül énekli el Andrea Bocelli, de néhány duett is helyet kapott a repertoárban. Az album két változatban kerül a boltokba, a szimpla CD mellett készül egy deluxe változat is, amely egy DVD-t is tartalmaz.

Tracklist:

1. White Christmas
2. Angels We Have Heard on High
3. Santa Claus Is Coming to Town
4. The Christmas Song
5. The Lord's Prayer
6. What Child is This
7. Adeste Fideles
8. O Tannenbaum
9. Jingle Bells
10. Silent Night
11. Blue Christmas
12. Cantinque De Noel
13. Caro Gesu Bambino
14. I Believe
15. God Bless us Everyone

Hírek

dátum: 2009.11.27. | szerző: **reda**

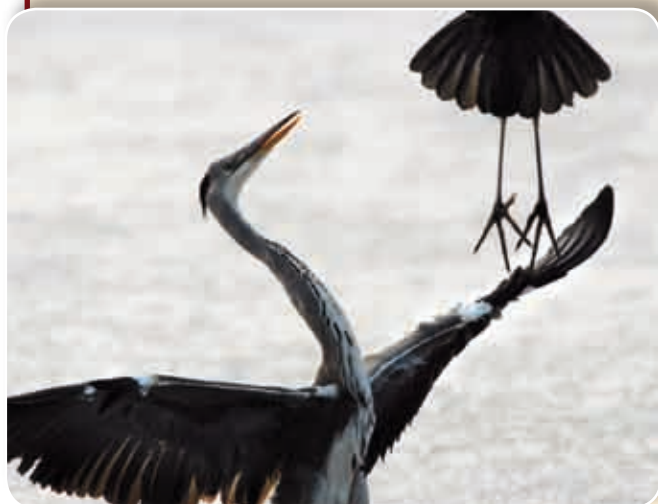
Jó Pajtás

Valamikor mi is nagyon szeretők olvastuk. Most lehetőség adódik, hogy újra kezünkbe vesszük. Ezentúl a Béni Könyvesbolt polcain található a **Jó Pajtás**, a vajdasági magyar nyelvű gyermeklap.

az **ENMI**
Óbca & Renata

Pediciny infó a muravidéki Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet (Lendva, Szlovénia) honlapjáról... Örülünk, és reméljük: hamarosan a Muravidékről ismét érkeznek fogalmazások, hírek, rajzok, lexik, osztálylexik a Jó Pajtásba, mint születek, nagyszületek idejében!

Illusztrációk: **Gergely József** (Zenta): **Jégbalett** és **Baba-Vulić Alexandru** (Újvidék): **Eső** című képei, mindkettő díjazott a Budapesten, Nagyváradon, Kolozsváron és Bukarsetben januárban nyíló **Román és magyar fotóművészek a nagyvilágban** c. kiállításon. Késve, de nem múlva: a Jó Pajtás 35. számának címlapján **Gergely József: A darvak a Holdba szállnak** (Grus-Luna-Grus) című, több helyen díjazott képe jelent meg.

Jégbalett

Eső

Milyen sokszínű a Földön az élet!

Pályázat gyerekeknek

A Bayer és a UNEP (az ENSZ Környezetvédelmi Programja) az idén 19. alkalommal hirdeti meg környezetvédelmi gyermekrajzpályázatát. A magyar gyerekek második alkalommal nevezhetnek be, a szervezők pedig remélik, minél több diákot sikerül részvételre buzdítaniuk.

A 2009-ben meghirdetett pályázat témája a Föld élővilágának sokszínűsége. A 19. Nemzetközi Környezetvédelmi Gyermekrajzpályázatra azok nevezhetnek, akik 2010. június 5-éig betöltötték legalább a 6. és legfeljebb a 14. életévüket. A pályázatról, illetve a nevezési feltételekről itt olvashatnak részletes információkat az érdeklődők!

<http://www.bayerhungaria.hu/tarsadalmi-felelossegvallalas/bayer-unep/gyerekrajz-honlap.html>

2008-ban a rajzpályázat témája a klímaváltozás megállítása, klímavédelem volt, melyre rekord mennyiségű gyermekrajz érkezett. Összesen 2,4 millió képet bíralt el a zsűri, melyeket a világ 89 különböző országából nyújtottak be a gyerekek.

És még egy – lapzártakor érkezett – pályázat:

A Magyar Szó szerkesztősége és a zentai Archimedes Oktatóközpont CHIPKERÓZSIKA címmel írt ki meseíró pályázatot általános iskolások számára. A mesék – amint már a pályázat címéből sejlik – kötelezően a számítógép és az internet világához kötődnek. A pályázat 2009. december 5-étől folyamatosan tart egészen 2010. január 30-áig, a beérkezett mesékből a Magyar Szó folyamatosan közöl válogatást. Részletes leírás a Magyar Szó december 5-i számának 6. oldalán olvasható vagy megtalálható itt:

http://magyarszo.com/fex.page:2009-12-05_lrj_szamitogepmeset_es_nyerj.shtml

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság AT
Oktatásügyi,
Téjékoztatási, valamint
Kisebbségi Titkársága

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

Szerbiai Művelődési
Minisztérium

A határon túl élő magyarok
megsegítéséért

TippNet INTERNET

Internet szolgáltatás
ADSL - Wireless - DialUp
Számítógépek árusítása
kedvező hitelfeltételekkel
Hálózatok telepítése és karbantartása

(024) 555-765 Karadjordje Út 2. Szabadka
support@tippnet.rs www.tippnet.rs

Jó Pajtás

Vajdasági magyar gyermeklap

- YU ISSN 0350-9141 ■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■
- Kiadja a Magyar Szó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Megbízott igazgató: **Mihók Rudolf** ■ Főszerkesztő: **Pressburger Csaba** ■ Szerkesztő: **Lennert Géza** ■
- Tördelés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár: **Fehér Mária** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■
- Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Kft. lapterjesztő osztálya, telefon és fax terjesztési ügyekben: 021/557-304 ■
- Dinárfolyószámla: 340-15329-18 Erste Bank Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■
- Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mail-ben) ■
- Készült a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■
- Jó Pajtás az interneten: URL: <http://www.jopajtas.info> ■ e-mail: szerk@jopajtas.info ■